

VEERAMACHANENI PADDAYYA
Siddhartha Public School

Vijayawada - 520 010

Affiliated to the CBSE, New Delhi, Affiliation No. 130009
(Sponsors: Siddhartha Academy of General & Technical Education)

vpsspublicschool@gmail.com, vpssps@yahoo.in
www.vpsspsvja.ac.in

Magazine
2024-2025

Volume - 44

Distinguished Guests

Rtd. Major General M. Ramesh Babu
Investiture Ceremony

Sri Dinesh Kumar Meesala IRTS,
Sr. DOM, Guntur Division, SCR-Independence Day

Sri Naresh Saka IRS,
Commissioner of Income Tax(TDS) - Sports Day

Sri Kavuri Chaitanya
Joint Collector - Annual Day

Sri Sureddi Vishnu
Joint Secretary, SAGTE & Convener-Republic Day

Dr. P. Uma Maheswari Devi
Vice Chairperson, APSCH - Skill Fest

Members of the Governing Body Siddhartha Academy of General & Technical Education

OFFICE BEARERS

Sri M. Rajayya
President

Sri V. Nagabhushana Rao
Vice President

Sri Ch. Krishna Rao
Vice President

Sri P. Lakshmana Rao
Secretary

Sri S. Venkateswara Rao
Treasurer

Sri N. Lalitha Prasad
Joint Secretary

Sri Sureddi Vishnu
Joint Secretary

GOVERNING BODY MEMBERS

Dr. C. Nageswara Rao

Sri Ch. Azad Kumar

Sri Banerjee GCM

Sri T. Srihari Rao

Sri V. Nagamalleswara Rao

Sri P Prabhas

Sri M. Vinaya Kumar

Sri KVS Prakasa Rao

GOVERNING BODY MEMBERS

**Sri Muthavarapu
Muralikrishna**

Sri Ch. Arun Kumar

Ch. RamaKrishna Prasad

Sri Sreeramulu Boyapati

Sri V. Ranga Prasad

CO-OPTED MEMBERS

Sri Vadde Kishore

Sri P. Naga Sai Madhusudhana Rao

Sri Y. Lakshminarayana

Sri P. Janardhana Murthy

Sri P. Venkata Krishna Rao

School Convenor Committee

Sri Sureddi Vishnu
Convenor

Members

Sri Nagendra Prasad V.

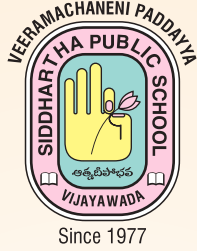
Sri KVS Prakasa Rao

Sri D. Prashanth

Sri M. Rakesh Babu

Our School Song

We belong to a Happy Family

Siddhartha ! Siddhartha !

We do have houses all in four

With the reverend leaders

“Service & Sacrifice “Give your best”

“Duty is Divinity”

“Love & Friendship have a Power”

These are our House Mottos.

We present to you our School Motto

which is **“Atma Deepo Bhava !”**

With Truth and Love we strive to live

For ever and ever !

May Good God bless our endeavours

And fill our hearts with Truth and Love

May his Choicest blessings be on us,

The Members of Siddhartha !

VISIONARY & DYNAMIC

From the Principal's Desk

Dear Students, Teachers, and Parents,

It gives me great pleasure to present the 44th volume of our school magazine, a reflection of the talent, creativity, and hard work of our vibrant school community.

This year has been filled with remarkable achievements - from academic excellence to outstanding performances in sports, arts, and cultural events. Our students continue to make us proud, not just through their accomplishments, but through their dedication, teamwork, and perseverance.

I extend my heartfelt gratitude to our teachers for their unwavering commitment and to our parents for their constant support. A special thanks to the editorial team and contributors who have brought this magazine to life.

As you explore these pages, may you find inspiration in the stories, creativity in the art, and pride in being part of the VPS Public School family.

With regards,

Sri Seetha Ramaiah Meda, M.Sc., B.Ed

Principal

VPS Public School

Steering Committee

Pragmatic & Passionate

**Mrs. K. Rose Mary, M.A., B.Ed., M.Phil., Mont. Tr.trg.
Vice Principal**

Astute & Affable

**Mrs. Ch. Jaya Lakshmi, M.A., M.Com., B.Ed.,
Head Mistress**

TEACHING STAFF

Kinder Garten Section - Architects of Tiny Tots

HEADS OF THE DEPARTMENTS - A Beacon of Guidance

BOARD OF EDITORS - Creative Minds

Primary Section - Shaping Young Minds

Secondary Section - Empowering Future Citizens

**House Masters
&
CCA Coordinators**

- Leading with Wisdom

**Incharges
of Clubs**

- Rooted in Values

**Department
of
Physical Education**

- Fueling Fitness

Coaches

*- From the Field
to the Future*

Administrative Staff

*- Efficiency in
every Eadeavour*

Supporting Staff

- Serving with Dedication

NCC Cadets - Officer Cadet - Mr. G. Ravi

- Soldiers in the Making

Aviation Training

1st Frame at School

Class Teacher : Mrs. T. Kalyani

LKG 'A'

Co Teacher : Mrs. M. Nagalakshmi

Class Teacher : Mrs. M. Jhansi

LKG 'B'

Co Teacher : Mrs. G. Syamala

Class Teacher : Mrs. V. Jyothi

LKG 'C'

Co Teacher : Mrs. Kashhish

1st Frame at School

Class Teacher : Mrs. E. Neelima

LKG 'D'

Co Teacher : Ms. N. Rangamma

Class Teacher : Mrs. V. Bala Kumari

LKG 'E'

Co Teacher : Mrs. M. Rajani

Class Teacher : Mrs. Shama Parveen

LKG 'F'

Co Teacher : Ms. G. Durga Devi

Best Wishes to Class X - 2024-25

X 'A'

Class Teacher : Mrs. J. Neelima

X 'B'

Class Teacher : Mrs. D. Anuradha

X 'C'

Class Teacher : Mrs. G. Srinivasu

Best Wishes to Class X - 2024-25

X 'D'

Class Teacher : Mr. N. Jayapal Reddy

X 'E'

Class Teacher : Mrs. S. Krishna Kumari

Student Council

26.7.2024, Investiture Ceremony - In the Making of Leaders

Chief Guest - Rtd Major General M Ramesh Babu

T. Tanuj Manvik - Head Boy

M. Samhitha - Head Girl

G. Eesha Pushpa - Sports Captain-Girl

G. Yasmitha - CCA Secretary

N. Guru Charan - Interact Club President

K. Hema Harshita - Ethics Club President

M. Deekshita - Gandhi House Captain

26.7.2024, Investiture Ceremony - In the Making of Leaders

M. Bonitha - Gautam House Captain

N. Aasritha - Nehru House Captain

P. Japesh - Tagore House Captain

Interact Club

Class Leaders-Primary

Class Leaders-Secondary

Gandhi House

Gautam House

Nehru House

Tagore House

Ethics Club

15.8.2024, Independence Day Celebrations

14.11.2024 - Teachers Day and Children's Day

Bidding Adieu

Mrs. N. Jyothi, KG Department

Ms. P. Pushpavalli, Department of Telugu

Mrs. P.L.S.S.S. Sundari, Department of Hindi

Mr. G. Srinivasu, Department of Science, HOD

7.12.2024, 42nd Annual Athletic Meet

7.12.2024, 42nd Annual Athletic Meet

7.12.2024, 42nd Annual Athletic Meet

GANDHI HOUSE - OVERALL CHAMPION

TAGORE HOUSE-MARCHPAST TROPHY WINNER

GAUTAM HOUSE-TT & VOLLEYBALL CHAMPIONS

NEHRU HOUSE-CHESS TROPHY WINNER

FOOT BALL CHAMPION-NEHRU & TAGORE HOUSES

THROWBALL-GAUTAM HOUSE

BASKET BALL-GANDHI HOUSE

CRICKET-TAGORE HOUSE

7.12.2024, 42nd Annual Athletic Meet - Individual Championship Winners

Senior Boys - Ch. Hareen Naga Chaitanya, IX E

Senior Girls - Y.V. Sai Srujani, IX B

Junior Boys - L. Lokaditya, VII A

Junior Girls - Yana Jain VII F

Sub Junior Boys - K. Havish Pavan Setty, N. Sourya Ram, V D

Sub Junior Girls - M. Sai Sri, IV A

Gymnastics Winners - K. Sarayu, VII B

V. Mounika, III D & K. Sarayu, VII B

4.1.2025, 46th Annual Day

Sri Kavuri Chaitanya, PDC, B.Tech.
RDO & Joint Collector

Honouring Chief Guest

Miss. G. Sai Hamsika
(Best Student 2023-24)

Master T. Tanuj Manvik XA
Best Out-going Boy 2024-25
Best All Rounder Boy 2020-2025

Miss. M. Samhitha XB
Best Out-going Girl 2024-25 &
Best All rounder Girl 2020-25

Miss. M. Varsha XB
2nd Best Student 2023-24
Best Student in English 2023-24

4.1.2025, 46th Annual Day - Medal Winners

Miss. Nishtha Jain XC
(Best Student in Mathematics 2023-24)

Master Sagi Udbhav XB
(Best Student in Science 2023-24)

Miss. Ponnaganti Dhruthi VIIA
(Best Student in Class VII - 2023-24)

Master Abhiram Jagarlamudi IIIB
Best Student in Class III - 2023-24

Miss Vinnakota Mounika
Best Student in Class IID - 2023-24

Miss. Ghanta Easha Pushpa XB
Best & Consistent Performer
Classes VI to X - 2020-2025

4.1.2025, 46th Annual Day - Prize Winners

Miss. Mukkamala Hamsini XD
Best Student in Telugu 2023-24

Miss. Nishtha Jain XC
Best Student in Hindi 2023-24

Miss. Priya Jain IVC
Best Student in Class IV 2023-24

Miss. A. Keerthana XE
AISSE Topper in Mathematics 2023-24

Miss. G. Akshita XD
AISSE Topper in Telugu 2023-24

Miss. Geda Sai Hamsika XD
Best Student in Social Science 2023-24
& AISSE Topper in Maths

4.1.2025, 46th Annual Day - Prize Winners

Miss. G. Srikari XA
AISSE Topper in Social 2023-24

Master K. Yashwanth XC
AISSE Topper in English 2023-24

Miss. K.V. Anushka XA
AISSE Topper in Telugu 2023-24

Master NVS Bhargava Ram Anurag XE
AISSE Topper in Hindi 2023-24

Miss. Reha Jain XC
AISSE Topper in Hindi 2023-24

Miss. Rizul Jain XC
AISSE Topper in Hindi 2023-24

Special Appreciation for Producing Best Results in AISSE : 2023-24

Mrs. S. Krishna Kumari
Department of Mathematics

Mrs. J. Neelima
Department of Mathematics

Mr. N. Jayapal Reddy
Department of Mathematics

Mr. G. Srinivasu
Department of Chemistry

Mrs. J.L. Prasanna
Department of Biology

Mrs. D.V. Naga Malleswari
Department of Physics

Top Notch Achievements

Gautam House
Academics 2023-24 Trophy Winners

Tagore House
CCA 2024-25 Trophy Winners

Gautam House
Display Board 2024-25 Trophy Winners

Best Class IF
Class Teacher : Mrs. Akhila Shaik
Class Leader : D. Pavan Tej Reddy

Best Class IIIA
Class Teacher : Mrs. P. Prasanna Lakshmi
Class Leader : V. Darshith Bhaskar

Top Notch Achievements

Best Class VIIIB

Class Teacher : Mrs. J.L. Prasanna

Class Leader : P. Naga Sri Dithi

Best Class VIE

Class Teacher : Mrs. B. Aruna Kumari

Class Leader : K. Babbitha

Teachers with 100% Attendance - 2023-24

Mr. B.M. Pawan Kumar
Department of Hindi

Mrs. M. Jhansi
Department of KG

Mrs. Shaheda Parveen
Department of English

Mrs. A. Rama Lakshmi
Department of Telugu

Annual Day - 25 Years of Dedicated Service

Mrs. B. Aruna Kumari
Department of Mathematics

Mr. K. Ramana
Department of Sanitation

Annual Day - Cultural Fiesta

46th Annual Day Cultural Fiesta

46th Annual Day Cultural Fiesta

46th Annual Day Cultural Fiesta

26.1.2025 Republic Day Celebrations

Graduation Ceremony - UKG

Graduation Ceremony - UKG

Grand Parents' Day

Activities in KG

Activities in Primary

14.2.2025 Skill Fest

CCA Achievers - Outside Competitions

DRAWING-PRIMARY

LITERARY PRIZE WINNERS-PRIMARY

MUSIC, DANCE & CRAFT-PRIMARY

SPORTS-PRIMARY

CRAFT-SECONDARY

DRAWING-SECONDARY

LITERARY PRIZE WINNERS-SECONDARY

MUSIC & DANCE-SECONDARY

CCA Achievers - Outside Competitions

SPORTS-SECONDARY

ATHLETIC WINNERS

Festivals

Maths Exhibition

Work Shops

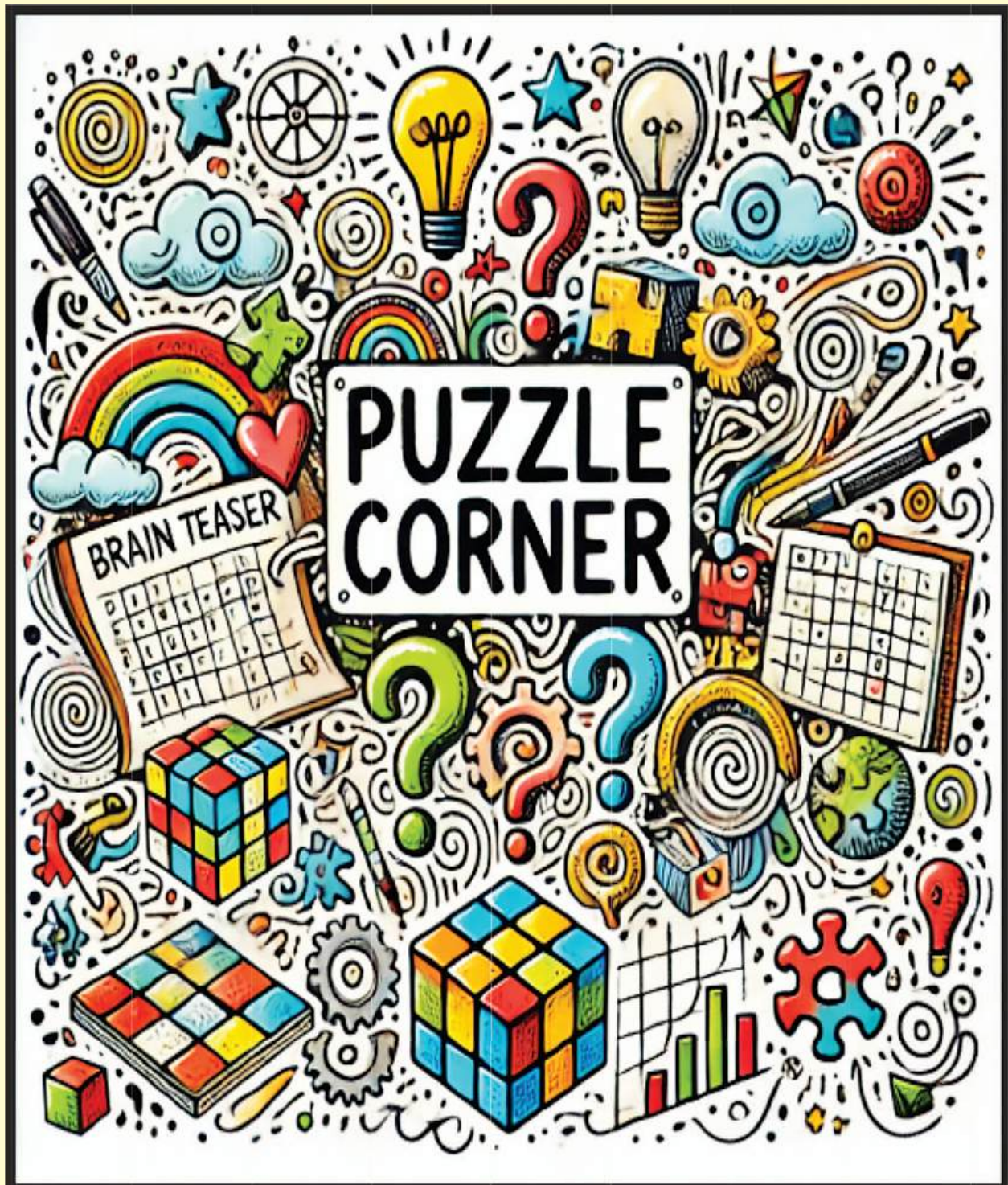

TOT Work Shop

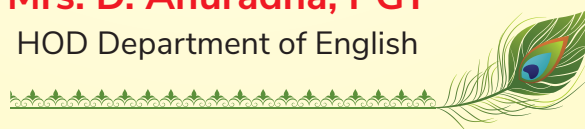
School Round up

CRACK THE CLUES

Designed & Created by
Mrs. D. Anuradha, PGT
HOD Department of English

Sudoku

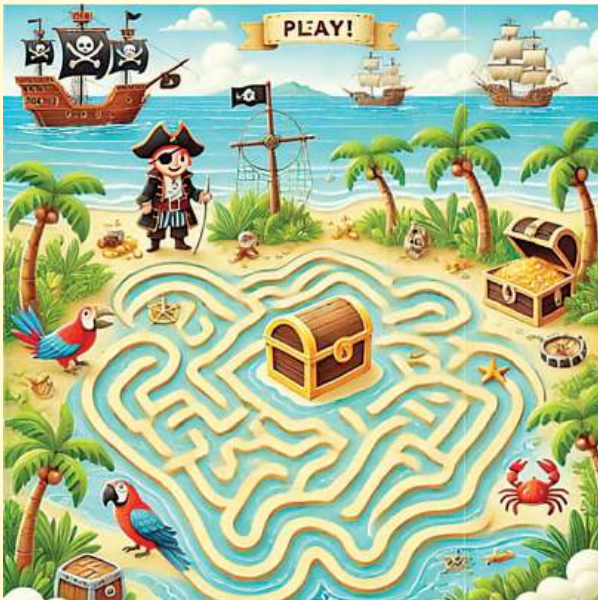
		3		6	
6					3
	1			4	
	5			3	
4					5
		2		1	

Brain Teasers — "Quick Thinkers"

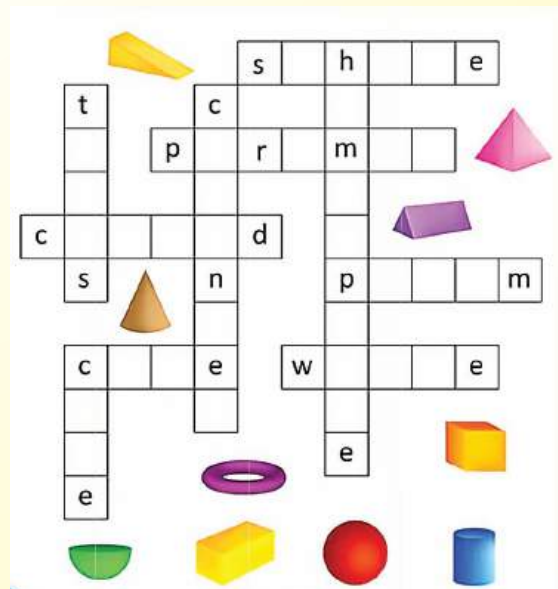
1. If you have two coins that add up to 30 paise, and one of them is not a 20 paise coin, what coins do you have?
2. What comes once in a minute, twice in a moment, but never in a thousand years?
3. Rita, Sam, and Alex have birthdays in January, March, and May, but not in that order. Use the clues to figure out who was born in which month:
(Rita was not born in March., Sam's birthday is before Alex's.&Alex's birthday is not in May.)

Treasure Hunt:

Help the pirate to find the treasure

Write the shape names & complete the puzzle

Word Search

Moon	Earth	Launch	Asteroid
Sun	Mars	Astronaut	Orbit
Planet	Rocket	Red	Space
Star	Lander	Re-entry	Suit

Spring Word Scramble

Logic Puzzle: "The Book Club Mystery"

- Four friends, Emily, Finn, Grace, and Harry, each read a different genre of book: mystery, fantasy, adventure, and science fiction.
- Emily doesn't like fantasy or science fiction.
- Finn's book had magical creatures.
- Grace did not read mystery or adventure.
- Harry loved the suspense.

What book genre did each friend read?

COMPLETE THE WORD CHAIN

BUS S _ _ _ S _ _ _ W _ _ _ L _ _ P _ _
 L _ _ _ D _ _ _ S _ _ _ C _ _ S _ _ _

CAN YOU GUESS THE WORD / PHRASE HIDDEN?

(Think out of the box)

BUSINES

SIJOKEDE

VICE+VICE

WORTH

MIL1LION

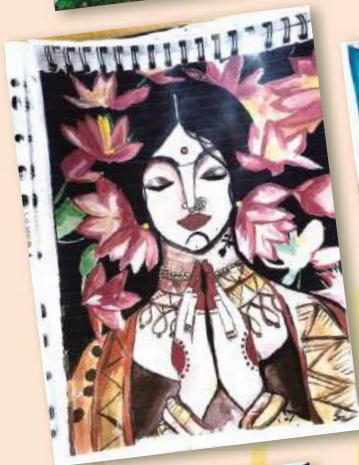
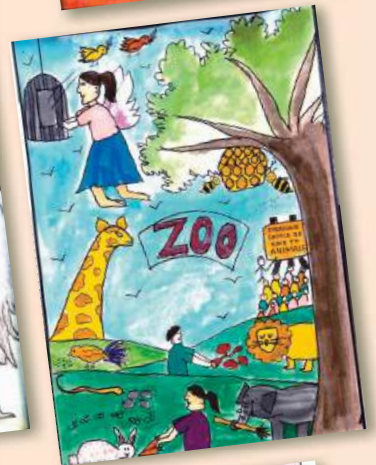
GSEG

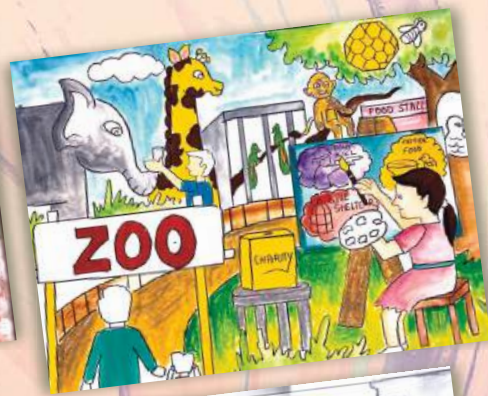

Find solutions hidden in the magazine

Artful Expressions

Impressions

My school has been more than just a place of learning; it has been a home where values, friendships, and life lessons are nurtured. Under the inspiring guidance of our respected Principal and the unwavering support of our dedicated teachers, I have grown not just academically but as an individual. The atmosphere here has been truly conducive to growth, offering opportunities that ignited creativity, teamwork, and resilience. This school has instilled in me lessons far more valuable than any subject, lessons I will cherish and carry with me for life.

T. Tanuj Manvik 10E, Head Boy

They say school life is unforgettable; for me, it was nothing short of magical. VPS Public School has played a pivotal role in shaping my identity, instilling confidence, and nurturing my talents. From academics to extracurricular activities, the opportunities here have brought out the best in me. The unwavering support of my teachers and the bonds I've formed with my friends will remain etched in my heart forever.

M. Samhitha 10B, Head Girl

I take pride in studying at the prestigious VPS Public School. My school has provided me with wonderful opportunities, shaping my skills and confidence. The supportive environment, excellent teachers, and diverse activities have been invaluable. My experiences here have fostered growth, leadership, and lifelong memories.

Ishaan Yadlapalli 10C, Sports Captain Boy

Twelve years have flown by, leaving me with countless memories and valuable lessons. My teachers' unwavering guidance helped me grow into a confident leader. Whether on the sports field or in the classroom, I was always encouraged to give my best. VPS has been my second home, and I will forever cherish the experiences and friendships that have shaped me.

Eesha Pushpa Ghanta 10B, Sports Captain Girl

VPS Public School has offered me a vibrant environment for academic and personal growth. With dedicated teachers and an array of extracurricular activities, I gained not only knowledge but also confidence and leadership skills. Every experience, from competitions to school events, has left a lasting impact. I am forever grateful for the memories and lessons I will carry forward.

G. Yasmitha 10C, CCA Secretary

Being the Interact Club President has been a transformative experience. VPS Public School taught me the values of teamwork, responsibility, and service. It gave me the opportunity to contribute to the community and grow as a leader. The friendships, guidance, and lessons I've gained here will forever remain close to my heart.

N. Gurucharan Reddy 10A, Interact Club President

My school journey has been a beautiful blend of learning, joy, and personal growth. VPS encouraged my passions, supported my ambitions, and nurtured my character. The guidance of my teachers and the unwavering support from my peers have shaped me into a confident individual. I will forever be thankful for the invaluable memories and lessons.

Kothamasu Hema Harshita 10B, Ethics Club President

VPS Public School has been a place of growth, learning, and unforgettable experiences. As Gandhi House Captain, I was given the opportunity to lead, learn, and inspire. The constant encouragement from my teachers and the spirit of camaraderie among my peers made this journey truly special. Every moment here will remain etched in my heart.

M. Deekshita 10D, Gandhi House Captain

Serving as Gautam House Captain has been an incredible journey of self-discovery and leadership. From organizing events to participating in house competitions, I learned the importance of teamwork, resilience, and perseverance. VPS Public School gave me the platform to grow, and I am grateful for every cherished memory.

Bonitha Mallipeddi 10D, Gautam House Captain

VPS Public School has not only equipped me with academic knowledge but also instilled in me essential life skills. As Nehru House Captain, I experienced the true essence of leadership, teamwork, and responsibility. The values and lessons I gained from my teachers and friends will remain with me as I step into the future.

N. Aasritha 10A, Nehru House Captain

Reflecting on my journey as Tagore House Captain, I am overwhelmed with gratitude. VPS Public School has been my guiding light, shaping me into a confident leader. The opportunities to lead, compete, and collaborate have enriched my character. The support of my teachers and peers has made this experience unforgettable, and I carry with me memories that will last a lifetime.

Japesh Popuri 10B, Tagore House Captain

Class Leaders of Class X

As students of VPS, We feel very fortunate to have loving teachers and caring friends. While many say school is their second home, for us, it has always been the first in bringing me joy. The 12 years of bonds we've created here can never be erased from our memories. We take pride in the fact that our school has broken the stereotype that schools are only meant for the "foundation of life" and not just for studies. We will always be thankful to our teachers for helping us recognize our strengths and weaknesses and for providing a space to correct our mistakes.

The best lesson we've learned in our 10th class is to 'never give up, no matter what'. Life is like a roller coaster, and you need to be prepared for that.

**P. Meenakshi Akhila
10/A**

S. Deekshita 10B

Nischay Bansal 10C

Bhavesh Maddi 10D

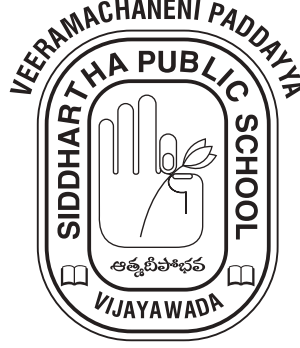

M. Abhinav Karthik 10E

VEERAMACHANENI PADDAYYA
Siddhartha Public School

Vijayawada - 520 010

(Sponsors: Siddhartha Academy of General & Technical Education)

Since 1977

ఆత్మ దీపం భవ
ATMA DEEPO BHAVA
आत्म दीपो भव

Vol : 44

MAGAZINE

2024-2025

Editorial Board

Chief Patron : Sri Seetha Ramaiah Meda
Principal

Chief Editor : Mrs. D. Anuradha
HOD, Department of English

Associate Editor : Mrs. M. Prasanna Kavita

Members

Mrs. V. Annapurna

Mr. S. Niranjana

Mrs. V. Silpa

Mrs. J. Neelima

Dr. Ch. Raja Rajeswari

Mrs. J.L. Prasanna

Mrs. K. Sandhya

Mrs. K. Hema

Mr. R. Udaya Bhaskar

Appreciation

by Chief Guests

Investiture Ceremony : 26.7.2024

Rtd. Major General M. Ramesh Babu
Recipient of Visishta Seva Medal & Sena Medal

“Honoured to address children on 26th July, Kargil Diwas. Excellent standards of students in dance, drill & procedure. Compliments to the management of the school, Principal & staff for high standards displayed. All the best!”

Independence Day : 15.8.2024

Sri M. Dinesh Kumar IRTS
Sr. DOM, Guntur

“Honoured to address an August gathering of these young minds of this institution. Appreciate the school management, teaching staff, Principal & Vice-Principal for maintaining the school and the way of inculcating strong feeling of strong minds. God bless the 2418 students of the school. Best wishes & regards!”

Sports Day : 7.12.2024

Sri Naresh Saka IRS
Commissioner Income Tax TDS, Vijayawada

“I am really honoured to be the Chief Guest for 42nd Annual Sports Meet of VPS Public School, Vijayawada. There is great talent and discipline in the students. The teachers and management are playing their role excellently in shaping bright future for all the students.”

Annual Day : 4.1.2025

Sri Kavuri Chaitanya PDC, B.Tech
RDO & Joint Collector

“Honoured to be the Chief Guest. Wonderful reception from the cabinet. All the best to the school administrators, Academy and students!”

Skill fest - 2025 : 14.2.2025

Dr. P. Uma Maheswari Devi M.sc., Ph.D
Vice-Chairperson APSCHE

“Excellent exhibition and platform for demonstrating culture, art, craft, technology with advanced future skills. Congratulations to the entire team for arranging this type of fest.”

OUR TEACHING STAFF 2025

1. Sri Seetha Ramaiah Meda	Principal	M.Sc., B.Ed.
2. Ms. K. Rose Mary	Vice-Principal	M.A. B.Ed, M.Phil, Mont. Tr. Trng
3. Ms. Ch. Jaya Lakshmi	Head Mistress	M.A, M.Com, M.A (Eco) B.Ed.

DEPARTMENT OF ENGLISH

4. Ms. D. Anuradha	HOD	M.A, B.Ed
5. Ms. G.V. Naga Sri		M.A, M.Ed
6. Ms. K. Sunitha		B.A, B.Ed
7. Ms. M. Prasanna Kavitha		M.A, B.Ed
8. Ms. Ch. Bharathi		M.A, B.Ed
9. Ms. Y. Chaya Jyothi		M.A, B.Ed
10. Ms. A. Syamala		M.A, B.Ed
11. Ms. V. Suhasini		M.A, B.Ed
12. Ms. T. Sandhya		M.A, B.Ed
13. Ms.P. Vinaya Prasanna		M.A, B.Ed
14. Ms. K. Hema		M.A, B.Ed
15. Ms. Shaheda Parveen		B.Sc. B.Ed.
16. Ms. Anuradha Reesu		M.A, B.Ed.
17. Ms. Nirmala Gutta		M.A, B.Ed.
18. Ms. P. Prasanna Lakshmi		M.A, M.Com, B.Ed.
19. Ms.T. Hellen Krupavathi		M.A, B.Ed.
20. Mr. K. Naresh		B.A, B.Ed, M.B.A, Diploma in
Community Services (Australia)
21. Ms. Aswitha Jetty		M.Sc., B.Ed., D.El.Ed

DEPARTMENT OF TELUGU

22. Ms. Dr. Ch. Raja Rajeswari	HOD	M.A, M.Phil, Ph.D.
23. Ms. V. Sailaja		M.A(Tel), B Ed, Hin.Priv.
24. Ms. B. Suneetha		M.A (Tel), T P T
25. Mr. M. Rajesh		M.A(Tel), B.Ed
26. Ms. A. Sirisha		M.A, T P T
27. Ms. B.Anupama		M.A (Tel), T P T
28. Ms. A. Rama Lakshmi		M.A, T P T
29. Mr. S. Srinivasa Rao		M.A (Tel), TPT
30. Ms. T.V.S. Naga Lakshmi		B.A (OL), M.A (Tel) TPT
31. Ms. Chyanam Samatha		M.A (Tel), T P T
32. Ms. V. Deevena Kumari		M.A (Tel), B.Ed, T P T
33. Ms. M. Naga Lakshmi		M.A (Tel), M.A (Sanskrit), T P T
34. Ms. A. Uma Rani		M.A (Tel), T P T

DEPARTMENT OF HINDI

35.	Mr. B.M. Pawan Kumar	HOD	M.A, B.Ed.
36.	Ms. GSS Maha Lakshmi		M.A (Hin), HPT, Bhasha Prav
37.	Ms. A. Kalyani		M.A, HPT
38.	Mr. R. Uday Bhaskar		M.A (Hin), M.Ed.
39.	Ms. S. Udaya Lakshmi		MA.(Hin), Bhav. Prv. Pracharak, HPT
40.	Ms. Mohammad Shameema		MA.(Hin), TPT
41.	Ms. Shaik Parveen Fathima		B.Sc., B.Ed., Bhasha Prav

DEPARTMENT OF MATHEMATICS

42.	Ms. S. Krishna Kumari	HOD	B.Sc, B.Ed
43.	Ms. Ch. Lakshmi Padmavathy		M.Sc, B.Ed
44.	Ms. K. Mary Sailaja		M.Sc, B.Ed
45.	Ms. V. Lavanya		B.Sc, B.Ed
46.	Ms. B. Aruna Kumari		B.Sc, B.Ed
47.	Ms. J. Neelima		B Sc, B.Ed, DCA
48.	Mr. N. Jayapal Reddy		M.Sc, B.Ed, PGDCA
49.	Ms. P. Soujanya		B A, B Ed
50.	Ms. U. Parameswari		B.Sc, B.Ed
51.	Ms. G. Vijaya Lakshmi		B.Sc, B.Ed
52.	Ms. Ch. Anita Kumari		M.Sc, B.Ed
53.	Ms. P. Deepa		M.Sc, B.Ed
54.	Ms. K.S.S. Nagamani		B.Sc, B.Ed
55.	Ms. G. Swapna		B.A (Maths), M.A(Eng), B.Ed.
56.	Ms. D. Swarna Latha		B.Sc., B.Ed
57.	Ms. Y. Uma Durga		M.Sc., B.Ed
58.	Mr. N.V.M.K. Kishore		M.Sc., B.Ed.
59.	Ms. J. Lakshmi		B.Sc., B.Ed.
60.	Ms. P. Snehitha		B.Sc., B.Ed.
61.	Ms. B. Neeraja		B.Sc., B.Ed.

DEPARTMENT OF SCIENCE

62.	Mr. G. Srinivasu	HOD	M.Sc, B.Ed
63.	Ms. K. Sree Latha		B.Sc, B.Ed
64.	Ms. V. Jyothirmayi		B.Sc, B.Ed
65.	Ms. I. Padma Rama Murthy		B.Sc, LT
66.	Ms. J. Lakshmi Prasanna		M.A, B.Ed
67.	Ms S. Prasanthi		B Sc, M Ed
68.	Ms. D.V. Naga Malleswari		B.Sc, B.Ed
69.	Ms. Y. Prasanthi		M.Sc, B.Ed
70.	Ms. P. Jaya Lakshmi		M.Sc, B.Ed
71.	Ms. Salma Begum		M.Sc, B.Ed
72.	Ms. A. Sireesha		M.Sc., B.Ed.

73.	Ms. M. Ratna Kumari	M.Sc., M.Ed.
74.	Ms. Dr. Sk. Parveen Sulthana	M.Sc, B.Ed., M.A, Ph.D.
75.	Ms. G. Ratna Mouktika	B.Sc , B.Ed
76.	Ms. Akhila Shaik	M.Sc., B.Ed., M.A, Ph.D.
77.	Ms. P. Meher Shanti	B.Sc, B.Ed
78.	Ms. D. Naga Jyothi	B.Sc, B.Ed
79.	Ms. G. Nagamani	M.Sc, B.Ed
80.	Mr. S. Srinivas Rao	M.Sc, B.Ed
81.	Ms. G. Sujani	M.Sc(Aqa Cul), M.Sc(Bio), M.Ed.

DEPARTMENT OF SOCIAL SCIENCE

82.	Ms. PS Lakshmi Kiranmai	HOD	B.A, B.Ed, DBM
83.	Ms. S.Padmavati		M.A, B.Ed, M.Com
84.	Ms. Shahana Parveen		M.A, B.Ed
85.	Mr. K.Adrusta Rao		M.A, B.Ed., M.Phil
86.	Ms. Syed Atiya Tabassum		M.A(His), M.A(Eng), B.Ed
87.	Mr. K.Ramesh		M.A (Eco), B.Ed.
88.	Ms. M.Bharathi		B.A, M.Ed.

DEPARTMENT OF COMPUTER SCIENCE

89.	Mr. S. Niranjana	HOD	B.A., PGDCA, Dip. in RDBMS & ORACLE
90.	Ms. K. Lydia		M.Sc (Computer), B.Ed
91.	Mr. K. Narendra		M.Tech, MCA
92.	Ms. K. Naga Veni		M.Tech.

DEPARTMENT OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE

93.	Ms. V. Silpa	HOD	MCA
94.	Mr. M. Vamsi		MCA

DEPARTMENT OF LIBRARY SCIENCE

95.	Mr. K. Murali	Secondary	B.Tech, B.Lib. Sc.
96.	Ms. G. Leela Venkata Lakshmi	Primary	B. Lib.Sc., B.Ed.

DEPARTMENT OF PHYSICAL EDUCATION

97.	Mr. G. Ravi	HOD	B.Com, M.P.Ed.
98.	Ms. V.S.L. Kanaka Durga		B.A, B.P.Ed.
99.	Mr. Ch. Purna Chandra Rao		M.A, M.P.Ed, NSNIS
100.	Mr. Dr. D. Bhima Rao		MBA, M.P.Ed, (Ph.D.)

COACHES

101.	Mr. Y Ram Mohan Rao	Gymnastics	B.Com, SAI NSNIS(Dip)
102.	Mr. M. Pratap Kumar	Huttle-Badminton	BoCom, NSNIS
103.	Mr. Mohammad Ibraheem	Basket Ball	B.A, B.P.Ed, WABC Level-1 Coach
104.	Mr. P. Nageswar Rao	Athletics	B.Com, B.P.Ed.

DEPARTMENT OF FINE ARTS

105.	Ms. K. Shashi Kumari	Craft	SSC, TTC
106.	ms. N.H. Meena	Craft	Dip. in Arts & Crafts
107.	Ms. S. Naga Sirisha	Art	Montessori Tr. Trng, D.Ed.
108.	Ms. DMV Lakshmi	Art	MCA, Drawing TTC
109.	Ms. Ch. Uma Devi	Music	B.A (Music)
110.	Ms. Ch. Tulasi Krishna	Dance	M.Com, M.A (Fine Arts), Dip. in Kuchipudi

DEPARTMENT OF KINDER GARTEN

111.	Ms V.Annapurna	Co-ordinator	M.A(Eng), Hindi Bhasha Prv., B.Ed, DECE
112.	Ms V.Grace Paul		SSLC, T T C
113.	Ms V.Bala Kumari		M.A, DECE
114.	Ms T.N.Krishna Priya		M.A(Politics), NTTTC
115.	Ms V.Jyothi		B.Com, MA Child Care Edn
116.	Ms K.Bhavani		M.A, B.Ed., PGDCA
117.	Ms K.Kavitha		M.Sc, Mont.Trng.
118.	Ms P.Madhavi Latha		M.Com, Pre-prim.Tr.Trng.
119.	Ms E.Neelima		B.Com, B.Ed, Mont.Tr.Trng.
120.	Ms T.Kalyani		B.Com, B.Ed, Mont.Tr.Trng.
121.	Ms. Jhansi Muthyala		B.A, Mont. Tr. Training
122.	Ms G.Syamala		M.Com, B.Ed., Mont.Tr.Trng.
123.	Ms G.Durga Devi		M.Com, B.Ed, Mont.Trng
124.	Ms N.Rangamma		M.A (Eco), Mont. Tr. Trg
125.	Ms M.Rajani		B.Com, B.Ed, M.A(Hindi), Mont. Tr.Trng
126.	Ms M.Naga Lakshmi		B.Com, Pre Sch Trg
127.	Ms S.Saraswathi		B.Com, B.Ed, Mont.Tr.Trng.
128.	Ms. Shama Parveen		B.Com, Mont.Tr.Trng.
129.	Ms. S.Aneesha Kanna		M.A(Lit), ECCEd, Trg, Jolly Phonics Tr.
130.	Ms. Kashish S.Mirgha		MBA ECCEd Trg, Jolly Phonics Tr.
131.	Ms. K. Mounika	Yoga Instructor	M.Sc (Yoga)
132.	Ms. R. Vasanthi	Student Counsellor	M.Sc (Micro Bio.), M.Sc (Psy.), B.Ed
133.	Mr. B.Francis	Technical Assistant	ITI Diploma
134.	Ms. K. Sravani	Medical Assistant	GNM

ADMINISTRATIVE STAFF

1.	Mr. G Srinivasa Rao	Manager	B. Com
2.	Mr. Y. Rama Mohana Rao	Accountant	B. Com
3.	Ms R. Rajya Lakshmi	Clerk	B. Com
4.	Mr. S. Bharath Chandh	Office Assistant	B. Com
5.	Ms. G. Naga Manisha	Receptionist-cum-Administrative Asst.	MBA

VEERAMACHANENI PADDAYYA
SIDDHARTHA PUBLIC SCHOOL, VIJAYAWADA
ANNUAL REPORT – 2024-25

Good Evening Ladies and Gentlemen,

It's my privilege and immense pleasure to extend you all a very hearty and warm welcome on this evening for the 46th Annual Day Celebrations of Veeramachaneni Paddyya Siddhartha Public School. On behalf of the school fraternity and on my personal behalf, I take this opportunity to extend a cordial welcome to Dr.G. Lakshmisha, IAS, Collector and District Magistrate, NTR District, who has kindly consented to be the Chief Guest for today's celebrations. Now, I take this opportunity to extend a warm welcome to Sri Mallineni Rajayya garu, President Siddhartha Academy of General and Technical Education. I also extend warm welcome to Sri P.Lakshmana Rao garu, Secretary; Sri S.Venkateswara Rao Garu Treasurer, Sri V. Naga Bhushana Rao garu, Sir. Chanumolu Krishna Rao garu, Vice Presidents; Sri N.Lalitha Prasad garu, Joint Secretary of Siddhartha Academy; Sri Sureddi Vishnu garu, Joint Secretary Siddhartha Academy and Convener VPS Public School, Respected Governing Body Members of Siddhartha Academy; the Members of the Convener Committee; the Donors of the Instituted Medals and Prizes; the Recipients and their proud Parents; the distinguished guests, all the invitees; highly supporting media persons; the members of the staff; our former and present students. A warm welcome to everyone again.

As we gather to celebrate our annual day, I am reminded of the wise words of Nelson Mandela, 'Education is the most powerful weapon which you can use to change the world.'

At our institution, we firmly believe that education should foster a love for learning, creativity, critical thinking, and character development. Our mission is to empower our students to become compassionate, responsible, and enlightened individuals who can make a positive impact in the world.

I am delighted to present to you our annual report, which highlights our achievements during the academic year 2024-25. Our students have excelled in various fields, including academics, sports, music, dance, art, and craft. We take pride in providing a holistic education that nurtures the physical, emotional, and intellectual growth of our students.

Our school's commitment to excellence is reflected in our students' outstanding performances in various competitions and events. We have encouraged our students to participate in co-curricular activities, such as games and sports, NCC, music, dance, and art, which have helped them develop valuable life skills, such as teamwork, discipline, and perseverance.

As we celebrate our achievements, we also look forward to the future with enthusiasm and optimism. We are committed to continuing our journey towards excellence, driven by our passion for education and our dedication to our students.

Thank you for joining us on this special occasion. I wish you all a wonderful evening, and I invite you to join us in celebrating the achievements of our students.”

Excellence in academics is the hallmark of any good institution and is demonstrated by results of class-X, 2024.

Kum. Sai Hamsika Secured top score with 484 out 500. The average marks of the students in various Subjects are displayed.

Sl.No.	Subject	Average
1	English	81.36
2	Telugu	80.47
3	Hindi	81.35
4	Mathematics	75.15
5	Science	72.76
6	Social	73.71

EDUCATION WORLD INDIA SCHOOL RANKINGS – 2024-25

I am very glad and proud to share a piece of information to all the distinguished guests present here. In the Education World India School Rankings survey, our school has achieved No.2 rank in Vijayawada city, No.6 in Andhra Pradesh and 246 rank in India out of 350 cities and almost 3000 schools surveyed countrywide.

C-FORE SCHOOL RANKINGS -2024

According to the survey conducted by C-fore, our school has achieved 8th rank in the state with a total score of 1152.

TEACHING METHODOLOGIES AND STUDENT-CENTRIC EDUCATION:

Blended learning, activity-based teaching, and a wide range of tech tools are used in all the classes to handle classes effectively. Differentiated instruction to cater to the needs of mixed-ability groups of students is also followed by the subject teachers. Art integrated projects, and experiential teaching-learning techniques are used by the teachers.

ACADEMIC INITIATIVES

a) We have introduced Astraplus curriculum in Class 1 from the session 2024-25 and will be continued upto class II in the year 2025-26.

b) To develop practical skills that complement academic learning we have introduced Skill Education in the classes 6, 7, 8 with Augmented Reality and Virtual Reality in class 6th, 3D Modelling and Animations in Class 7th and Drone Simulation and Technology Class 8.

IMPROVEMENT IN THE INFRASTRUCTURE AND RENNOVATION WORK:

To enhance accessibility and inclusivity, our school has: -

- a) Installed a lift in the secondary block
- b) To enhance learning environment we have started procuring new furniture for the classrooms. We have already upgraded the furniture in classes 5th and 6th.
- c) Science Labs have been upgraded to meet the standards of CBSE, as we are going to start class XI from the academic session 2025-26.
- d) Ramps and special rest rooms have been constructed for CWSN.

CO-CURRICULAR ACHIEVEMENTS :

Competitions and activities organized offer opportunities for students to learn the values of teamwork, individual and group responsibility and a sense of culture and community. Realizing this, opportunities were provided to students to take part in a number of activities and competitions both intra and inter school.

Notable Achievements in 2024:

Our students secured a total of 265 prizes across various external competitions organized by different organizations.

Team Achievements

1. **Amaravathi Balotsav:** 52 prizes in drawing, patriotic songs, folk songs, drama, elocution, and classical dance.
2. **VVIT Balotsav:** 42 prizes in instrumental music, classical dance, group singing, painting, debate, movie review, digital drawing, and mono action.
3. **Lalita Kala Utsav:** Over 30 prizes and a cash award of ₹46,000.
4. **CBI Quiz Competition:** First prize

Individual Achievements

1. Mast S. Nihar (7F): Secured consolation prize in State Level NTPC painting competition, ₹7500 cash award.
2. Ms. T. Medha (6E): Secured first place at district level and third place at state level in Chinmaya Bhagavad Gita recitation competition, ₹6000 cash award.

3. M. Manogna (6th std): Secured first place at district level in Chinmaya Bhagavad Gita recitation competition, ₹500 cash prize.

4. Y.V.Sai Srujani (9B), L.Karthikeya (9B), B.Karthikeya, L.Medhasanvi (8F), S.Nihar (7F), Prajwal Roy (7A) are the Winners in Spell Bee Competition by The Sakshi Group. They will participate in the State level competition.

S No	CATEGORY	FIRST	SECOND	THIRD	CONSOLATION	TOTAL
1	Drawing & Painting	40	10	15	10	75
2	Music	6	7	9	1	23
3	Dance	4	1		3	8
4	Literary	32	23	15	11	81
5	Craft	8	5	12	7	32
	TOTAL	90	46	51	32	219

SPORTS SPECIAL HONOURS-2024-25

Here are the students who achieved success at the State, National, and International levels:

International Level

Ishaan Yadlapalli (10C): **International Level Tennis** Winner in Boys Singles and Boys Doubles titles at MSLTA-Endurance ATF U-14 (C-1) held in Joygaon and Jhajjar.

His International accomplishments include winning the U-18 Boys Singles titles at **USTA** Level events in Buford, USA and Tennessee, USA in June 2024. He also claimed 1st position at the prestigious Fenesta Open National Championship on 23rd September 2024.

Congratulations to Ishaan Yadlapalli for his stellar accomplishments and promising career!

National Level

1. G. Yathin Naga Mouli (4E): Secured third place in Rink V at 61st National Roller Skating championship.

2. P. Dhruthi (8A): In CBSE Table Tennis Tournament she bagged first place both in under-14 individual and in under-14 team category. In the state level under-13 and 15 category she has secured first place.

3. Yana Jain (7F): Secured Gold medal in 50m Butterfly and 200m Individual Medley (IM) at SGFI State Swimming Meet.

4. K. Satya Sai Saanvi (9D): Secured Gold medal in 50m Butterfly and 200m Individual Medley (IM), silver in 100m Freestyle at SGFI State Meet.

5. K. Sri Sarayu (7B): Gold medal in Uneven bars, Silver medals in Balancing Beam and Floor exercise and Bronze medal as an all-rounder in the National Junior level Gymnastics Meet.

State Level

1. Vinnakota Mounika (3D): Secured Gold Medal in Balancing Beam, Silver Medals in Table Vault and Floor Exercise at Gaudium Sportopia K event.
2. Kolli Hetvika (5D): Secured 1st place in CBSE Cluster VII Table Tennis Tournament (U-14 Girls Team category) and individual event.
3. Seelam Manaswi (5E): Secured 1st Place in Girls U-11 category) at AP State Table Tennis Tournaments.
4. Ch. Hareen (9E): Secured Gold Medal in 500m + D(15M Extra) event and Bronze Medal in 1000m Skating in SGFI state level Games.
5. T. Tarun Tej (9E): Secured 1st place in A.P. State Ranking Chess Tournament in U-14 category.
6. Pothina Kamalika Venkata Aparna (8C): Secured 2nd place in AP State 9th Sub-Junior Inter-District Basketball Championship in Under-14 category.
7. L. Sri Ram (8E): Secured 3rd place in High Bar event at AP State Inter District Gymnastics Championship.

	Gold	Silver	Bronze	Total
Athletics	8	10	12	30
Martial Arts	2	5		7
Skating	7	10	6	23
Table Tennis	6	8	5	19
Swimming	6	9	8	23
Soft Tennis	4	2	4	10
Lawn Tennis	4	2	2	8
Hockey	1	1	1	3
Chess	2	2	1	5
Basket Ball	1	20	10	31
Badminton	4	4	2	10
Gymnastics	8	8	4	20
Total	48	65	51	189

“As we celebrate our achievements, we remain humble and focused on our mission to provide exceptional education. We believe that 'success is not final, failure is not fatal: It is the courage to continue that counts,' as Winston Churchill once said. We shall continue to strive for excellence, pushing beyond boundaries and exploring new horizons.

On this very special occasion I would like to throw a light on the biggest celebrations of “Siddhartha Academy of General and Technical Education” which is proudly celebrating its

Golden Jubilee, marking 50 glorious years of imparting quality education and shaping the minds of future generations. As we celebrate our Annual Day, we honour the visionaries who founded this esteemed institution and countless individuals who have contributed to its growth and success.

We wish to empower many young minds and creating a bright future.

Before I conclude, I would like to express my gratitude to our students, teachers, parents, and staff for their tireless efforts and unwavering commitment. Together, we shall 'aim high, work hard, and care deeply,' as our guiding principle.

As we look to the future, we shall remain dedicated to nurturing the minds and hearts of our students, empowering them to become compassionate, creative, and courageous individuals who will make a positive impact in the world.

Thank you, and may our collective efforts be blessed with success and prosperity. May our students grow into responsible, enlightened, and inspiring individuals who will shape a brighter future for themselves and for our nation."

I once again extend a warm welcome to the august gathering present here.

Thank you one and all.

Sri Meda Seeta Ramaiah

Principal

Jai Hind!!!

V P S PUBLIC SCHOOL :: VIJAYAWADA - 10
46th ANNUAL DAY CELEBRATIONS - 04th JANUARY 2025
MEDALS / PRIZES INSTITUTED

S.No.	MEDAL / PRIZE	Adm.No.	RECIPIENT'S NAME
1.	PARVATHANENI BRAHMAYYA MEMORIAL GOLD MEDAL (The School Best Student during 2023-24) (This Medal was Instituted by M/s BRAHMAYYA & CO) <i>{Medal will be awarded by Sri P. Lakshmana Rao garu}</i>	9506	Geda Sai Hamsika
2.	KANUMILLI SUBBA RAO MEMORIAL GOLD MEDAL (Best out-going Boy student of Class X for the academic year 2024-2025) <i>{Medal will be awarded by Smt. Garapati Ponnammamba garu}</i>	9820	Tatineni Tanuj Manvik
3.	Smt. AMMAJI MEMORIAL GOLD MEDAL (Best out-going Girl student of Class X for the year 2024-2025) <i>{Medal will be awarded by Sri Chalasani Dutt garu}</i>	9678	Mudumba Samhitha
4.	JALADI SRI LAKSHMI MEMORIAL SILVER MEDAL (The 2 nd Best student during 2023-24) <i>{Medal will be awarded by Sri J. Appa Rao garu}</i>	9354	Makineni Varsha
5.	Smt NARLA SITAMMA MEMORIAL PRIZE (The Best Student in Social Science during 2023-24) <i>{Prize will be awarded by Sri N.C.S. Rao garu}</i>	9506	Geda Sai Hamsika
6.	"FREEDOM FIGHTER" GONDI KOTESWARA RAO MEMORIAL GOLD MEDAL (The Best Student in Mathematics during 2023-24) (Medal will be awarded by Dr. G. Gandhi garu)	9462	Nishtha Jain
7.	POTLURI BHASKAR RAO MEMORIAL GOLD MEDAL (The Best Student in Science during 2023-24) <i>{Medal will be awarded by Sri Potluri Sai Harinadh garu}</i>	9535	Sagi Udbhav
8.	Late V. DHANA KUMAR MEMORIAL PRIZE (The Best student in English Lang. & Lit during 2023-24) (This Prize was Instituted by :Ms. K. Lakshmi Kumari) <i>{Prize will be awarded by Sri Vemulapalli Sri Harsha garu}</i>	9354	Makineni Varsha
9.	NEHA MEMORIAL GOLD MEDAL (Best student in Class VII for the year 20 23-24) <i>{Medal will be awarded by Dr. K. Sainath garu}</i>	10279	Dhruthi Ponnaganti
10.	SWETCHA GORA MEMORIAL PRIZE (Best student in Class III for the year 2023-2024) <i>{Prize will be awarded by Dr. Maru madam}</i>	11552	Abhiram Jagarlamudi

S.No.	MEDAL / PRIZE	Adm.No.	RECIPIENT'S NAME
11.	JALADI SRI LAKSHMI MEMORIAL GOLD MEDAL (Best student in Class II for the year 2023-2024) (Medal will be awarded by Sri J. Appa Rao garu)	12143	Vinnakota Mounika
12.	SMT. SUREDDI VENKATA SUBBAMAMBA MEMORIAL GOLD MEDAL (Best and Consistent Performer from Classes VI to X for the academic years 2020 - 2025) (Medal will be awarded by SAGTE)	9794	Ghanta Eesha Pushpa
13.	THONDEPU BHARATHI HANUMANTHA RAO GOLD MEDAL (Best student in Telugu during 2023-24) (Medal will be awarded by Smt. & Sri T. Rama Rao garu)	9400	Mukkamala Hamsini
14.	Smt. VEDANTAM VARALAKSHMI THAYARAMMA PRIZE - (Best Student in Hindi during 2023-24) (Prize will be awarded by Sri.V.V. Hari Prasad garu)	9462	Nishtha Jain
15.	Late PARVATHANENI SUBHASCHANDRA BOSE MEMORIAL GOLD MEDAL The Best All-rounder (Boy) during 2020-2025 (Medal will be awarded by Sri Parvathaneni Koteswara Rao garu)	9820	Tatineni Tanuj Manvik
16.	Late K.S.RAMA RAO MEMORIAL GOLD MEDAL (Best All-rounder (Girl) during 2020 – 2025) (Medal will be awarded by Smt Kanumilli Suseela garu)	9678	Mudumba Samhitha
17.	T.MANISH MEMORIAL GOLD MEDAL (Best Student in Class IV for the year 2023-24) (Medal will be awarded by Sri T. Ravi Kumar)	11230	Priya Jain

Gold medals aren't
really made of gold.
They're made of
sweat, determination
and a hard-to-find
alloy called guts.
- Dan Gable

42ND ANNUAL ATHLETIC MEET 2024-2025

MEET MANAGER'S REPORT FOR THE YEAR 2024-2025

Date: 07.12.2023

Respected Chief Guest Sri S. Naresh IRS, Commissioner Income Tax TDS, Vijayawada, Honourable members of Siddhartha Academy, Parents, members of Print and Electronic Media and dear students good evening.

I am honored to present the 42nd Annual Report on Sports and Games for the academic year 2024-2025. It brings me great pride to provide a brief overview of the accomplishments and activities undertaken by the Department of Physical Education and Sports during this period.

Throughout the academic year, sports activities have been conducted with meticulous planning, including special camps held during the summer vacation. I am excited to announce that our students showcased their talent and dedication by actively participating and excelling in state and national-level competitions.

The pinnacle of our sporting events is the Annual Athletic Meet, which serves as a platform for students to showcase their true talents and sportsmanship. We consistently encourage them to persevere, hone their skills, and strive for excellence.

This report highlights the remarkable achievements of our students and the commitment of the Department of Physical Education and Sports to fostering a culture of sportsmanship and excellence.

Now I would like to present before the august gathering some of the Note-worthy Achievements:

1. Our gymnasts have excelled this year with remarkable achievements. **Vinnakota Mounika** (3D) won a Gold Medal in Balancing Beam and Silver Medals in Table Vault and Floor Exercises at the State level. **K. Sri Sarayu** (7/B) earned a 2 Gold Medals in Floor Exercise and 3 Silver Medals at the State Level. **L. Sri Ram** (8E) secured 3rd place in High Bar at the AP State Inter-District Championship. These accomplishments showcase the talent and hard work of our gymnasts.
2. Our talented table tennis players have achieved impressive results this year. **D. Bhuvan** (4B) secured 3rd place at the AP State Ranking Tournament.
K. Hetvika (5B) finished 2nd in four major State Ranking Tournaments and led her Team to 1st place in the CBSE Cluster VII Tournament. **Seelam Manaswi** (5E) won 1st place and 3rd. **P. Dhruthi** (8A) secured 3rd place at the AP State Ranking Tournament and 1st place in both Team and Individual events at the CBSE Zonal -Sports and Games Competition.

3. Our badminton players have made notable achievements this year. **M. Sree Teja** (7B) won a bronze medal at the AP State Sub-Junior Badminton Championship. **K.V.S. Kritin Chowdary** (7B) earned a bronze medal at the state level.
4. In roller skating, **G. Yathin Naga Mouli** (4/E) secured third place in Rink V at the 61st National Roller Skating Championship and achieved top results at the Andhra Pradesh Inter-District Championship, securing 1 gold, 1 silver and 1 bronze medal in 3 various events. **Ch. Hareem** (9E) won 1 gold, 1 silver and 2 bronze medals in the state Roller Skating Tournaments.
5. In tennis, **N. Sourya Ram** (5/D) secured the winners Title South India Junior Tennis Championship and earned a silver medal in the AP Senior Inter-District Soft Tennis Championship (Team Event). **Krish Yadlapalli** (7C) won both U- Singles and Doubles at the AP State Open Tennis Tournament.
Ishaan Yadlapalli (10C) excelled in Lawn Tennis during this academic year. Internationally, Ishaan won the **U-18 Boys Singles** titles at USTA events in **Buford and Tennessee, USA**. He also clinched 1st position at the **Fenesta Open National Championship**.
6. Our swimmers **K. Satya Sai Saanvi** (9D) won a Gold and a Silver medal at the SGFI State Meet. **Yana Jain** (7F) won Gold and Silver medals at State Championships, and another Gold Medal at the SGFI State Meet. **T. Tarak Praven** (6A) earned Bronze at the Inter-District Championship.
7. In Chess **T. Tarun Tej** (9E) excelled in chess, winning the AP State Ranking Tournament and securing 3rd place in the AP State Open. **Shaik Nabeeha** (9C) earned 2nd place in the AP State Open and 3rd in the NTR District Selections. **Vidya Jain** (6C) performed well with 5 points in the Spark Academy International FIDE Rating Tournament. **T. Vinuthna** (6C) claimed 1st place in the NTR District and competed at state and district levels. **Shaik Afsheen** (4C) secured 1st place in the AP State Open and NTR District Senior Women Chess Championship.
8. In Basketball **P. Kamalika Venkata Aparna** (8C) secured 2nd place at the AP State 9th Sub-Junior Inter-District Basketball Championship. **Sheza Harmain Khanam** (9A) won a Silver Medal at the SGFI State Level Basketball Championship.
9. In Pickle Ball **N. Sriyaansha** (6C) emerged as the champion in Open Women's Singles at the 1st Andhra Pradesh Pickle ball Championships. She also won the U-14 Girls Singles titles at both the 7th National Pickle ball Championships and the 8th National Pickle ball Championships.

I congratulate our outstanding medal winners for their exceptional achievements in sports. This year, we enhanced sporting skills through specialized coaching in Badminton, Gymnastics, Cricket, Volleyball, and Basketball, aiming for even greater success next year. My heartfelt thanks to Siddhartha Management for their unwavering support in promoting sports. Finally, I commend all students for their disciplined and enthusiastic participation, which has greatly contributed to the success of our sports program.

Thank you one and all.

Mr. G. Ravi

Department of Physical Education

KINDERGARTEN REPORT FOR THE YEAR 2024-2025

Head, Hand, and Heart: A Journey of Holistic Development in Kindergarten

“By education, I mean an all-round drawing of the best in child and man in body, mind, and spirit.” – Mahatma Gandhi.

At VPS, we believe that true education transcends the classroom.

So, we are committed to foster the growth of every child in mind, body, and spirit through the holistic approach of Head, Hand, and Heart. This philosophy guides our curriculum.

The Pillars of Growth: Cognitive, Kinaesthetic, and Emotional Development

The collaboration of our educators, parents, and school leadership creates a vibrant, supportive environment where children are free to explore and grow in all areas.

A Look Back at 2024-2025: Key Milestones

Graduation Day (April 2024):

The UKG Graduation Day was more than a ceremony; it was a celebration of the children's academic and personal achievements. This grand event ignited a passion for learning.

Living Through Imagination:

The Fancy Dress Day was a magical journey for our little learners, where they stepped into the shoes of various characters, letting their imagination soar.

Creativity Unleashed Through Clay:

Every Saturday, our students embarked on a tactile journey of self-expression through clay modelling.

Thematic Special Days:

The year was marked by a series of vibrant thematic days that provided hands-on, experiential learning:

- **Vibrant Colours Day:** Where colors were celebrated through painting and games.
- **Frolicking Toy Day:** A fun day centered around learning and playing with toys.
- **Health and Hygiene Day:** Educating children on the importance of clean habits.
- **Rollicking Alpha March:** An exciting event where the children showcased their physical abilities through coordinated marches.
- **Fair Day:** A celebration of fun and exploration.
- **Mellowing Fruit Day:** A day focused on healthy eating and nutrition.

These special days weren't just about fun—they were integral to foster a hands-on approach to learning, helping children make connections between what they learn in the classroom and the world around them.

Grandparents' Day – A Tribute to Family Bonds:

We celebrated the importance of family with a heartfelt Grandparents' Day. The event underscored the invaluable role that grandparents play in a child's life. As our Principal aptly put it, "Time spent by grandparents creates miracles in a child's life." It was a day of stories, laughter, and cherished memories that enriched the hearts of both children and grandparents.

Vision for the Future: Explore, Experience, Grow

- **Sports March past and Vision 2047:**

we tried to align the thought of our headmistress to present the vision 2047 India's future. Our young learners 98 students participated in a spirited Sports Marchpast. This event also symbolized our academy's academic golden contribution to the vision of a bright and prosperous India by 2047. It was an inspiring sight, filled with energy and hope for the future.

- **Sports events build their body, develop confidence and social skills**
- **There are 48 prize winners in all**
- **Parent relay race twined the bond of dad – daughter&mom -son.**

Children experienced the trust, fun and active participatory learning along with parent.

Annual Day – The Pinnacle of Holistic Development:

Our Annual Day was a culmination of everything we strive for-Head, Hand, and Heart. It was a grand cultural fiesta, where 136 children took part in various performances that showcased their singing, dancing, acting, and artistic talents. The script, singing, choreography and props were all done by our skilful teachers.

Cultural Integration with environment : Learning Through Festivals

Through the celebration of festivals like Ganesh Chaturthi, Diwali, Dasara, Christmas and Sankranti. Our children learned important values such as respect for traditions, environmental responsibility, and inclusivity.

Brainy Ride: Cultivating Critical Thinking and Spontaneity

The "Brainy Ride" quiz was a highly engaging activity that encouraged our children to think on their feet. It helped sharpen their cognitive abilities, promoting critical thinking and enhancing their spontaneous problem-solving skills in a fun, interactive setting that goes beyond the classroom.

Fostering Healthy Competition

In the spirit of building confidence and resilience, we organized friendly in-class competitions for rhymes and drawing. With 36 prize winners each in LKG and UKG, these events were an excellent way for children to showcase their talents and learn the values of perseverance and teamwork.

Our KG teacher Mrs. krishna Priya had trained 100 students for Bhagawatgita chanting under the guidance of Chinmaya mission.

Our children took part in various competitions. Here are our proud winners.

LKG B-DEYANSH JAIN, DEVANSH JAIN

LKGD-G.VAISHVITA, K.SRINIDHI, J.DASARATHA RAM

UKG A -B.PRAKYATHI, A.GEYA SAHASRA, D.HARSHADA HITHANSHI

UKG C-G.PRASHVITA, K.DHEERAJ SRI SAI SRI RAM, NIMISHA CHANDNANI, P.NIHIRA

UKG D-A.JASWI, N.ISHA

UKG F-MD.AQIB SHYAAN

The Mission of Siddhartha Academy: 50 Years of Shaping Future

As we celebrate our 50th year, we take pride in our enduring mission to provide a joyful learning experience. Over nearly five decades, Siddhartha Academy has shaped countless successful alumni. Our mission continues to guide our students as they step confidently into the future-whether they're marching forward into the 'AI generation' or carving out their 'own path'.

Conclusion: A Foundation for the Future

At Veeramachaneni Siddhartha Public School, we are dedicated to fostering the growth of confident, compassionate, and capable individuals who will go on to lead with integrity and creativity.

V. ANNAPURNA
KG COORDINATOR

PRIMARY - CCA ANNUAL REPORT 2024-2025

Co-Curricular Activities: A Gateway to Holistic Growth.

“Every child is a different kind of flower and all together, they make this world a beautiful garden.”

It gives us immense pleasure to present the Annual Co-Curricular Activities (CCA) Report of the primary section for the academic year 2024 and 2025. At our CBSE school, we firmly believe that holistic development is the key to nurturing young minds. Our CCA program has been meticulously designed to provide students with ample opportunities to showcase their talents, build confidence, and develop essential life skills.

Intra-class and Inter-House Competitions are designed throughout the year in which a variety of competitions are conducted to cater to the diverse interests and abilities of our students. These include - Art and Craft to encourage creativity and self-expression, Storytelling and Elocution to enhance communication and public speaking skills, Quiz to foster critical thinking and general awareness, Music and Dance to celebrate rhythm, melody and grace.

Our inter-house competitions create a healthy spirit of rivalry and camaraderie among students, bringing out the best in every participant.

EXTERNAL ACHIEVEMENTS

Our students shone brightly in various external competitions, bagging an impressive tally of nearly 200 prizes across diverse platforms. Notable accomplishments include: first place at District Level in the Bhagavadgita Sloka Recitation conducted by Chinmaya Mission, a bronze medal and a cash award of Rs. 3000/- in the State Level Sakshi Spell Bee competition conducted at Hyderabad by M.Sri Sai Ratna Saanvi of class- IV/B

In the English, Math and Science Olympiads our students have excelled at the city and national levels.

These achievements reflect our students' dedication and their ability to compete confidently on prestigious platforms. These platforms not only provide exposure to high-level competition but also prepare our children to think critically and solve problems effectively.

SPECIAL EVENTS

Special events were organized to enrich students' learning experiences, including Maths, Science, Art and Craft Exhibitions, Celebrations of National Festivals, Religious festivals to foster Unity in Diversity and all Important Days.

Our children have proved that perseverance and hard work yield success. As we reflect on these remarkable achievements, we express our heartfelt gratitude to the management, teachers, parents, and students for their unwavering support and enthusiasm. Together, we continue to create an environment where each child can flourish and realize their potential.

Let us carry forward the momentum and make the coming years even more rewarding.

Mrs. Y. Prasanti, Mrs. CH. Bharathi
CCA CO-ORDINATORS

Co-Curricular Activities (CCA) Report - 2024-25 (Secondary)**CCA Secretary:** Miss G. Yashmitha, Class X-C**CCA Joint Secretaries:** Master B. Ram Sai, Class IX-A

Miss Bhavisha Karira, Class IX-C

Education encompasses two vital aspects: preparing for a livelihood and learning the art of living. The latter is significantly enriched through co-curricular activities, which complement academic learning by nurturing the soul. Engaging in these activities helps students overcome personal challenges and broadens their perspectives on life. In contemporary education, co-curricular pursuits have become integral to curriculum policies, as they are essential for a holistic school experience. At VPS Public School, we are committed to motivating and encouraging our students to learn, contribute, manage, and organize both individually and as part of a team.

During the 2024-25 academic year, our students have demonstrated remarkable achievements in various co-curricular activities, both within the school and in external competitions. These activities have played a crucial role in enhancing their academic performance and have fostered essential life skills, including leadership, organization, confidence, and socialization. Moreover, participation in co-curricular activities has boosted students' self-esteem and provided avenues for stress relief and relaxation.

Notable Achievements in 2024:

Our students secured a total of 265 prizes across various external competitions organized by different organizations.

Amaravati balotsav:

At the recent Amaravathi Balotsav, our students showcased exceptional talent and enthusiasm by participating in large numbers across various competitions, including drawing, patriotic songs, folk songs, drama, elocution, and classical dance. Their dedication and hard work culminated in an impressive haul of 52 prizes, reflecting the high standards of our school's co-curricular programs.

VVIT Balotsav:

At the recent VVIT Balotsav, our students demonstrated exceptional talent and dedication across a diverse range of competitions, securing a total of 42 prizes. Their achievements spanned the following categories: Instrumental Music, Classical Dance (Solo), Group Singing, Painting, Debate, Movie Review, Digital Drawing, Mono Action etc. This impressive performance reflects the students' hard work and the comprehensive support provided by our faculty and staff.

Lalita Kala Utsav by Sri Venkateswara Bala Kuteer:

Sri Venkateswara Bala Kuteer recently organized a series of vibrant competitions, including Brinda Ganam, dance, drawing, Kavita Rachana, instrumental music, and more. Our students shone brightly, securing over 30 prizes and collectively receiving a cash award of ₹46,000 for their outstanding performances. Adding to the celebrations, our talented dance teacher, Mrs. Umadevi, was honored for her dedication and excellence with a felicitation ceremony, where she was presented with a shawl and a cheque worth ₹4,000.

The KCP Siddhartha Inter-School Literary Competitions and the golden jubilee celebrations of PB Siddhartha Arts and Science College, witnessed enthusiastic student participation. The event was a resounding success, with most participants excelling in their respective categories and securing top honors, showcasing their remarkable talent and dedication.

As a part of observance of vigilance awareness week, CBI conducted quiz competition and the group of students representing vps public school bagged the first prize.

Students of VPS Public School showcased exceptional talent in various competitions organized by **the Rose Society**, securing numerous prizes in categories such as rangoli, drawing, art, and craft. Their creativity and dedication were highly appreciated, bringing pride to the school.

Eenadu newspaper organized essay writing, drawing, and elocution competitions. The event concluded with an award ceremony, where the prizes were presented by the principal. The details of the event were featured prominently in the city edition.

Vadlamudi Trust conducted various academic competitions. Our school children participated and collectively **won nearly ₹25000**.

Individual Achievements in 2024:

Master S. Nihar 7E received consolation prizes in the State Level NTPC painting competition, earning a cash award of ₹7500.

The AP Chambers Business Expo was inaugurated by the Honorable Chief Minister, Mr. Chandrababu Naidu. Among the highlights of the event were the outstanding performances by young talents. Y.V. Sai Srujani of Class 9B earned the prestigious second prize in the Classical Dance Competition, showcasing grace and dedication. Meanwhile, P. Praavi of Class 6D secured the second prize in the Singing Competition with her melodious voice, leaving the audience spellbound. These young achievers truly made their school proud!

Bhagavad Gita Recitation: Ms. Pulleti Yukthasri of Class VII has garnered multiple prizes and cash awards in Bhagavad Gita recitation competitions across the state, showcasing her profound understanding and articulation of the sacred text.

Chinmaya Bhagavad Gita Recitation: Ms. T. Medha of Class VI-E and M. Manogna of 6th std secured first place at the district level in the Chinmaya Bhagavad Gita recitation competition, each receiving a cash prize of ₹500. They have also qualified for the state-level competition, reflecting their exceptional memorization and recitation skills. T.Medha secured third place at the state level and won a cash award of Rs.6000/-

Spell Bee Competition by The Sakshi Group:

Y.V. Saisrujan 19B, L.Karthikeya,9B ,B.Karthikeya, L.Medha sanvi 8F,S.Nihar 7E, Prajwalroy 7 A won the second round and entered the quarter finals at the state level. **Karthikeya Atulya of 9B** secured **silver medal in Sakshi spell bee at state level** competition conducted in Hyderabad.

More than 25k cash prizes in the various competitions conducted by vadamudi trust

We extend our heartfelt gratitude to our Principal, Vice-Principal, and Headmistress for their unwavering support in successfully conducting all co-curricular activities. Special thanks to our CCA Secretary and Joint Secretaries for their constant assistance, ensuring the smooth execution of these events. We also appreciate the cooperation of all four House Mistresses and are grateful to the judges from various institutions for evaluating the competitions. Lastly, our sincere thanks to the parents, office manager, and his team for their continuous support throughout these endeavors.

These collective efforts have significantly contributed to the holistic development of our students, fostering an environment of excellence and camaraderie.

Mrs. G. Nirmala

Mrs. K. Hema

CCA Coordinators - Secondary

ETHICS CLUB FOR VALUE ADDITION TO THE FUTURE CITIZENS

The ethics club is designed for cultivating human values among the future citizens. The club has been playing a major role in upholding high values, life skills and helping the school to eradicate unethical practices. The club has been inculcating moral values like unity, patriotism, tolerance, secularism, simplicity, responsibility, love, compassion, respect and nonviolence in the minds of the students so that they will grow up to become responsible citizens.

The ethics club organizes various activities like games assembly speeches, skits, awareness programs, songs, poems, quizzes, seminars, workshops, projects, field trips, charity drives and lectures by eminent people.

On, October 31, The club celebrated Rashtriya Ektha Diwas i.e. National Unity day to mark the birth anniversary of Sardar Vallabhbhai Patel. On this day children performed Padhpooja to the teachers in the school and a rally was taken around in the surroundings of the school spreading message stating the importance of Unity.

On, November 14, Children's Day our school conducted a charity program in which children donated rice, wheat, lentils, oils and sanitary items to the needy elders living in the old age homes. The ration not only provides these elders much needed sustenance, but also makes them self-reliant.

On January 24, in alignment with the National objective of eradicating tuberculosis (TB) and raising awareness about the disease, activities like Essay writing, Slogan writing and Poster making were organized for secondary students as part of the Tuberculosis Elimination Campaign by CBSE. The winners were awarded prizes on 26-Jan by Sri Sureddi Vishnu, Joint Secretary, SAGTE and our school Convener. The event aimed to sensitize students about TB, its causes, symptoms, prevention strategies, and the significance of early detection and treatment. The programme was coordinated by Mrs. M. Prasanna Kavitha. Together, we're empowering young minds to spread knowledge, advocate for early detection, and champion healthier communities.

In the future the club is going to inspire hundreds of youngsters to take part in many more programs of social interest.

Teachers In charge

Mrs. P. DEEPA

Mrs. V. SILPA

GANDHI HOUSE REPORT: 2024-2025

MOTTO: GIVE YOUR BEST

Colour: Green

Senior House Master: Mr. N.V.M.K Kishore

Junior House Master: Ms K. Sree Latha

House Appointees:

(SR) House Captain : Madala Deekshita, 10D

(JR) House Captain : K.Havish Pavan Setty, 5A

(SR) Vice Captain : K. Aswin sai. 9A

(JR) Vice Captain : Sai Sri Maganti, 4A

CCA Prefect : M. Venkata Sravya, 9A

Sports Prefect (Boy) : Ch. Hareen Naga Chaitanya, 9E

Sports Prefect (Girl) : P. Sheza Harmain Khanam, 9A

Class IX: M. Sai Rushi Tej, 9E

Class VIII: G. Giri Chandana, 8E

Class VII: A. Sriya, 7A

Class VI: Md. Rahil Zayaan, 6C

Class V: Sourya Ram Namburu, 5D

Class IV: Aarohi Kilari, 4A

House Tutors:

Ms G.V. Nagasri

Ms Ch. Lakshmi Padmavathi

Ms J. Lakshmi Prasanna

Ms K. Mary Sailaja

Ms U. Parameswari

Mr B. M. Pawan Kumar

Ms V. Silpa

Ms S. Padmavati

Ms A. Ramalakshmi

Ms G. Swapna

Ms Shaheda Parveen

Mr M Rajesh

Ms Parveen Sultana

Ms Helen Krupavathi

Ms Y.Samatha

Ms Akhila Shaik

Ms A. Vasanthi

Mr K. Murali

“If you have a dream, Don't just sit there. Gather courage to believe that you can succeed and have not stone unturned to make it a reality”

Gandhi house believes in having the seed of courage to do hardwork and enjoy the fruits of success. We loaded our bags with numerous trophies and certificates

ACHIEVEMENTS IN CCAEnglish Essay Writing – 1st Place, 2nd PlaceTelugu Poetry Recitation – 1st, 2nd & 3rd PlaceEnglish Poetry Recitation – 2nd Place & 3rd PlaceTelugu Essay Writing – 1st PlaceHindi Essay Writing – 1st PlaceStory Telling – 3rd PlaceQuiz – 2nd PlaceEnglish Debate – 2nd PlaceTelugu Extempore – 3rd PlaceHindi Debate – 3rd Place

Group Dance – 2nd Place (Primary)

Rangoli – 3rd Place

English & Telugu Creative Writing – 1st Place

Digital Drawing – 3rd Place

Hindi Extempore – 2nd Place & 3rd Place

Quiz – Overall 1st Place

ACHIEVEMENTS IN SPORTS

Sports Championship Trophy - 17 consecutive years

Basket Ball - 1st Place

Throw Ball - 2nd Place (Jr.)

March Past - 3rd Place

INDIVIDUAL CHAMPIONSHIPS

1. Sub Junior boys (IV & V) - N. Sourya Ram, VD & K. Havish Pavan, VA
2. Sub Junior Girls (IV & V) - Sai Sri Maganti, IVA
3. Junior Boys (VI & VII) - L. Lokaditya, VIIA
4. Senior Boys (VIII, IX, X) - Ch. Hareen Naga Chaitanya, IXE

SPECIAL HONOURS

1. K. Havish Pavan Setty, VA
2. N. Sourya Ram, VD
3. K. V. S Kritin Chowdary, VIIB
4. P. Sheza, IXA
5. Ch. Hareen Naga Chaitanya, IXE

In that realm of sports, Gandhi athletes have displayed remarkable prowess, securing victories and upholding the spirit of healthy competition. Their Achievement is a shining example of our house's spirit.

We would like to thank our Tutors and Parents for their cooperation throughout the year. We thank our Principal Mr Seetha Ramaiah, Vice Principal Ms K Rosemary, Head Mistress Ms Ch Jaya Lakshmi and our school Manager Mr G Srinivas Rao for their continuous and timely support throughout the academic year. We wish that Almighty showers blessing on everyone. We extremely hope that in the next session our golden run towards excellence and achievements would explore with us.

With Regards,

Mr. N.V.M.K. KISHORE

Mrs. K. SRI LATHA

GAUTAM HOUSE REPORT – 2024-2025

MOTTO : DUTY IS DIVINITY

Colour: Yellow

Senior House Master : Mr. K. Ramesh

Junior House Master : Mrs. B. Suneetha

House Appointees :	Prefects:
House captain (Sr) : M. Bonitha X D	Class IX : Suchi Sri
House captain (Jr) : Priya Jain V C	Class VIII : S. Gopika
Vice-captain (Sr) : Y. Nakshatra IX B	Class VII : K.Dileep
Vice-Captain(Jr): M.S.S.RatnaSaanvi IV B	Class VI : Sri vara laasya
Sports prefect (Boy) : Ritvik IX B	Class V : Aarav Solanki
Sports Prefect (Girl) : Moksha sri IX E	Class IV : P. Nihaal Yashwin
CCA Prefect : A. Manobhram IX E	

House Tutors :

Ms. D. Anuradha	Mr.N. Jayapal Reddy	Ms.PS Lakshmi Kiranmai
Ms. S.Krishna Kumari	Ms. Malleswari	Ms. B.Anupama
Ms. Y.Uma durga	Ms.P. Meher Shanthi	Mr. R.Udhay Bhaskar
Mr. S.Srinivasa Rao	Mr. K. Naresh	Ms. P. Soujanya
Ms. G. Ratna Mouktika	Ms.I. Padma Ramamurthy	Ms.Y. Chaya Jyothi
Ms.R. Anuradha	Ms. Aswitha Jetty	Ms. Parveen Fathima
Ms.V. Anitha Kumari	Ms. T.V.S. Naga lakshmi	

“Champions are made not just in arenas, but in class rooms through dedication, perseverance and the courage to keep learning”

I am deeply honored and humbled to present Gautam House Annual Report for the Academic Year 2024-2025. This year our house has won 1st place in **BEST IN DISPLAY BOARD TROPHY** and got **SECOND place in overall CCA Championship**.

Gautam House won the Prestigious **2023-24 Academics Cup**

ACHIEVEMENTS IN CCA

Primary	Place	Secondary	Place
1.English Essay writing(IV & V)	1 ST Place, 2 nd Place and 3 rd place	1.Telugu Debate	1 st Place
2. English poetry recitation (IV &V) (II & III)	1 ST Place 2 nd	2. Essay writing – English	2 nd Place 3 rd Place

3. Hindi poetry recitation (IV & V) (II & III)	Place 2 nd and 3 rd Place	3. Telugu poetry recitation	3 rd Place
4. Group singing (IV & V) (II&III)	1 st and 2 nd Place 1 st Place	4. Hindi Essay Writing	1 st Place
5. Group dance (IV & V)	2 nd Place 1 ST Place	5. Telugu Extempore	2 nd Place
6. English story telling (II & III)	3 rd Place	6. English Extempore	2 nd Place
7.Quiz (IV & V) (II & III)	2 nd Place	7. English Poetry Recitation	2 nd Place
8. English Elocution (IV & V)	3 rd Place 2 nd Place	8. Quiz	3 rd Place
9. Balancing walk Boys Girls	1 st Place , 2 nd Place and 3 rd Place	9. English Oration	1 st Place
10. Ball Throw (Girls)	3 rd Place 3 rd Place	10. Group Singing	1 st Place
11. Long jump (Boys)	1 st place and 3 rd Place	11. Power point Presentation	1 st Place
12. Skipping (Girls)	1 st Place and 2 nd Place	12. Rangoli	3 rd Place
13. Chess Boys (IV & V) Boys (II & III)	2 nd and 3 rd Place Winners Winners	13. Group Dance	

ACHIEVEMENTS IN SPORTS

1. Table Tennis : Winners
2. Badminton : Winners
3. Throw Ball : Winners
4. Volley Ball : Winners

Apart from these, some students from our house participated in numerous outside competitions where they won prizes and brought many laurels to the School.

K. Hema Harshitha of XB won 1st place in internet exploring competition conducted at Amaravati Balotsav.

K. Dileep of VII D won 1st Place in Brundagan competition conducted by Sri Venkateswara Bala Kuteer, Guntur. And 2nd place in book review writing competition conducted by Sarvottama Grandalayam Vijayawada.

Vidya Jain of VI D won 1st place in Slogan Writing Competition conducted by Gora Science centre , Vijayawada And won 1st Place in English Elocution competition organized by Amaravati Balotsav. And Vidya won 2nd Place in Andhra Pradesh BNKU Chess Tournament.

Y.N.Suchi Sri of IX A won Bronze medal in Gaana Natya National Level Sangeetha Nruthya Cometition, 3rd Place in Patriotic Singing competition and consolation prize in Folk song competition conducted by Amaravati Balotsav. She won 2nd Place in Under 15 NTR District Girls Chess tournament and 2nd Place in Under 14 NTR District Open Chess Tournament.

A. Moksha Sri of IX E bagged 3rd Place in Group Singing conducted by Amaravati Balotsav.

I sincerely appreciate the wholehearted involvement of all the students and tutors of Gautam House and extend my heartfelt gratitude to each and every one of them.

Mr. Ramesh Kothapalli

Senior House Master

TAGORE HOUSE REPORT -2024-25

MOTTO: LOVE AND FRIENDSHIP HAVE A POWER

COLOUR: BLUE

Senior House Master: **Mrs. P. JAYALAKSHMI**Junior House Master: **Mrs. K.S.S. NAGAMANI****HOUSE APPOINTEES:**

House Captain(Sr): P.Japesh-XB

House Captain (Jr) : V. Ananya V E

Vice-Captain (Sr) : B. Venika Sai-IX A

Vice Captain (Jr) : Dasaka. M- IV E

Sports Prefect Boy : Sd. Ayaan- IX C

Sports Prefect Girl : K. Saanvi- IX D

CCA Prefect : D. Archana- IX D

HOUSE PREFECTS

Class IX: P. Vismaya

Class VIII: M.L. SreshtaVarma

Class VII: D. Grahya

Class VI: N. Tishya Sree

Class V: Heer Jain

Class IV: A. Tatvika

HOUSE TUTORS

Mr. G. Srinivasu

Mrs. V. Lavanya Mrs.

Mrs. V. Sailaja

Mrs. D. Swarna Latha

Mrs. S. Prasanthi

Mrs. A. Ratna Kumari

Mr. S. Niranjana

Mrs. K. Lydia

Mrs. J. Neelima

Mrs. A. Sireesha

Mrs. M. Prasanna Kavitha

Mrs. G.S.S. Mahalakshmi

Mrs. G. Vijaya Lakshmi

Mrs. T. Sandhya

Mr. K. Adrasta Rao

Mrs. P. Prasanna Lakshmi

Mrs. Athiya Tabassum

Mrs. Y. Udayalakshmi

Mrs. A. Sireesha

Mrs. B. Neeraja

I feel proud and privileged to lead the Tagore house with the team of the warriors. Our house has worked smart with its motto by providing a healthy competition to the other houses.

I'm happy to say that **Mr. T. Tanuj Manvik** our school **head boy** and **N. Gurucharan Reddy**, interact club president are also a product of Tagore house.

Our victory in the various CCA competitions conducted in the school has led us to lifting the most prestigious **CCA cup** for the year 2024-25.

They include:

Competition Name	Secondary Position	Primary Position
Telugu Debate	Second	
Hindi Debate	Second	
English Debate	First	First
Telugu Poetry Recitation	Second	Classes II and III – Second, IV and V – Third
Telugu Essay Writing	Second	
Hindi Essay Writing	Second	
Telugu Extempore	Second	
Hindi Extempore	First	
English Creative Writing	Second	
English Oration	First	
Group Singing	Third	Second
Digital Drawing	Second	
PowerPoint Presentation	Second	
Rangoli		
Group Dance	second	First
Story Telling	----	Third
English Elocution	----	Second
Quiz		First
Hindi Poetry Recitation	First	First
English Poetry Recitation	----	Classes II and III – First, IV and V – Second

We even showed our muscle power by winning the most prestigious cricket and football cups. Our little soldiers marched relentlessly towards lifting the March past trophy. We stood Runners in Basket ball.

Here are some of our special achievements:

- Our class 6F student Naheed Chowdary a cricketer played 107 matches at various levels and scored 2678 runs.

At MSK cricket state level tournament he scored 320 runs in 6 matches, 3 man of the match awards, stood as the man of the series and also the best batsman.

At little champions tournament conducted state level in Nuzvid, he also stood the best batsman.

- **Yana Jain** of 7F has won the **overall championship for sports** in the junior girls category in the school. She won fourth position in the South zone nationals swimming.

She won the second position in the Krishna river cross. In the Junior state meet, she won 1 gold and 4 silver medals. In the Senior state meet, she won 1 gold and 2 silver medals. In the SGFI state meet, she won 3 gold medals. In the south zone state meet, she won 3 gold and 2 silver medals. She won 4 bronze medals in Jito national swimming competition.

Our gymnast **K. Sri Sarayu** excelled in :

- All India level competition held at Hyderabad and won 2nd place in table vault, 2nd place in balancing beam and 2nd place in floor exercise.

In sub-junior state level competitions held at Guntur, she won 1st place in uneven bar, 2nd place in balancing beam, 2nd place in floor exercise and 3rd place in all-round.

In school games state level competitions held at Kakinada, she won 1st place in floor, 1st place in balancing beam, 1st place in uneven bars, 2nd place in table vault and 1st place in all-round. She won the team championship at the 3rd place.

She is selected for sub junior nationals which will be held at Surat.

At school district level held at Vijayawada, she bagged 5 gold medals.

- **N.L. Sreshtha Varma** of 8E has bagged :

1st place in **state level** drawing competition conducted by Nalanda Vidyaniketan.

1st place in **state level** drawing competition conducted by Rotafest.

1st place in **state level** drawing competition conducted by P.B. Siddhartha college of arts and science. 3rd place in **the state level** drawing competition conducted by Venkateswara Bala kuteer. 2nd place in district level drawing competition and essay writing competition conducted by Gora science center on Environment day.

- **Munesh** of 8D won 3rd place in the district level table tennis competition.
- **Ram Sai. B** and **Arnav Ram. I** of 9 A have bagged 2nd place in the state level quiz competition : **Medha-2025**.
- **Saanvi** of 9 D has bagged 2 Bronze medals and 400m individual medal in Junior category and sub junior championship of swimming, she won 1 gold, 1 silver and 200m individual gold medal at SGFI, 3 silver and 2 bronze medals at South Zone Aquatic Championship held at Vishakapatnam.

It is the synergic effect of both tutors and students for the victories achieved by the house. I appreciate the efforts of parents who have encouraged their children and supported them for their participation. My heartfelt gratitude to each and every one for their unwavering support throughout.

Mrs. P. Jayalakshmi
Senior House Master

NEHRU HOUSE REPORT

Motto: SERVICE AND SACRIFICE.

Colour: Pink

Senior House Master: Ms. V. Suhasini

Junior House Master: Ms. A. Syamala

House Appointees:

House Captain (Sr): N. Aashritha 10 A

House Master (Jr): KanakKarira 5C

Vice-Captain (Sr): Vihaan Jain 9C

Vice-Captain (Jr): Y. Lakshmi Pranathi 4B

CCA Prefect: G. Yasmitha 10C

Sports Prefect (B): D. Mohit 9E

Sports Prefect (G): G. Hasiniv Chaitanya 9D

Prefects:

Class IX: Ch.Karthika Sri Vainavi 9A

Class VIII: L. Medha Saanvi 8F

Class VII: S. Nihar 7F

Class VI: Ch. Aaradhya 6E

Class V: P. Ananya 5D

Class IV: D. Shiva Sathwik 4B

House Tutors

Mrs. K. Sunitha

Dr. Ch. Raja Rajeswari

Mrs. P. Deepa

Mrs. Shahana Parveen

Mrs. Salma Begum

Mrs. B. Aruna Kumari

Ms. M. Bharathi

Mrs. K. Naga Veni

Mrs. M. Naga Lakshmi

Mr. M. Vamsi

Mrs. K. Murali Krishna

Mrs. P. Vinaya Prasanna

Mrs. A.Uma Rani

Mrs. D. Deevena Kumari

Mrs. U. Jyothirmai

Mrs. P. Snehitha

Mrs. A. Kalyani

Mrs. D. Naga Jyothi

Mr. K. Narendra

Mrs. J. Lakshmi

'All for One and One for All' was our war cry for the current year.

The house system within the school plays a crucial role in fostering a spirit of competition, teamwork, and personal growth. This report highlights the significant achievements of our house in CCA and sports for the academic year 2024-25. Both fields offer students opportunities to express their creativity, athleticism, and teamwork, while also contributing to a well-rounded school experience.

CCA Prizes – Achievements in Cultural Activities

Our House has seen outstanding performances in a variety of cultural activities, with students excelling across different events and bringing several prestigious awards. Here are the notable achievements from recent competitions:

CCA ACHIEVEMENTS:

Competition Name	Secondary Position	Primary Position
Telugu Debate	FIRST	---
Hindi Debate	FIRST	---
Telugu Poetry Recitation	FIRST	Classes II and III-THIRD, Classes IV and V – SECOND
English Essay Writing	---	Classes IV & V-THIRD
English Extempore	THIRD	---
Digital Drawing	FIRST	---
Story Telling	----	FIRST
Quiz	THIRD	---
Hindi Poetry Recitation		Classes II and III -THIRD
English Poetry Recitation	FIRST	Classes II and III-THIRD Classes IV & V-THIRD
Group Singing	-----	THIRD

SPORTS ACHIEVEMENTS:

CHESS	FIRST
FOOTBALL	FIRST
THROWBALL	SENIOR GIRLS-FIRST
100MTS	GIRLS-FIRST
200MTS	BOYS-THIRD
4X400MTS RACE	BOYS & GIRLS-FIRST
4X100MTS RACE	BOYS –FIRST & GIRLS-SECOND
SHOT PUT	SENIOR GIRLS-FIRST& SECOND
DISCUS THROW	SENIOR GIRLS-FIRST& SECOND

Acknowledgments: We extend our gratitude to the teachers, coaches, and house captains for their support and guidance throughout the year. Their hard work, along with the commitment of all students, has made this year's achievements possible. We look forward to more success in the coming years.

Mrs. V. Suhasini
Senior House Maste

DISASTER MANAGEMENT COMMITTEE REPORT-2024-2025**Committee Members:**

Mr N. Jayapal Reddy

Ms V. Sailaja

Ms K. Sunitha

Ms V. Silpa

Mr R. Udaya Bhaskar Rao

Mr K. Ramesh

Ms M. Bharathi

Be Alert, Stay Safe! Fire Safety Drill in Action!

A fire mock drill was successfully conducted at VPS Public School on 29-10-2024 under the guidance of AV Shankar Rao, Fire Officer, NTR District and Mr M Srinivasa Reddy, Fire Officer, Guntur District as per the guidelines given by AP State Disaster Response & Fire Department to educate students and staff on fire safety measures and emergency evacuation procedures. The drill aimed to enhance preparedness and ensure a swift and safe response during a fire emergency.

As the fire alarm sounded, students and teachers promptly followed the evacuation plan, exiting classrooms in an orderly manner. Under the supervision of fire safety officers, all students were safely led to the designated assembly point within the stipulated time. Fire department officials demonstrated the proper use of fire extinguishers and essential fire safety measures, such as staying low to avoid smoke inhalation and the importance of remaining calm during emergencies. Senior students were trained to perform CPR and provide first aid to the victims if any.

The session concluded with a briefing by fire officials, emphasizing fire prevention, emergency response strategies, and the importance of regular drills. This exercise served as a crucial learning experience, ensuring that the school community is well-prepared to handle fire-related emergencies efficiently.

Mr. N. Jayapal Reddy

Teacher In-charge

INNOVATION, DESIGN AND ENTREPRENEURSHIP (IDE) BOOT CAMP- REPORT

CBSE along with Ministry of Education, AICTE, NCERT, MoE's Innovation Cell and School Innovation Council conducted Innovation, Design and Entrepreneurship (IDE) boot camp on 4th & 5th - April, 2024 at Vardhaman College of Engineering, Kacharam, Shamshabad, Hyderabad for the teachers who attended and completed the 72 hours training sessions conducted by CBSE and became Innovation ambassadors. Our teacher Ms V Silpa attended the boot camp where 280 teachers and students from all over India participated. Teachers were asked to encourage students to think out of the box, come out with the problems that are a part of the 17 Sustainable Development Goals (SDGs) and try to define solutions for them with empathy and help the society become Sustainable.

- Mrs V. Silpa,
HOD, AI

CONSULTATIVE MEETING ON BALAVATIKA AND JADUI PITARA-REPORT

The consultative meeting on Balavatika and Jaduipitara, initiated by CBSE (centre for excellence) was hosted by VPS Public School on 28.6.2024 in PB Siddhartha college, Vijayawada as a part of the capacity building programme for teachers. Sri Shekar Chandra, Regional officer as chief guest of the session emphasized the importance of teachers to bring a change in learning domains.

Mrs. ArunaVenkatesan, Centre of Excellence spoke about Jaduipitara. This session began through a webinar presented by Dr.Suniti Sanwal, the director of elementary education, NCERT. She has provided insights of physical JaduiPitara for holistic development through print material and toys. The webinar was followed by Dr.Upasana Ray, who has set the screen for practical learning to enable the teachers to use various apps for Jadui Pitara.

The enlightening session of the meet was taken by Mrs. Atluri Sudha Rani, CAC Nalanda Vidya Niketan . The stage was shared by co-resource person Mrs. Shelly Bharti of Chirec public school Hyderabad. She has demonstrated the Teaching Learning Materials (TLMs) in Jaduipitara. It ended with an interactive session which reviewed their understanding.

The consultative workshop was hosted by VP Siddhartha Public School under the guidance of the principal Sri Meda Seetha Ramaiah and headmistress Ch.Jaya Lakshmi. Principals and teachers from various CBSE schools have participated in the workshop.

DEPARTMENT OF SCIENCE ANNUAL REPORT-2024-2025

"The science of today is the technology of tomorrow. Nothing has such power to broaden the mind as the ability to investigate systematically and truly all that comes under thy observation in life. Science is organized knowledge. Wisdom is organized life."

We at Vps not only inculcate Scientific temper but also equip them for the challenges of life. Teachers promote life skills and inquisitive nature is nurtured thoroughly.

Students understand the various faces of technology at the labs specifically designed for the changing needs of today.

Students are trained to participate in various Competitions and Science Exhibition at City and State level.

The Competitions attended and won by the students are as follows:

1. I.Aarnav Ram and A. Manobhram of Class IX have participated at regional level science exhibition conducted by CBSE.

2. At Inspire manak 2023-2024, 5 projects were registered out of which Two projects, P.Japesh XB, Deekshitha IXA got selected at District level and won ₹10000 cash award.

In the year 2024-2025 A.Sriya VIIA, V.Likith Reddy VII F, Vishwaksena.J IXE, Y.Jeswanth IXA, D.Sahithi XE have registered for their projects and results are yet to be announced.

5. Science Olympiad:- 212 students participated from both primary and secondary.

Out of which 14 students from secondary and 10 students from primary, secured Gold medal of Excellence in various classes under the category of Class topper medals.

Seven students are qualified for next level. The qualified students are listed below:

1. Rachit Jain- IIIC	2. Heer Jain -VC	3. Siddharth Chowdary- IVA
4. Mohammad Raasiq Amaan-VI F	5. Aashrith-VIIB	6. Medha Saanvi -VIII F
7. B. Kartikeya-IXB.		

6. Students of classes 7th, 8th, 9th, participated in SCINTELLA 6.O organised by P.B. Siddhartha Arts and Science college and brought laurels to our school. Students registered in various competitions like, poster making, science exhibition, Quiz, role play, singing, JAM.

7. Every year Jana Gnana Vignana Vedika conducts Eureka Science Expo to encourage scientific temper among the students in AP and TN. Students send the videos of their projects and judges grade these projects based on the quality of the project. Best projects are awarded prizes in the state level and district level.

In Eureka Science Expo, K. Ashwin Sai of IX A bagged 3rd place in the state level and 1st place in the district level.

8. Our school conducted *Skill Fest* to encourage students to explore science and technology, and to develop scientific skill and many students have exhibited working models like evolution of man, Rain water harvesting, sensor detectors at tunnels, man hole rescue system, alternate irrigation systems, Testing of Vitamins and minerals etc.

I congratulate all the prize winners for their endless efforts. I extend my gratitude towards my department who guided me in various aspects.

Reach the sky of Scientific Knowledge @VPS PUBLIC SCHOOL

Salma Begum

Department of Science

Puzzle Corner Answers

Brain Teasers - "Quick Thinkers"

1. Answer: A 20 paise coin and a 10 paise coin (The "one" is not 20 paise, but the other is!)
2. Answer: The letter "M"
3. Answer: Rita – May, Sam – January, Alex – March)

Spring Word scramble

BIRD, LEAF, RAIN, NEST, KITE, TREE, BEES, WORM

Logic Puzzle: "The Book Club Mystery"

(Answer: Emily - Adventure, Finn - Fantasy, Grace - Science Fiction, Harry - Mystery)

Complete the word chain Answers:

BUS STAND STILL WATER LILY PAD LOCK DOWN STAIR CASE STUDY

Write the shape names & complete the puzzle

Sphere, Cube, Cylinder, Cone, Pyramid, Prism, Torus, Hemisphere

Answers: Can you guess the word / phrase hidden?

1. UNFINISHED BUSINESS	2. INSIDE JOKE	3. ADVICE
4. THROWBACK	5. ONE IN A MILLION	6. SCRAMBLED EGGS

RESULTS OF THE SPRINTER'S ATHLETIC INVITATION MEET

AGE GROUP UNDER - 10,12, AND 16 YEARS BOY AND GIRLS

PARTICIPATED IN RUNNING EVENTS AND SECURED MEDALS AND BEST ATHLETES CUPS

1.4X50 MTRS RELAY UNDER 10 YEARS GIRLS AGE GROUP SILVER MEDAL

1. SAI SRI	4 TH CLASS	
2. DEESHA SRI	4 TH CLASS	
3. SANVI	5 TH CLASS	
4. AAROHI	4 TH CLASS	
5. SAI SRI	4 TH CLASS	50 MTRS SPRINT 1 ST PLACE
		50 HURDLES RACES 2 ND PLACE
		BEST ATHLETE CUPS
6. DEESHA SRI	4 TH CLASS	50 HURDLES RACES 3RD

AGE GROUP UNDER - 10 YEARS BOYS

7. CH SYNMANATH K	4 TH CLASS	50 MTRS SPRINT 1 ST PLACE
		50 HURDLES RACES 1 ST PLACE
		BEST ATHLETE CUPS
8. VENKAT SRIRAM	4 TH CLASS	50 MTRS SPRINT 2 ND PLACE
		50 MTRS HURDLES RACES 1 ST PLACE

AGE GROUP UNDER - 12 YEARS BOY

9. LOKADITYA	7 TH CLASS	60 MTRS HURDLES RACES 1 ST PLACE
		BEST ATHLETE CUPS

10.4X200 MTRS RELAY UNDER 16 YEARS BOYS GE GROUP GOLD

1. RUTHVIK	10 TH CLASS
2. POOJIT	10 TH CLASS
3. DHANUSH	10 TH CLASS
4. CHARAN	10 TH CLASS

P. NAGESWARA RAO (ATHLETIC COACH)

UNIQUE STORY

Once, there was a tiny library in a quiet town. No one knew much about it. The library had no librarian, but the books moved by themselves. One evening, a 12-year-old boy named Aarav went inside, looking for his lost kite. As he stepped in, the shelves sparkled, and a book flew to him. The title was "The Adventure of Aarav." He was puzzled, so he opened the book. Inside, it told the story of his own life, including the moment he had just entered the library. At the end, a note said, "Your choices today will make tomorrow's story." From that day on, Aarav went to the library every day. He found new chapters that showed what happened based on his choices. Slowly, he learned to be brave, kind, and curious. He made his story amazing. One day, the library disappeared, but Aarav knew it had given him the best gift – a life full of adventure and meaning.

P.Nidhi, 2A

Memorable Trip to Wayanad During Dasara Vacation

The Dasara vacation trip was filled with laughter and fun.

I visited Wayanad in Kerala with my cousins. We played in the brook and swung from a bamboo swing.

We even spotted a few monkeys

We also enjoyed swimming in the pool. Our trip to Wayanad was enjoyable.

Kanika Nikhil, I F

FATHER'S LOVE

F: For giving

A: Adviser

T: Teacher

H: Helper

E: Encouragement

R: Responsibility

"A father's love is forever imprinted on his child's heart

"The smile of a daughter is the secret purpose of every Father."

K. Nakshatra, I F

Save Girl Child

Girls are special. They can be moms, daughters, and friends. They help run the home but sometimes aren't treated well.

Quote:

1. Saving a girl saves many people.

Slogans:

1. Help girls for a better future.
2. GIRL means Gift In Real Life.
3. No future without girls.

Conclusion: When girls go to school and get good care, it makes the world better.

P. Moulya, I F

DO YOU KNOW?

- A mosquito has 47 teeth.
- An earthworm has 5 hearts.
- A hummingbird weighs less than a penny.

- A platypus is the only animal with no stomach.
- Grasshoppers have white blood.
- Starfish can grow back lost arms.

V. Pohil Chowdary, II B

MY SCHOOL

My School, My School,
Beautiful and so cool.
Our teachers are so nice,
They give us knowledge and advice.

My school looks so simple,
But to us, it's a temple.
In the morning, we pray,
Study there whole long day.
When the school life ends
We have a bunch of friends
We learn in the school
Following discipline and the rule

My school, My school,
Beautiful and so cool...

Y. Nived Chowdary, III E

EVERYONE HAS A STORY IN LIFE

A 24-year-old boy was looking out of the train window and shouted, "Dad, look! The trees are moving!" His dad smiled. A couple nearby saw this and felt sorry for him. The boy then said, "Dad, look! The clouds are running with us!" The couple asked the dad, "Why don't you take your son to a doctor?" The dad replied, "We just came from the

hospital. My son was blind from birth, and today he can see for the first time."

Everyone has a story. Don't judge before you know the truth.

K. Joseph Daniel, I B

KUCHIPUDI

Kuchipudi is a classical dance from Andhra Pradesh. It started in a village called Kuchipudi and is a traditional art form. The dance has three types: Nritta (pure dance), Nritya (story dance), and Natya (drama dance). Kuchipudi dancers use instruments like cymbals, Mridangam, violin, tambura, and flute. The dance often starts with a special prayer and has colorful costumes and music.

G. Ishanvi, II E

Guess Who???

She taught me to write.
She taught me to play.
She soothes me when I'm fighting
And wipes my tears away.
She listens to tales when I am a hero.
She silences my cries when I get zero.
She is one step before me, to guide and to care.
She is always beside me,
laughing and sharing.
This lady I talk about is none other than that
One Special Person...**My Mother**

Misha Jain, II E

Oh, My Teacher

Oh, my teacher,
You are my future.....
You are my guide,
and everyone's friend....
I was not a good child,
But you made me the best child
What love do I render
To you my guide and teacher?
I promise you, my teacher
To follow you forever.

Reet Solanki, I C

RIDDLES

1. I am found in various colours usually black, brown, white, and red.
I roll in the mud like Sud. Some people in various countries eat me as food.
What am I?
 2. I am a bird but I am found in the houses of most people in villages.
Sometimes I lay an egg, and at other times peck away at my feed.
I am the first one to wake up every day. I call out by making the sound cluck, cluck, cluck.
What am I?
- Answers: 1. Pig, 2. Hen

N. Tanvi Sri, I C

Scary Climate Change Facts

1. By the end of this century, average sea levels are expected to rise between 1-6 feet

2. Glacier National Park was home to approx. 150 glaciers in 1910 but the number shrunk to 52 in 2016.
3. As of 2015, 4,630 square miles and reefs were destroyed, nearly 40% of the world's coral reefs.
4. Global Flooding could triple by 2030.

Ch. Jyothiraditya, V B

Guinness Book of Records

Hello friends, plants and trees are very important. I love planting trees. Trees help clean the air, stop floods, and keep the soil healthy. They also save water and make our world cooler.

I helped to plant 1800 trees in 180 seconds, which is recorded in the International Guinness Book of Records. For my birthday, I gave plants to my friends. Let's all plant more trees and save our planet.

Ch. Vidmahi, I E

ANSWER THESE QUESTIONS IN ALPHABET

- Q1. Which alphabet is a question?
A. Y (why)
- Q2. Which alphabet is an insect?
A. B (bee)
- Q3. Which alphabet is a part of our body?
A. I (eye)
- Q4. Which alphabet is a drink?
A. T (tea)

Q5. Which alphabet is a source of salt?

A. C (sea)

Q6. Which alphabet is a vegetable?

A. P (pea)

K. Dedeep Satya Viraj, IV B

DO YOU KNOW - INTERESTING FACTS

1. Hot water will turn into ice faster than cold water.
2. The strongest muscle in the body is the tongue.
3. Ants take 8 minutes of rest in 12 hours.
4. Coca-Cola was originally green.
5. The most common name in the world is Mohammed.

M. Manyu, V F

Can you guess me?

1. What gets harder to catch the faster you run?

A. Breath.

2. What is always on its way but never arrives?

A. Tomorrow.

Sk. Awayz Siddiq, IV D

TEST YOUR KNOWLEDGE

1. What is all over the house?

Answer: The roof

2. What often falls but never gets hurt?

Answer: Rain.

3. Which nail does a carpenter does not like hitting?

Answer: Fingernail.

4. Where can Thursday come before Wednesday?

Answer: In Dictionary.

P. Rithwik Siva Krishna, III C

Fun and laughter corner: Jokes to Brighten your Day!

1. Kid 1: Why did the student eat his homework?

Kid 2: I don't know. Why.

Kid 1: Because his teacher said it was a piece of cake!

2. Kid 1: What did one wall say to the other wall?

Kid 2: I don't know. What?

Kid 1: I will meet you at the corner!

N. Likith Satya, IV C

Healthy eating

Start your day with breakfast bright,
Oatmeal, toast, a healthy bite.

Fruits and veggies, colors abound,
Apples, carrots, and berries around.

Protein helps you grow up strong,
Chicken, beans, eggs all day long.

Dairy foods for bones so tough,
Milk and yogurt, just enough.

Drink your water, stay hydrated,
Feel great and be elated.

Healthy eating, fun and neat,

Makes you strong from head to foot!

S.Nithil Ayaan, I A

Quote

A bird sitting on a tree
Is never afraid of the branch breaking,
Because her trust is not in the branch
but in her wings.

ALWAYS BELIEVE IN YOURSELF

R. Medha Karthikeya, I A

School Riddles

1. I'm usually sharp but not dangerous. I often
lose my head but can still do my job. What
am I?

Answer: A pencil

2. I have lines but I'm not a road. You fill me up
with your thoughts, but I never get heavy.

What am I?

Answer: A notebook

Mohit Jain, V C

MY LITTLE BROTHER

I have a younger brother, and he is really fun
He is always full of energy, loves to play with
me

My little buddy, you are the biggest and
brightest part of my life

I love OUR Silly adventures together
Sometimes he can be a little messy, but that
just means he was having fun

We play together, and he makes me laugh
with his silly faces.

He likes to ask questions about everything,
Which makes me feel smart when I explain
things to him

He is my best buddy. I am so lucky, to have
him as my little brother

I will always be his biggest fan, love him in
tons

Veerapaneni Aadhya, I A

THE SOUNDS OF NATURE

The birds chirping

The butterflies flying

The flowers swinging

And the nightingale singing

The peacocks dancing

The fishes swimming

The leaves falling

And the wind blowing

All these sounds make me happy

Raamaansh Talanki, III D

SAY 'NO' TO PHONES

1. **Set Rules:** Decide when and where
you can use your phone.
2. **Limit Time:** Use your phone for a few
hours each day and no more.
3. **Turn Off Alerts:** Stop notifications so
you're not checking your phone all the
time.
4. **Be Mindful:** Think about how and why
you're using your phone.
5. **Put It Away:** Don't use your phone
before bedtime.

These tips can help you use your phone less
and enjoy more of the world around you!

- D. Nitish Kumar, III B

"Siddhartha Public School"

In the heart of our town, there's a place we all know,

Where the seeds of knowledge and wisdom do grow.

Siddhartha Public School, with its doors open wide,

Guides us with love and teaches with pride.

From morning till evening, we learn and we play,

Exploring new ideas in every way.

Our teachers are mentors, with hearts full of care,

Helping us dream, and helping us dare.

In the classroom, we strive to excel,

Each subject is a story, and each lesson is a spell.

Science and math, languages too,

Arts, sports, and music are all in our view.

A family of students, so vibrant and bright,

We stand together, each with our light.

In every classroom, we build and we grow,

With dreams in our hearts and hope in our souls.

Siddhartha, our school, a beacon so true,

A place to belong, for me and for you.

Here, we learn, here, we rise,

With knowledge and courage, we touch the skies.

Priyansh Jain, IV C

City in World Records

The Amaravati Drone Summit 2024 was a big event in Andhra Pradesh, India. It happened in Vijayawada, a city that's getting famous for new technology, especially drones. Here are some important points:

1. **Amazing Drone Show:** Over 5500 drones made cool shapes in the sky and broke five world records!
2. **New Ideas:** The event encouraged making new uses for drones in farming, deliveries, and emergency help.
3. **Learning:** There were workshops to train people on flying and fixing drones.
4. **Jobs and Money:** The summit aimed to bring investments in drones, creating jobs and helping the economy.

The Amaravati Drone Summit 2024 was a big success and showed how India is becoming important in the drone world.

- Akula Satayu, III D

Vijayawada Floods – August 2024

In August 2024, there were big floods in Vijayawada. It rained a lot for three days, and many people did not have food or water. The floods damaged many homes, and some people got separated from their families.

Four boats hit the gates of Prakasam Barrage and caused damage. This was reported to the Chief Minister.

Even though the floods were terrible, people helped each other. They showed kindness and worked together to support those affected.

The floods were very sad, but the people of Vijayawada stayed strong and united.

- Y. Vishwajith, III F

LOVE & TRUST

Once upon a time, two best friends named Trust and Love lived together. They studied in the same schools and universities. After graduating, they decided to visit the Thar desert for a vacation.

One hot summer day, while walking in the desert, Trust and Love had an argument. Trust got angry and slapped Love. Love was shocked and didn't say a word. He wrote in the sand, "Today my best friend slapped me."

Later, they ran out of water and were very thirsty. Love saw what he thought was a pond and ran to it, but it was actually an oasis. Love got stuck in the sand and called for help. Trust quickly saved him. Love was very grateful and wrote on a stone, "Today my best friend saved my life."

Trust was confused and asked, "Why did you write on the sand when I slapped you and on the stone when I saved you?" Love smiled and said, "When someone hurts us, we should write it on sand so the wind of forgiveness can erase it. But when someone does something good for us, we should write it on stone so that it stays forever."

Trust and Love felt very happy and continued their journey together.

Moral of the story: Where there is Love, there is Trust. Love is incomplete without Trust.

- B. Sathvik Sundar, IV B

A TeAcHEr from Periodic table

52	89	1	68
Te	Ac	H	Er
TELLURIUM	ACTINIUM	HYDROGEN	ERBIUM

TeAcHEr : a good conductor of energy [Te] 52.

Its processes

cannot be studied without the required level of accuracy. [Ac] 89

It can react spontaneously and is explosive when concentrated [H] 1

It is slightly soft but also firm and radiates light [Er] 68

- D. Joan Samuel Victor, II F

Whale Goodness

When a whale dies and sinks to the bottom of the ocean, it helps many other sea creatures. First, big animals like sharks eat the whale's body. Then, smaller animals eat the rest of the meat. After that, tiny bacteria break down the bones and release nutrients into the water. This can take a long time, sometimes months or even years. The nutrients help plants and tiny sea creatures grow.

So, even after a whale dies, its body helps other ocean life.

- Surya Uppada, III F

VISION INDIA 2047 : Role in transforming the Nation's future

Viksit Bharat 2047 is a plan to make India a developed country by the year 2047, which is 100 years after India became independent.

This plan includes:

1. Economic Growth: Helping India become richer.
2. Green Technologies: Using new, eco-friendly technologies.
3. Renewable Energy: Using energy from the sun, wind, and other natural sources.
4. Eco-friendly Practices: Keeping industries clean and safe for the environment.
5. Conservation Efforts: Protecting India's plants, animals, and natural resources.

Mr. Chandra Babu Naidu wants to make Andhra Pradesh the number-one state in India by 2047.

- Aarush Narayanan S, III F

Going around the world is Edutainment!!

"The best education you will ever get is traveling. Nothing teaches you more than exploring the world and accumulating experiences."

SOUTH KOREA

1. Gyeongbokgung Palace

During my Dasara vacation, I visited South Korea. One of the best places I saw was Gyeongbokgung Palace in northern Seoul.

The palace is very big and beautiful. It was built a long time ago in 1395 by King Taejo. The palace was damaged in a big fire during a war and was left alone for many

years. Now, they are fixing it and taking care of it to save their culture.

2. Demilitarized Zone (DMZ)

The DMZ (Demilitarized Zone) is a border that separates North Korea and South Korea. It is very well-guarded. I needed special permission to visit, and I saw that the soldiers were very young, around 18-25 years old.

There are 4 tunnels from North Korea to South Korea. Three are closed, and one is open for tourists to see. I hope for peace between these countries soon.

JAPAN

Team Lab Borderless

I loved visiting the Digital Art Museum. It had amazing digital artwork.

I saw digital waterfalls and animals moving on the walls. Then, I entered a digital garden with lots of flowers.

I drew fish on a paper, and they scanned it. My fish appeared in a digital aquarium and swam on the walls. It was so much fun to see my fish come to life!

DUBAI Kidzania

I had so much fun at KidZania! I tried different jobs like being a pilot, housekeeper, firefighter, painter, cook, and working in a supermarket. It was fun to learn about all these jobs.

I also got paid for the jobs I did. I earned money and could buy goodies with it. I learned how important money and time are, and how to earn and spend money.

Traveling around the world has shown me the beauty and diversity of our planet, enriching my life with unforgettable experiences and valuable lessons.

K. Aarohi - IV A

Meeting the Toy Makers: A Day in Kondapalli

I had an exciting adventure with my parents. We started our day with a small trek to Kondapalli Fort. It was fun and thrilling. The view from the fort was beautiful, and I learned about its history.

After exploring the fort, we visited Kondapalli toy-making workshops. It was interesting to watch the artisans carve wood and paint the toys with bright colors. They have been making these toys for a long time, keeping our culture alive.

The artisans told us that modern plastic toys have reduced the demand for handmade wooden ones. This made me feel sad, but I understood that we can help by supporting their work and buying their beautiful toys.

One artisan showed us how they carve toys from wood, and I bought a handmade pencil, sharpener, and Devavrata idols. These toys are very special because they are made with hard work.

This trip taught me the importance of preserving our culture and supporting local artisans. I will always cherish this visit and encourage everyone to explore Kondapalli.

- Y. Sudha Dhruvan Chand, IVA

THE IMPORTANCE OF MENTAL HEALTH AND WELLNESS

WHY AWARENESS IS CRUCIAL AND HOW IT CAN BE PROMOTED?

(Prize winning Essay-Inter House Essay Writing Competition)

“Mental health and wellness are fundamental to our overall well-being, influencing how we think, feel, and interact with the world”.

Mental health has played a transformative role in Deepika Padukone's life, from her personal struggles with depression to her advocacy efforts through The Live Love Laugh Foundation. By sharing her story and promoting awareness, she has made a significant contribution to breaking down barriers and promoting understanding about mental health issues in India and beyond.

Firstly, raising awareness about mental health is essential to combatting stigma. Historically, misconceptions and stereotypes surrounding mental illness have led to discrimination and fear. By promoting awareness through education and advocacy campaigns, we can challenge these misconceptions and encourage open conversations about mental health. Schools, workplaces, and communities can implement programs that educate people about different mental health conditions, their symptoms, and available resources for support.

Secondly, awareness facilitates early intervention and treatment. When individuals are aware of the signs and symptoms of mental health disorders, they are more likely to seek help promptly. Early intervention not only improves outcomes for individuals but also reduces the long-term impact of untreated mental health conditions on their lives and those around them. Awareness campaigns can educate the public on how to recognize signs of distress in themselves and others, encouraging timely access to appropriate mental health services.

Mental health was defined by the World Health Organization as “a state of well-being in which every individual realizes their own potential, can cope with the normal stresses of life, can work productively and fruitfully, and is able to make a contribution to their community”.

Initiatives such as Mental Health Awareness Month in May and World Mental Health Day on October 10th provide platforms for advocacy, education, and solidarity.

The COVID-19 pandemic has underscored the importance of mental health awareness as populations worldwide grapple with increased stress, grief, and uncertainty.

Effective promotion of mental health awareness can be achieved through various strategies:

1. Education and Training: -

Incorporating mental health education into school curricula, workplace training programs, and community workshops ensures that individuals are equipped with knowledge about mental health disorders, coping strategies, and available resources.

2. Public Campaigns: -

Launching targeted awareness campaigns through media channels, social media platforms, and community events raises visibility and encourages public dialogue about mental health issues. These campaigns can focus on reducing stigma, promoting mental wellness practices, or providing information about local mental health services.

3. Peer Support Networks: -

Encouraging peer support groups and networks allows individuals with shared experiences to connect, share resources, and offer mutual support. Peer support can reduce feelings of isolation and empower individuals to seek help in a safe and understanding environment.

In conclusion, awareness of mental health is crucial for promoting wellness and supporting individuals in achieving optimal emotional and psychological health. By promoting awareness through education, campaigns, and supportive environments, we can create a society where mental health is valued, stigma is reduced, and everyone has access to the resources they need to thrive mentally and emotionally.

- K HemaHarshita, 10B

Gautam House

COURAGE IS NOT ABOUT THE ABSENCE OF FEAR, BUT THE TRIUMPH OVER IT

(Prize winning Essay-Creative Writing Competition)

I've probably heard this proverb a bunch of times: "A journey of a thousand miles begins with a single step, but that single step takes a lot of courage." Some say, "Some people are born great; they are the ones who haven't faced a challenge in life and climbed the ladder of success." But let me tell you, my friend, that even the so-called GOAT (Greatest of All Time) sportsmen like Ronaldo, Virat Kohli, visionaries such as Steve Jobs, Marie Curie, and Einstein, too had their ups and downs in life. What differentiates them from the ordinary is their ability to turn setbacks and failures into success. I believe being able to bounce back when you hit rock bottom takes great courage. To me, courage is being yourself and not losing hope, even when there is no light. Those who conquer the darkness of fear to reach their goals become leaders. So, I agree with the quote by Nelson Mandela: "Courage is not the absence of fear but the triumph over it." Let me elaborate on this idea through a small story.

In a city, there lived a bright young girl named Lilly, who had a talent for thinking creatively and coming up with ideas. One day, her teacher, noticing her talent, decided to enroll her in the upcoming school extempore competition. When Lilly found out, she felt a mix of emotions. While excited to try something new, she had never spoken in front of large audiences before,

and that made her anxious. Her friends cheered her on, and she felt as if the entire world was depending on her! On reaching home, her father noticed her tension and asked what was bothering her. Young Lilly shared her fears of being judged and her fear of failure. To comfort and reassure her, her father took her to the backyard, where a large banyan tree stood. In one of its branches, she spotted a bird's nest with a few chicks too! Her father, pointing towards the bird's nest, said, "Look at how the little chicks are being fed, my child. Sooner or later, the mother bird will not bring food to them anymore, and they are left to fend for themselves in the wild. The chicks have to learn to fly; otherwise, they may not survive. Flying is essential for their survival, and it's their way of life. Now look at that huge banyan tree. Do you think that this tree grew this big and strong in a day or two?" "Of course not!" answered Lilly. Her dad said, "Yes, this tree had to withstand strong and heavy storms, gushing winds, hot sun, and harsh weather conditions to grow this big and mighty. Because of this, those little birds have a home. Nature teaches us a lot, sweetie, and we are all a part of nature. We too have courage in us! Tell me, dear, do you think we got our independence just like that without any effort? Our ancestors were oppressed for more than 200 years. It was those leaders whose photos we see and whom we remember in our daily lives who gave up their life and blood for our independence, and that, sweetheart, takes a lot of courage. But this doesn't mean we have to do great things or sacrifice our lives to prove that we are bold. It can even be random acts of kindness, standing up for what we believe is right, helping others, and even a change in your behavior for the better. They are also great deeds. Change begins with you. I don't care if you win or lose, but I don't want you to lose yourself. Experiencing failure too takes a lot of bravery and gives you strength. I hope you remember that!" With newfound courage and determination, Lilly worked hard and gave her best, overcoming her fear of public speaking. Even though she didn't win a prize, she felt proud for not giving up.

- M. Samhitha 10 B

IMPORTANCE OF READING BOOKS

(Prize Winning Essay - Jr. Category)

A World of Imagination Unlocked:

"Mumma, last night I had a dream where I transformed into a lion who cooked delicious kheerpuri and invited all the animals for lunch. In my dream, I announced an end to the bloodbath and offered cookery classes for everyone to remain united and happy. Hearing this, all the animals jumped with joy."

My mom smiled and replied that since I read Panchatantra tales yesterday, I explored the inner lives of the characters and understood their feelings, as reading enhances our imagination and builds empathy.

"Reading is the sole means by which we slip into another's skin, voice, and soul." - Joyce Carol Qates

Reading: A Journey Beyond Ourselves

As I got ready for school, my mother shared the story of Walt Disney, who created Disneyland based on the imagination he gained from books. Despite creating it, he stated, "There's more treasure in books than in the pirate's loot on Treasure Island."

Away from the Screen:

At school, our class teacher also encouraged reading to build vocabulary and suggested reading about real people, places, and cultures. These books unveil fascinating facts, and despite the availability of digital resources like Google, my teacher stressed that "Reading books is more enlightening than reading on a screen."

The Wisdom of the Ages:

Back home, I eagerly asked my wise grandfather about his academic scores. To my surprise, he revealed that he and other scholars of his time didn't always attend school but spent hours reading books to stimulate memory and slow down mental aging. This dawned on me: "Wisdom blooms with every page."

The Magic of Stories:

Every night before bed, I love reading stories. They take me to far-off lands with brave heroes, talking animals, and magical adventures. From exploring magical lands with Harry Potter to solving mysteries with Sherlock Holmes, each book takes me on a unique journey. This way I travel without leaving my bed as-

"Books are a uniquely portable magic." - Stephen king

Reading: The Seed of Leadership

These insights sparked a realization within me. Reading is not just about entertainment; it's a powerful tool for our personal growth. By expanding our knowledge, fostering empathy, and sharpening our minds, reading empowers us to become future leaders, capable of making a positive impact on the world.

"Today a reader, tomorrow a leader" - Margaret Fuller

The Final Spark:

As I drifted off to sleep, I couldn't help but feel excited about the dreams waiting to be unlocked tonight. With a book in hand and dreams in my heart, I eagerly awaited for the magic of another night. After all,

"Reading is the passport to countless adventures, and dreams are its boarding pass..."

- Vidya Jain, 6C

An Educational and Industrial Tour

An Educational and Industrial Trip offer students valuable personal experiences and teach them important life skills. Through these outings, students can enhance their problem-solving abilities by developing better decision-making skills, communication skills, and confidence.

Our School has understood the necessity of such trips and organized such trips for student under Yuva Tourism as a part of it we students of class 8 visited Kusalava international Industries in Adavinekkalam on 13th of Feb 2025 .Few of our experiences are as follows.

Kusalava international Industries was established in the year 1964 .It was started by Mr Chukkapali Kusalava as Bharat Industry. They are in to the production of various products like Cylinder Liners, Aluminum Block Liners, Valve Seats etc. They are into service sector to that is Kusalava Finance.

They are spread throughout the country like in Delhi, Vishakpatanama, Rudrapura. Kusalava industries also export their products to us, Mexico and many other countries.

In the foundry of Adavainekkalam we can see many production equipment like Heat treatment facility, Shot blasting Machine, Parting off machines and Testing Equipment like Universal Testing Machine, Image Analyzer etc.

.The foundry process involve Raw material is classified based on its chemical composition and stored in individual bins, raw material is transferred from the bins to the furnace using a magnet. Induction furnaces are used to melt the metal, once the required temperature is obtained a chill sample is prepared and the chemical analysis is checked on a spectrometer. The metal is then transferred into a holding furnace, the temperature is checked again in the holding furnace and metal is tapped into a ladle. The metal in the ladle is further transferred into a smaller refractory crucible designed to take metal equivalent to the casing weight, the crucible automatically transfers the metal into the mould on the carousel machine.

The carousel machine then cools the mould externally with water for a few minutes and casting is extracted, the moulds are again prepared for taking the next casting, by cleaning the moulds with air and coating them with a special refractory coating. All the operations on the carousel are automated and are controlled by an on-board Industrial Computer thereby maintaining a high process capability.

It was also amazing to see the 15 step foundry process from raw material storage to packing in live.

Their financials are also good with a group turnover of 114.18 million \$

We also enjoyed the journey and time spend together in the bus.

It was a hands-on knowledge gaining experience.

- P. Dhruthi 8 A

In charge Teachers: P S L Kiranmai & K. Adrushta Rao

MY VISIT TO THE PLASMA EXHIBITION

On 7th August 2024, our school took us to the Plasma Exhibition which was organised in P B. Siddhartha College of Arts and Science. We were all very excited to see the exhibition. But before that we were taken to a hall, where a scientist from Gujarat explained about the Plasma. His name was Chetan Jariwallah. He has been working in the Institute for Plasma Research for the past 25 years. We were all amazed by the sense of dedication he has towards the research. Here's what he explained:

Plasma is the 4th state of matter. Amazing fact is that 99% of the outer universe is made up of Plasma. When a neutral gas is heated to a point where some of the electrons are freed from the atoms and molecules, it changes state and thus, Plasma is created. It has considerable strength and emits light. Its temperature can vary from 1-10°C. Plasma can be confined using a magnetic field. As long as the energy provided is greater than the ionisation energy, plasma can be created. The colour of Plasma is determined by its protons.

Later, we went to the exhibition, where we saw many interesting experiments and science models. Here are some of them:

Electrostatic Confinement:

It is made up of two grids. The inner grid has negative power and the outer grid has positive power. It uses electrostatic potential well structures to confine and accelerate ions to achieve nuclear fusion conditions.

Terrella

It is a magnetic sphere representing the Earth in a vacuum chamber and simulating the solar wind by firing electrons at the sphere.

Ion Propulsion

It is a method of spacecraft propulsion that uses electricity to accelerate ions to create thrust. It's a more fuel efficient alternative to chemical rockets which use gases for propulsion.

Not only these, but many other experiments and activities were presented there in order to enlighten us about the usage of plasma. At this exhibition we all knew about the Plasma and its uses in various aspects of our lives. I hope to see many more knowledgeable exhibitions like these in order to enlighten us about this technological world.

Y. Venkata Sai Srujani, 9 B

CURRY

I made a curry

Gave it to my pet jerry

He didn't eat the curry

So I gave him a berry

He ate the berry but not the curry.

MY MOTHER

I wonder how beautiful one can be ,
I wonder how caring one can be
I wonder how loving a woman can be
O ! This is our mother.

The first person we see
The first person to teach us everything
The one to bring a smile on our faces ,
It is always our mother.

She is the one who wiped my tears
She is the one who helped me fight all my fears ,
She gave me all the strength
She is the reason for my existence.

She showers me with love
She shows the right way
She taught the right things
She always protects me.

She is the sunshine of my life.
I ALWAYS LOVE HER

- Trisha Nithin, 8 F

LAST NIGHT'S DREAM

Last night, as I lay asleep in bed ,
In the unfathomable deep , lost in my own head ,
There I saw her , dressed in red –
Rani Laxmi bai came into my dream & said ,

“ India is our mother ,
She loves us like none other ,
Don't let her shed a tear ,
For that will be a sign , that the darkness of injustice has made clear.

I want you to serve your motherland ,
Take her to a height where her dream shall expand .
While what you shall do this day ,
Shall guide you the next day .

Let your goal be good as gold ,
And fight till you've made bold ,
That you shan't give up ,
Even when defeat beats you up .

Your heart is your justice ,
It shall disagree any unjust practice ,
Let it guide your way ,
To show your country a better day” .

- L. Medha Saanvi, 8 F

Transition from KG to Primary and Primary to Secondary

KG to Primary: One of the biggest changes we noticed was that we started from half days to full days. Additionally we started having lunch at school and we discovered that it's really challenging to stay away from parents for more time and to have lunch by ourselves. However we get to spend more time at school with our friends and teachers. We started sitting on benches with our friends rather than sitting on chairs.

We were given house T-shirts after being split up into 4 houses such as Nehru, Tagore, Gautam and Gandhi. We were introduced to 3rd languages such as Telugu or Hindi, computer science subject and Cambridge English Course (optional). More competitions were available for us to take part in such as Olympiad exams, Sakshi Spell Bee and Math Bee, Amaravathi Balotsav, VVIT Balostav, Rose society competitions, Sarvothama Library competitions and several school level competitions.

We were taken on an educational excursion trip to the Bapu Museum and Ambedkar Park where we had a wonderful time with our friends and learned a lot about these places. We were encouraged by honoring us as subject toppers. Overall, moving from KG to Primary was a fantastic milestone.

Primary to Secondary: In Secondary, we noticed that the subjects became more challenging and the workload is much heavier. We learned how to prioritise tasks, balance workloads and seek help when needed. We have more opportunities to play more games such as Volleyball,

Basketball, Cricket, Throwballetc along with the special coachings for Cricket and Badminton. We enjoy participating in Ethics club, Yuva tourism club, NCC, English Dramatics and many more.

We are introduced to skill education which improves our computer skills. We can borrow our favorite books from the library and we can also use the canteen. We are learning to form stronger bonds with our friends by spending more quality time together such as combined studies, sharing lunch, working on school projects together and playing together.

Our teachers are guiding us to gain a deeper understanding of the subjects, to make connections to real world scenarios and to improve ourselves in the present competitive environment. We are encouraged to participate in more competitions like Olympiad exams, Sakshi Spell Bee and Math Bee, Amaravathi Balotsav, VVIT Balotsav, Rose society competitions, Sarvothama Library competitions, several school level competitions, Inter House competitions, State level competitions, India level competitions, Sports day events and Annual day events.

We do have projects, CC TVs and speakers in our classrooms. We are trying to learn stronger study skills, time management and organizational skills. We have been enjoying our journey from primary to secondary as it's a wonderful milestone.

- S. Rithvik, 6 A

Life - A Potpourri of Emotions

Malathi sat in her kitchen, staring out the window at the rain-soaked garden. She sighed, wiping her hands on a dishtowel. "Another rainy day. Just my luck," she muttered to herself. Her husband, Bhaskar, walked in, holding a cup of tea. "Good morning, Malathi. What's wrong?" he asked, noticing her gloomy mood. "Just look at this weather! It ruins everything. I wanted to go for a walk today," she replied, her voice laced with frustration. Bhaskar tried to lighten her mood. "But the garden needs the rain! It'll be beautiful once the sun shines again." Malathi rolled her eyes. "Sure, but I wanted to enjoy it today!"

Later that week, Malathi met her friend Priya for coffee. As they sat down, Priya began sharing her recent travels. "I went hiking in the mountains last weekend! It was breathtaking, Malathi! You should join me next time." Malathi crossed her arms. "Hiking? Ugh, I hate climbing. It's too tiring. I'd rather stay home." Priya frowned. "But think of the beauty you'd see, the fresh air..." "Fresh air?" Malathi scoffed. "I'd probably just end up exhausted and sore."

Days turned into weeks, and Malathi continued to complain. She grumbled about her job, her chores, and even her relationships. Bhaskar, always supportive, listened patiently but worried about her negativity. "Just focus on what's right, Malathi," he gently reminded her.

One evening, while cleaning out the attic, Malathi stumbled upon a box of old photographs.

Curious, she opened it and began flipping through the pictures. There were snapshots of her wedding day, family vacations, and gatherings with friends. Laughter echoed in her mind as she remembered those moments.

As she gazed at a photo of her and Bhaskar, both young and carefree, it hit her, each moment she had dismissed as ordinary was filled with beauty and joy. She remembered the thrill of dancing at her wedding, the warmth of her friends' laughter, and the tranquility of quiet evenings spent with Bhaskar. Feeling a wave of nostalgia, Malathi decided to call Priya. "Hey, let's plan a hiking trip! I want to experience the beauty of nature like you do." Priya's voice lit up. "Really? That's great! I can't wait!" On the day of the hike, Malathi felt nervous but excited. As they climbed the trail, she was surprised at how invigorating it felt to be outdoors. The fresh air filled her lungs, and the greenery of the trees and flowers surrounded her like a painting.

Reaching the summit, Malathi gasped at the breathtaking view. The valley below was a patchwork of greens and yellows, and the sun peeked through the clouds. For the first time in a long while, she felt a sense of peace. "I can't believe I almost missed this," she said to Priya, her voice filled with awe. "You see? There's beauty everywhere," Priya replied, smiling.

As the sun began to set, Malathi realized that every aspect of her life held a hidden beauty she had overlooked. The rainy days brought nourishment to her garden, her job provided her with stability, and even the mundane chores allowed her to create a home filled with love. When she returned home that evening, Bhaskar greeted her with a warm hug. "How was it?" "Beautiful," Malathi admitted, her heart full. "I finally understand what you meant. Every moment, even the tough ones, has its beauty."

From that day forward, Malathi embraced her life with gratitude. She learned to find joy in the rain, adventure in the mundane, and beauty in every fleeting moment. And as she shared this newfound perspective with Bhaskar and Priya, she discovered that life was not just about what she experienced, but how she chose to see it.

- Mrs Nirmala Gutta, PGT English

THE MOON

The moon is for us to admire.

The moon is to give us light at night.

The moon is for our telescopes to zoom into.

The moon is for chandraayan-3 to land on.

The moon is for astronauts to explore.

The moon is for us to wonder whether aliens exist.

The moon is to let the stars shine on a new moon.

The moon is to grab all our attention during a full moon or a super moon.

The moon is too protect the earth from asteroids.

The moon is to be earth's best friend.

- N.Bhaavya, 7B

JOKES

1. Why did the boy eat his homework?

A. Because the teacher said it was a piece of cake.

2. How you make seven even number?

A. Just remove the S from seven.

3. What school do you greet people in?

A. Hi school.

4. Which school supply is the king of the classroom?

A. The ruler

5. What is the snake's favourite subject in school?

A. Hisssssssssss story.

- D.V. Prajwal, 6A

The Art of Teaching English

Words bloom in her class,

Wisdom flows like gentle streams,

Guiding young minds to dream.

Lines and words take flight,

Unlocking worlds yet unseen,

Dreams in ink ignite.

Pages come alive,

Shaping minds with every word,

Language lights the soul.

Mrs D. Anuradha, HOD English

My School

"My school, Siddhartha Public School, is special to me not just for the lessons I learn but for the beautiful friendship I've found here. Among the classrooms and playgrounds, I met a friend who feels like family. Together, we've shared laughter, learning, and countless memories. Every corner of Siddhartha Public School reminds me of these precious moments. While I'm still growing here, this school has already given me something priceless—friendship and memories to treasure forever."

- Manthan Jain 6C

The Hidden Gift of Failure

Failure knocks upon the door,

A guest we fear, yet can't ignore.

But hidden in its solemn face,

Are lessons, growth, and endless grace.

Each stumble leads to wiser ways,
A clearer path through future days.
It teaches strength, it fuels the fire,
To rise again and reach much higher.
Failure is not the end we see,
But a step toward who we're meant to be.
With every fall, we learn to climb,
Through patience, courage, and time.
So do not fear its fleeting sting,
For from its depths, new hope will spring.
It's failure's voice that softly cries,
"Keep going, and you'll touch the skies."
Through every challenge, dare to fight,
And turn each shadow into light.
For failure moulds us, shapes our story,
And paves the way to future glory.

- Vidya Jain VI C

Live in Joy

Learn to sing together, let your hearts rejoice,
In unity and harmony, find a common voice.
Staying inside and brooding dims the light,
Step into the world, let your soul take flight.

Bond emotionally, let your heart align,
Don't be opinionated, let compassion shine.
Bridge your needs with emotions, let them
intertwine,
To be a person of grace, so genuine, so
divine.

Find ways to express, not to judge or blame,
Encourage the spark, never douse the flame.
Lift others higher, let kindness be your guide,
For in shared joy and love, true beauty
resides.
Together we rise, together we sing,
In the melody of life, let happiness ring.

- Nirmala Gutta, PGT English

My first day of school

I have gotten brand new lunch box,
My shoes are shiny clean.
I have got a cool new book bag,
And the pencil box that is green .

But I don't know my teachers,
Or where my desk will be.
I don't know if I like the kids
Or they will play with me.

I peek inside my classroom.
I stand there for a while.
My teachers are tall and kind of loud,
But have a great smile
And best of all I saw my favourite book upon
the table!
I kiss my mother at the door
And walk by myself into the room
Sure to learn a lot.

- Samriddhi Singh, 6/C

Haikus

You must be a magician!
Because whenever I look at you
everyone else disappears.

You must be tired
Because you've been running
through my mind all day!

- Honey Gottipati 10A

Humans are bold from outside
Sensitive from inside.
But they are kids at heart.

- A. Akshaya 10A

Humans of the world
Demons of the nature,
demolishing the universe

Heights of sky is seen
Depths of the ocean is underneath
The way of human is unique

- G Akshaya 10A

K-drama fever
Unending crazy plot twists,
Binge-watching slave.

Words flow like a stream
Grammar is a guiding hand
Learning's sweet in English class.

- D. Anuradha, PGT English

Puzzles

1. The Sneaky Apples Puzzle:

Q: You have 10 apples. You take away 3.
How many apples do you have?

A: 3 apples!

You took away 3 apples, so those are the ones you have. The rest are just sitting there.

2. The Age Mystery:

Q: A father is 40, his son is 10. In how many years will the father be twice as old?

A: In 10 years!

Father: 50

Son: 20

50 is twice 20. Easy... unless you tried dividing 40 by 10 the whole way through.

3. The Chicken Legs Puzzle:

Q: A rooster lays an egg on a slanted roof. Which way does the egg roll?

A: Nowhere. Roosters don't lay eggs!

Classic trick question. Poor rooster gets blamed every time.

4. The Broken Calculator Puzzle:

Q: Buttons that work: 1, 2, 3, +, =. How do you make 24?

A: One way: $3 + 3 + 3 + 3 + 3 + 3 + 3 + 3 = 24$

(That's 3 added 8 times)

Or: $12 + 12 = 24$ (using 1 and 2 smartly)

Or: $11 + 13 = 24$ (if you're clever with combining digits)

Karthikeya, 9B

My Kerala Trip!!!!

It was the 28th of July, the day we all have been waiting and planning for. It was almost 9p.m. when we reached the Pandit Nehru Bus stand and got on a bus to Hyderabad which was an exciting ride. We got off at the Rajiv Gandhi International Airport, and hopped on another bus to get inside the airport. We were nearly late for our flight and had to run across the airport. At 5:30 a.m., the flight took off and the view was amazing.

An hour later, we saw the beautiful Kovalam beach coast. After coming out of the Thiruvananthapuram International Airport, we drove to an inn and got dressed to see the Anantha Padmanabha Swamy Temple, for which we got there late and the temple closed. From there, we started our journey on wheels to Poovar and alight at the Club Mahindra Resort-Poovar. Later, we went for a boat ride in the backwaters of Poovar. It was an almost 3 hour boat ride through the mangrove trees growing in the freshwater which was very attractive. While on the boat, we saw the confluence of the Neyyar river and Arabian sea, where the freshwater mixes with the salty water of the sea, forming an estuary.

At 4a.m. the next day, we went to the Anantha Padmanabha Swamy Temple, again. The temple was old and beautiful but the deity, Padmanabha Swamy, was massive and almost the size of three rooms. On our way back to Poovar, we stopped by the Aazhimala Shiva Temple which had a 58-foot Shiva statue, 3rd longest Shiva statue in South India.

That afternoon we drove out of the state to Kanyakumari, TamilNadu, to view the sunset. From Kanyakumari, we went on a boat to the Vivekanandha Rock and after a horrific 10 minute ride on the ferry, we reached the rock, filled with peaceful vibes. Going around the rock we saw three seas; the Arabian Sea, Bay of Bengal and Indian Ocean meet which was kind of visible. This confluence was known as the Triveni Sangam. After a little shopping nearby, we went to the Sunset Point of Kanyakumari, located at the Hidden Twin Beach. The family centric beach was surrounded by big rocks making it an adventure to get in. The sunset was aesthetic and pleasant to watch.

On day-3 of our trip, we drove across the state to another city, Ashtamudi. And 4 hrs of journey later, we reached the Club Mahindra Resort-Ashtamudi. At night, we stopped by a Happy Hub in the resort.

Next morning, we went early for a walk around the resort and nearby it. Following a contended breakfast, we embarked a boat jetty to Munroe Island which is also the 'Sinking Island of Kerala'. The back waters of the Kallada lake were filled with huge mangrove trees. On the way to the island, we saw Chinese fishing nets being used in Kerala. The nets were huge, catching a lot of fish in one go and the whole structure was about 9 to 12 meters tall. After reaching the island, all 11 of us had to get on another wooden boat to go around the

island. We had to balance all our weight on both sides of the boat, throughout the journey. As it was, it was a great experience and the mangrove trees were blooming.

That evening, we toured the Thangassery Light house, built way back in 1902. It was nearly 40 meters tall with steep steps and is the tallest Light house of Kerala. The view of the break water near by, from the lighthouse was very attractive.

August 2nd was the last day of our trip, for which I felt sad. We checked out of the resort early and went to see the famous Jatayu sculpture, the Largest Bird sculpture in the World. For this, we had to go up a mountain in a cable car and the view of the city, from the top, was wholesome. The Jatayu sculpture covered 65 acres in area and had a temple of Sri Ram, that attracted so many monkeys on the mountain. In the evening, we boarded another flight at the Thiruvananthapuram International Airport, to Hyderabad.

- G. Sumitra Chowdary, 10B

TRAVELOGUE

A trip to Kurukshetra, Katra-Vaishno Devi temple, Himachal Pradesh-Jwala Mukhi temple, Amritsar-Golden temple, Wagah border, Jalian Wala Bagh.

It was on 26-05-2024 early hours, filled with excitement we had started our journey by train, reached New Delhi on 27-05-2024.

Day 1: The next day after 160km travel by road, reached Kurukshetra, our first point of trip, in the state of Haryana. Kurukshetra also known as Dharmakshetra or the land of Bhagavad Gita is a holy place for the Hindus.

Jyotisar is the famous site in Kurukshetra where Bhagavad Gita was delivered to Arjuna under the tree. Other important places we had seen here were the Brahma Sarovar.

Bhishma Kund, where Arjuna shot an arrow to quench Bhishma's thirst. Sri Krishna Museum, which had some historical artifacts and painting representing the war of Pandavas and Kauravas.

Day 2: Visited Jwala Mukhi temple in Himachal Pradesh.

Interesting fact: The flames of Jwala Mukhi temple are unique because they burn without any apparent fuel source.

Day 3: Reached Katra in Jammu Kashmir to visit Vaishno Devi temple. The holy cave is located at an altitude of 5200 feet and the pilgrims need to undertake a trek of about 12km from Katra. We had travelled in a helicopter followed by a 2.5km walk, reached the holy shrine, spent few hours in bliss and returned to Katra.

Day 4: After an arduous journey had a sound sleep. The next day morning we drove to Amritsar and our point of visit was Wagah Border, an Army outpost on Indo-Pak border. Wagah Border Ceremony conducted by the Border Security force serves as a symbol of the continuing rivalry and desire for peaceful co-existence between the nations. The ceremony involved elaborate drills, synchronised marching and lowering of both countries flags at the end of the day and closing the gates. Patriotic songs were played with entertaining folk performances as pre-ceremony excitement. We all danced in excitement and happiness in the peaks, filled with patriotic feelings.

From there we moved to Golden temple, the most significant Shrine of the Sikhs. The view of Golden temple at night was really a blissful experience and a sight to behold. The temple has a square plan with four entrances and a circumambulated path around the pool. After Darshan, we were served Langar (food) in the temple.

Day 5: Our last spot was Jalian Wala Bagh, a memorial of National importance preserved in the memory of those wounded and killed in Jalian Wala Bagh Massacre that took place on 13th April 1919 due to the inhuman approach of the British.

Our trip ended with this and we had returned to our place with a lot of memories.

- K. MAANYA 10-A

Notable Achievements in Gymnastics

K. Sri Sarayu

Class: 7-B

Admission No: 12348

K. Sri Sarayu is an exceptional gymnast who has showcased her talent at various prestigious competitions.

- **All India Level Competitions** (Hyderabad, 27th–28th July 2024):
 - **Table Vault** – 2nd Prize
 - **Balancing Beam** – 2nd Prize
 - **Floor Exercise** – 2nd Prize
- **Sub-Junior State Level Competitions** (Guntur, 17th–19th October 2024):
 - **Uneven Bar** – 1st Prize
 - **Beam** – 2nd Prize
 - **Floor** – 2nd Prize
 - **All-Round** – 3rd Prize

- **National-Level Achievements:**

- o Selected for **Sub-Junior Nationals** at Surat
- o Participated in **CBSE National Level Aerobics** at Gwalior
- o Competed in **School Nationals** held at Kolkata

Her dedication, hard work, and passion for gymnastics continue to drive her towards greater success at the national level.

Vinnakota Mounika

Class: 3-D, Admission No: 12143

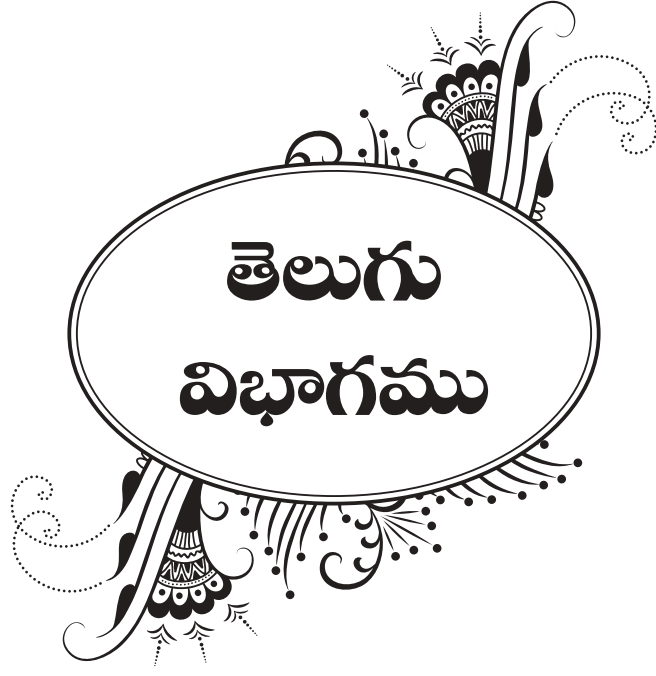
Vinnakota Mounika is a promising young gymnast who has showcased her talent at the **GymQuinn 2024 – The Gaudium All India Level Competition**, achieving remarkable results:

- **Balancing Beam – 9.10 (Gold Medal)**
- **Table Vault – 8.20 (Silver Medal)**
- **Floor Exercise – 8.65 (Silver Medal)**

Her dedication and commitment to gymnastics at such a young age highlight her potential for future success. With continued hard work, she is set to achieve even greater milestones in the sport.

Y. Ram Mohan Rao, Gymnastics Coach

ప్రకృతి-సత్యాలు

ఒక ఆకు రాలుతూ చెప్పింది - ఈ జీవితం శాశ్వతం కాదని
 ఒక పువ్వు వికసిస్తూ చెప్పింది - జీవించేది ఒక్కరోజైనా గౌరవంగా జీవించమని
 ఒక మేఘం వర్షిస్తూ చెప్పింది - చేదును గ్రహిస్తూ మంచినీ పంచమని
 ఒక మెరుపు మెరుస్తూ చెప్పింది - ఉండే ఒక్కక్షణమైన ఉజ్వలంగా ఉండమని
 ఒక కొవ్వత్తి కరిగిపోతూ చెప్పింది - చివరి క్షణం వరకు పరులకు సాయపడమని
 ఒక వృక్షం చల్లగా చెప్పింది - తను కష్టాల్లోవున్నా ఇతరులకు సుఖాన్ని ఇవ్వమని
 ఒక ఏరు జలజలా పారుతూ చెప్పింది - తనలాగే కష్టసుఖాల్లో చలించకుండా సాగమని
 జాబిల్లి వెలుగుతూ చెప్పింది - తనలాగే ఎదుటి వారిలో వెలుగు నింపుమని

సేకరణ

టి.త్రివిద్, 8వ తరగతి బి-సెక్షన్

స్వప్నం

(లఘు ప్రసంగ పోటీలలో ద్వితీయ బహుమతి పొందిన ప్రసంగం)

స్వప్నం అంటే కల అని మనందరికీ తెలిసిందే. కాని కల అంటే మనం నిద్ర పోయేటప్పుడు కనే కల మాత్రం కాదు. అబ్బుల్ కలామ్ గారు స్వప్నం గురించి “కలలు కనడమే కాదు, వాటిని సాకారం చేసుకోవాలి” అని అద్భుతముగా చెప్పారు. ప్రతి ఒక్కరికీ ఏదో ఒక స్వప్నం ఉండే ఉంటుంది. కదా! మరి కలలను సాధించాలన్న పట్టుదల ఉన్నవారికి ఒక చిన్న సలహా! పెద్ద, పెద్ద ఆశయాలను పెట్టుకుని, సాధించలేక క్రుంగిపోవటం కన్నా చిన్న చిన్న లక్ష్యాలను ఏర్పరచుకొని ఆత్మ విశ్వాసంతో పనులను ప్రారంభించి ప్రయత్నం చేస్తూ, ఎన్ని అడ్డంకులొస్తున్నా సాగిపోతున్నప్పుడు విజయం మనల్ని వరిస్తుంది. ఈ స్ఫూర్తితో తమ కలలను సాకారం చేసుకున్న వారు ఎంతో మంది ఉన్నారు. కనుక మనం కూడా విద్యార్థి దశ నుండే లక్ష్యాన్ని నిర్దేశించుకొని, ఆ కలను సాకారం చేసుకునే దిశగా ముందుకు సాగాలి.

పుల్లట యుక్తశ్రీ,

7/ఇ-విభాగము

నీతి కథ

ఇద్దరు అన్నదమ్ములు, ఒకడు తాగుబోతు, ఒకడు ప్రయోజకుడు

తాగుబోతును ‘నువ్వు ఎందుకు ఇలా తయారయ్యావు’ అని ఎవరైనా అడిగితే... “అంతా మా నాన్న వల్లే, ఆయన తాగుబోతు. మమ్మల్ని పట్టించుకోలేదు. ఎప్పుడూ కొట్టేవాడు. ఏదో నేరం చేసి జైలుకు వెళ్ళేవాడు. అందుకే నేను ఇలా తయారయ్యాను” అన్నాడు.

ప్రయోజకుడిని ‘నువ్వు ఎందుకు ఇలా తయారయ్యావు’ అని ఎవరైనా అడిగితే... “అంతా మా నాన్న వల్లే ఆయన తాగుబోతు. మమ్మల్ని పట్టించుకోలేదు. ఎప్పుడూ అమ్మని కొట్టేవాడు. ఏదో నేరం చేసి జైలుకు వెళ్ళేవాడు. ఆయన్ని చూసి నేనేమి

‘చెయ్యకూడదో’ నేర్చుకున్నాను. అందుకే నేను ఇలా తయారయ్యాను అన్నాడు. ఒకే పరిస్థితి ఇద్దరికీ వేరు వేరు పాఠాలను నేర్పించింది.

నీతి : తేడా పాఠంలో లేదు. నేర్చుకునే వాడిలో ఉంది.

ఎ.సరయ్య

4ఇ, రోల్ నెం.33, అడ్మిన్ నెం.12413

అంకెల్లో మాటలు

6 బయట 7స్తూ కూర్చోవద్దు. అసలే శీతాకాలం. నువ్వు 10 కాలాలపాటు చల్లగా ఉండాలి. గురువులకు 100నం చేయాలి. పెళ్ళి కుమార్తె 1,00,000నంగా ఉంది. చెడు వ్యసనాలకు బానిసైతే ఆయువు 3నట్టే. కూరలో కారం తక్కువ 1,000. చల్లని సాయంత్రం వేడి వేడి 1/2 టీ, కాయ బజ్జీలు బాగుంటాయి.

గగనశ్రీ సాయి

3వ తరగతి, ఎ-విభాగము

ప్రయత్నం

కథలు రాయమన్నా... కవితలు చెప్పమన్నా
ఎందరు చెప్పినా... ఎన్ని ఆశలు చూపినా
మనసులేని మనిషిగా
మది పలకనంది... కలం కదలనంది

నేను ఊయల ఊగుతూ
రాసే కవిత ఈ ప్రపంచాన్ని
అలరించాలని కాదు
జీవిత పయనంలో
అలసిపోయిన బాటసారికి సేద తీర్చాలని

నడిరేయిలో నక్షత్రాలను చూస్తూ
జాబిలమ్మతో కబుర్లు చెబుతుంది
కన్య పరువాన్ని వర్ణించడానికి కాదు
ఎర్రటి నెత్తురు కట్టించి
చెమట రూపంలో చిందించిన
శ్రామికునికి కమ్మని కల కలిగించమని వేడుకోవడానికి

డి.చార్విత

8వ తరగతి, ఎ-విభాగము

విద్య

రామాపురం అనే ఒక ఊరిలో ఒక కుటుంబం ఉంది. రవి భర్త, రమ్య భార్య, సౌజన్య కూతురు. రవి కష్టపడి శ్రమించి పనిచేసే వ్యక్తి. రవికి విద్యంటే ఎంతో ఇష్టం. ఎలానూ మనం బాగుపడలేదే అని అనుకుంటూ ఉంటాడు. కాబట్టి తన కూతురు సౌజన్యని చాలా బాగా చదివించాడు.

సౌజన్య హైదరాబాదు లాంటి పెద్ద పట్టణాలకు కూడా వెళ్ళేది. తన నాన్న రవి కష్టం తీర్చడానికి సౌజన్య కూడా చాలా బాగా చదివింది. ఎట్టకేలకు సౌజన్య చదువు పూర్తయింది.

సౌజన్య ఇంటికి తిరిగి వచ్చింది. అప్పటి నుండి అక్కడే వాళ్ళ నాన్నకు, అమ్మకు సహాయం చేస్తుంటుంది. సౌజన్య చదువు అయిపోయింది కదా మరి చివరి పరీక్షల తీర్పును ఎప్పుడు వదులుతారని రవి అడుగుతుండగా, పోస్టు ఆఫీసు నుంచి సౌజన్యకు ఒక ఉత్తరం వచ్చింది.

రవి సౌజన్యను ఏమిటమ్మా అది అని అడగగానే, “నాన్నా, మీ మాటకు నూరేళ్ళు ఆయుష్షులా ఇప్పుడే రిజల్స్ కొరియర్లో పంపారు” అని చెప్పింది.

ఆ కొరియర్ తీయగానే సౌజన్య జిల్లా స్థాయిలో మొదటి స్థానం సాధించినట్లు తెలిసింది. అది చూసి రవి ఆశ్చర్యపోయాడు. సంతోషం ఆపుకోలేక ఊరందరికీ భోజనాలు ఏర్పాటు చేశాడు. ఆ భోజనాలను తిని అందరూ సౌజన్యకు శుభాకాంక్షలు చెప్పి వెళ్తున్నారు.

కానీ, ఒక తొమ్మిదవ తరగతి పిల్లవాడు వచ్చి “అక్కా! నాకు ఒక ప్రశ్నకు జవాబు కావాలి. నువ్వు బాగా చదువుకున్న దానివి కదా! నాకు జవాబు చెబుతావా?” అని అడిగాడు. “సరే చెప్తాను” అని అన్నది సౌజన్య. “దేవుడు నాలుగు దిక్కులలో ఏ వైపు చూస్తున్నాడు?” అని అడిగాడు. అప్పుడు సౌజన్యకు ఆ ప్రశ్నకు జవాబు దొరకక తడుముకుంది.

అప్పుడే అన్నం తినడానికి వచ్చిన రాము అనే గొర్రెలకాపరి, “నీకు ఈ ప్రశ్నకు జవాబు కావాలంటేగా, అయితే ఒక ప్రమిదను వెలిగించి తీసుకురా” అన్నాడు.

గొర్రెల కాపరి చెప్పినట్లుగా ప్రమిద వెలిగించుకొని తీసుకొచ్చాడు. “నువ్వు ఈ ప్రమిద నాలుగు దిక్కుల చుట్టూ తిరిగి ఆ ప్రమిద యొక్క మంట ఎటు చూస్తుందో చెప్పు” అనగానే ఆ పిల్లవాడు పరీక్షించి, “అన్ని దిక్కులలోనూ నా వైపే చూస్తుంది” అని అన్నాడు. “ఆ చిన్న మంటే నీ వైపు చూస్తుంటే దేవుడు ముట్టుకోలేని అగ్ని గోళములాగా భగభగ మండుతూ ఉంటాడు. దేవుడు సర్వాంతర్యామి కాబట్టి ఆ వెలుగులానే దేవుడు కూడా అన్ని వైపులా చూస్తూనే ఉంటాడు. దేవుని కనుసన్నల నుండి మనం ఎప్పుడూ తప్పించుకోలేం” అన్నాడు.

అప్పుడు సౌజన్యకు అర్థమయ్యింది, విద్యంటే 1,2 నుండి ఇంజనీరింగ్ లాంటి తరగతులను చదవడం కాదనీ, జ్ఞానం తెలుసుకోవడం అని అర్థమవుతుంది. ఎంత చదివినా వానిలో ఉన్న నీతిని మరియు అర్థాన్ని అర్థం చేసుకోకపోతే ఉపయోగం లేదని తెలుసుకుంది.

విద్యంటే చదువు కాదు, అందులో ఉన్న అంతరాధ్యాన్ని తెలుసుకొని వాటిని పాటించడమే.

కె.దేవిక

8వ తరగతి, ఎ-విభాగము, అడ్మిన్ నెం.10295

తెలివైన ఒజ్జ

ఓ ఉపాధ్యాయుడు, ఓ పోలీసు అధికారి, ఓ బ్యాంక్ అధికారి ముగ్గురూ ఓ నౌకలో ప్రయాణిస్తున్నారు. సముద్రం మధ్యకి నౌక చేరగానే ఒక సముద్ర రాక్షసుడు వారి ముందు ప్రత్యక్షమయ్యాడు. మిమ్మల్ని తినేస్తానని పెద్దగా కేకలు పెడుతున్నాడు.

ముగ్గురూ భయంతో వణికిపోతున్నారు. వారు భయపడటం చూసిన రాక్షసుడికి ఒక చిలిపి ఆలోచన వచ్చింది. వాళ్ళతో ఇలా అన్నాడు, మీ ముగ్గురూ మీకు తోచింది సముద్రంలోకి విసిరేయండి. నేను తెచ్చి ఇస్తే గెలుపు నాదే. విసిరిన వాళ్ళని తినేస్తాను. వస్తువు తేలేకపోతే గెలుపు మీది. వాళ్ళని వదిలేస్తాను. వాళ్ళకు నేను జీవితాంతం బానిసగా ఉంటానన్నాడు.

సరేనని ముందుగా బ్యాంక్ అధికారి తన చేతి వజ్రపు ఉంగరం విసిరేశాడు. సముద్రంలో మునిగి కాసేపటికి రాక్షసుడు ఆ ఉంగరాన్ని తెచ్చి ఆ అధికారిని మింగేశాడు. తరువాత పోలీసు తన చేతికున్న ఖరీదైన వాచీని నీళ్ళలోకి విసిరేశాడు. రాక్షసుడు సముద్రంలోకి దూకి దాన్నీ తెచ్చేసి అతన్ని మింగేశాడు. ఇంకా ఈ సారి ఉపాధ్యాయుడివంతు వచ్చింది.

అతను కొంచెం యోచన చేసి తన దగ్గరవున్న నీళ్ళ సీసా మూత తీసి అందులోని నీళ్ళను సముద్రంలోకి ధారగా పోశాడు. నా మంచినీళ్ళను నాకు తెచ్చి ఇవ్వు అన్నాడు. ఆ దెబ్బకి రాక్షసుడికి దిమ్మ తిరిగిపోయింది. ఇది ఉపాధ్యాయుడి దెబ్బ ఎలా వుంది? అన్నాడు రాక్షసుడితో. రాక్షసుడు తన ఓటమి ఒప్పుకొని అతనికి బానిసగా ఉండటానికి ఒప్పుకున్నాడు.

నా స్నేహితులనిద్దరినీ బ్రతికించు అని ఆజ్ఞాపించాడు ఉపాధ్యాయుడు. రాక్షసుడు వాళ్ళని కక్కేశాడు. మంచి పని చేశావు. ఇంక ఎవరినీ యిలా బాధించకుండా ఉంటానంటే నిన్ను బానిసత్వం నుంచి విముక్తుడిని చేస్తానన్నాడు ఉపాధ్యాయుడు. రాక్షసుడు ఇంకెప్పుడు ఇలా చెయ్యనని ప్రమాణం చేసి సముద్రంలోకి దూకి మాయమయ్యాడు.

నీతి : ఎంతటి ఆపద వచ్చినా ఆలోచించేవాడు ఉపాధ్యాయుడు. సమాజానికి సమస్య వస్తే తగు పరిష్కారం సూచించగలిగేవాడు గరువు.

-: సూక్తి :-

బలం ఉన్నవాడే గొప్పవాడైతే వానిని మించిన బలవంతుడు లేడు
చదువుకున్నవాడే గొప్పవాడు అనుకుంటే రావణుడిని మించిన పండితుడు లేడు
మనిషి గొప్పతనాన్ని పెంచేది బలమో, చదువో కాదు
“గుణం” అందుకే రాముడు గొప్పవాడయ్యాడు.

ఎ.రామలక్ష్మి

తెలుగు ఉపాధ్యాయురాలు

అమ్మ

ఈ సృష్టిలో ఏ స్వార్థం లేని ప్రేమ ఏదైనా ఉంది అంటే అది అమ్మ ప్రేమ మాత్రమే. అమావాస్య చీకట్లో నిండు చందమామనైనా వెతికి పట్టుకోగలమేమో కాని..! అమ్మ ప్రేమలో మచ్చని మాత్రం వెతికి పట్టుకోలేము... ‘సృష్టిలో మనకు తొలి గురువు అమ్మ. తల్లిని మించిన దైవం లేదు. ఆమె త్యాగాలకు అంతు లేదు. అందుకే అమ్మకు శతకోటి వందనాలు. చదువు లేకపోయినా బుద్ధి చెప్పగలదు. డబ్బు లేకపోయినా కడుపు నింపగలదు. కాళ్ళు లేకపోయినా నడక నేర్పగలదు. కళ్ళు లేకపోయినా నా జీవితానికి వెలుగు చూపగలదు. అవరోధాలు లేనిది ఈ ప్రపంచంలో అమ్మ ప్రేమ ఒకటే..! అమ్మంటే తెలపడానికి భాన చాలడం లేదు, కానీ చెప్పాలన్న ఆశ ఆగడం లేదు, నాకు మరో జన్మంటూ ఉంటే నీకు అమ్మగా పుట్టాలని ఉంది.

గుడిలేని దైవం అమ్మ - కల్మషం లేని ప్రేమ అమ్మ

అమృతం కన్నా తీయనైన పలుకు అమ్మ - అందుకే ప్రతి ఒక్కరికి అమ్మంటే ప్రాణం

ఎస్.ఆరాధ్య V/C

అడగక ఇచ్చిన సలహా

ఒక అడవిలో రెండు కోతులు ఉండేవి. వాటికి తామే తెలివైన వాళ్ళమనే అహంకారం ఎక్కువ. అవి అడవిలోని చిన్న చిన్న జంతువులను హింసిస్తుండేవి. చలికాలంలో ఒక రాత్రి అవి మిణుగురు పురుగులతో చలి కాచుకుంటుండగా ఒక కుందేలు అటు వెళ్తూ అది చూసి, ఆశ్చర్యంతో వాటి దగ్గరకు వెళ్ళి, మిత్రులారా! ఇవి మిణుగురు పురుగులు. వీటితో చలికాచుకోవడం వలన వేడి రాదు. మీరు కట్టెలతో చలిమంట వేసుకుంటే, మీ చలి తగ్గుతుంది అని చెబుతుంది. ఆ మాటలకు కోతులకు బాగా కోపం వచ్చి, మాకు ఏం చెయ్యాలో తెలీదా, నీకు తెలివి లేదు అని అవి కుందేలును చంపివేస్తాయి.

నీతి : అడగకుండా సలహా ఇవ్వకూడదు. మూర్ఖులకు దూరంగా ఉండాలి.

కె.ఆరోహి

V/A

ఎండమావి-స్వామి వివేకానంద

ఒకసారి స్వామి వివేకానంద భారతదేశ పశ్చిమంలో కచ్ ప్రాంతంలోని సముద్రతీరపు ఎడారిలో పయనిస్తున్నారు. ప్రయాణమంతా కాలి నడకనే. ఎన్నో రోజులు ఆ ఎడారిలో నడిచారు.

ఆయన మాటల్లో విందాం. చక్కని చెరువులు, వాటి చుట్టూ వృక్ష పంక్తులు, తలక్రిందులుగా ప్రతిబింబించి, కన్నులపండువ చేస్తున్న ఆ చెట్ల నీడలను ప్రతి రోజూ చూసి ఆశ్చర్యపడేవాణ్ణి. “ఎంత అద్భుతంగా ఉంది”, “ఇది ఎడారి ప్రదేశమా?” అని అనుకునేవాణ్ణి. అందమైన చెరువులు, చెట్లు, మొక్కలు చూస్తూ దాదాపు నెల రోజులు నడిచాను.

ఒక రోజు బాగా దాహం వేసి, నీళ్ళు త్రాగాలని ఒక నిర్మల మనోహరజలాశయం వద్దకు వెళ్ళాలని చూశాను. కాని దగ్గరకు వెళ్ళగానే అది అదృశ్యమయింది. పుస్తకాలలో చదివిన ఎండమావులు ఇవే అనీ, ప్రతి రోజూ ఈ ఎండమావులను చూస్తూ కూడా తెలుసుకోలేకపోయాననీ నాకప్పుడు చటుక్కున స్ఫురించింది. మర్నాడు మళ్ళీ నడక సాగించాను. ఆ చెరువు మళ్ళీ కనిపించింది, కాని అది చెరువు కాదు, ఎండమావి అనే జ్ఞానం కూడా రక్కువ కలిగింది.

ఎండమావి గురించి స్వామిజీ తమ ప్రసంగాలలో అడపాదడప ప్రస్తావించడం మనం చూస్తాం. ఈ జగత్ విషయం కూడా అట్టిదే. జగత్తు అనే ఎండమావిలో మనమందరం దినదినం, నెల నెలా ఏటేటా ప్రయాణం చేస్తున్నాం. కానీ, ఎండమావి అని తెలుసుకోలేకున్నాం. ఈ అజ్ఞానం ఒక రోజు తొలగిపోతుంది. కాని అది మళ్ళీ కలుగుతుంది. పూర్వ కర్మబలం వలన ఈ శరీరం నిలిచి ఉండాలి. కాబట్టి ఈ ఎండమావులు మళ్ళీ కనిపిస్తాయి. కర్మ బంధం ఉండేంత కాలం ఈ జగత్తు మనలను వదలదు. స్త్రీలు, పురుషులు, జంతువులు, తరులతాదులు, అనురాగాలు, బాధ్యతలు ఇవేవి విడువవు.. కాని మునుపటి బలం ఉండదు.

యమ్. సిద్ధార్థ్ చౌదరి

V/A

చదువు-వ్యాపారం

ఒక చదువుకోని రైతు బండి నిండా ఉల్లిపాయలు పెట్టుకుని, కిలో 13 రూపాయలు అని అరుస్తూ అమ్ముతున్నాడు. అప్పుడప్పుడూ అరగంటలో ఒక్కరు కొంటున్నారు. అతని కష్టం చూసిన తెలివైన రాము రైతు దగ్గరకి వచ్చి మొత్తం కొంటే కిలో ఎంతకి అమ్ముతావు అన్నాడు. దానికి రైతు గుట్టగా అయితే కిలో 11 రూపాయలకే ఇస్తాన్నాడు. నీకు లాభం వచ్చేటట్టు చేస్తాను అని ఒక పెద్ద అట్ట తెచ్చాడు. ఆ అట్ట మీద మార్కెట్లో కిలో ఉల్లిపాయల ధర 17 రూపాయలు. మా దగ్గర అతి చవక, తూకం

గ్యారంటీ. 1 కిలో 13 రూపాయలు, 2 కిలోలు 25 రూపాయలు, 5 కిలోలు 60 రూపాయలు, 10 కిలోలు 115 రూపాయలు. ఇలా రాసి అందరికీ కనిపించేటట్టు బండికి కట్టాడు. అందులో రాసినవన్నీ రైతుకు వివరించి చెప్పాడు. అంతే ఒక గంటలో అన్ని ఉల్లిపాయలు అమ్ముడు పోయాయి. రైతుకు లాభం కూడా వచ్చింది. చదువుకుంటే ఇంత సులభంగా వ్యాపారం చేయొచ్చని తెలిసిన రైతు తన పిల్లలని బాగా చదివించాలనుకున్నాడు.

నిహాల్ సీర్ V/C

గిడుగు వేంకటరామమూర్తి

గిడుగు వేంకట రామమూర్తి 1863 ఆగస్టు 29న పర్వతాలపేట శ్రీకాకుళంలో జన్మించారు. ఆయన తెలుగు భాషోద్యమ పితామహుడు. గ్రాంథిక భాషలోవున్న తెలుగు వచనాన్ని ప్రజల వాడుక భాషలోకి తీసుకువచ్చారు. ఆంధ్రదేశంలో వ్యవహారిక భాషోద్యమానికి మూలపురుషుడు.

గిడుగు ఉద్యమం వల్ల ఏ కొద్ది మందికో పరిమితమైన చదువు వ్యవహారిక భాషలో సాగి, అందరికీ అందుబాటులోకి వచ్చింది. పండితులకే పరిమితమైన సాహిత్యం ప్రతి ఒక్కరికి దగ్గరయింది.

గిడుగు రామమూర్తి జయంతిని తెలుగు భాష దినోత్సవంగా జరుపుకుంటున్నాము.

సిహెచ్.శ్రీత V/C

పొడుపు కథలు

1. ఇల్లు చిన్నదైనా కట్టిన చీరలు ఎక్కువ ఏమిటది?
జ. ఉల్లిపాయ
2. చిక్కటి కారడవిలో చక్కనిది ఏమిటది?
జ. పాపిట
3. వెయ్యి కళ్ళ దేవేంద్రునికి చూపే లేదు ఏమిటది?
జ. మంచం
4. చూసింది ఇద్దరు, కోసింది ఐదుగురు, తినేది ముప్పై రెండు ఏమిటది?
జ. కళ్ళు, వేళ్ళు, పళ్ళు
5. తోలు నలుపు తింటే పులుపు ఏమిటది?
జ. చింతపండు
6. పిలిచేకొలది పెరిగేది! దొంగలు దోచుకోలేనిది!! నిప్పు, నీరు, గాలి ఏమి చేయలేనిది ఏమిటి?
జ. విద్య
7. 'పతిగాని పతి' ఏం పతి?
జ. తిరుపతి

ఆర్.మహతి

V/D

పొడుపు కథలు

1. తల నుండి పొగ చిమ్ముతుండు భూతం కాదు, కన్నులెర్రగా ఉండు రాకాసి కాదు, పాకిపోవుచుండు పాము కాదు ఎవరది?
జ. రైలు
2. కాపలా కాస్తుంది కానీ కుక్క కాదు. పట్టుకుని వేలాడుతూ ఉంది కానీ పడుకోదు. ఎవరది?
జ. తాళం
3. ఎన్ని రేట్లు పెరిగినా ఎప్పుడూ పది పైసలకు రెండు వచ్చేవి. ఏమిటవి?
జ. అయిదు పైసల బిళ్ళలు
4. ముక్కుమీద కెక్కు, ముందు చెవులు నొక్కు, టక్కు నొక్కులపోకు, జారిందంటే పుటుక్కు ఎవరది?
జ. కళ్ళద్దాలు
5. అడవిలో పుట్టింది, మేదరింట్లో మెలిగింది, ఒంటినిండా గాయాలు, పొట్టనిండారాగాలు. ఎవరది?
జ. మురళి
6. నామము ఉందిగాని పూజారి కాదు, తోక ఉంటుంది కానీ కోతి కాదు, ఎవరది?
జ. ఉడత

బి. హాసిని కృష్ణ V/D

మంచి మాట

ప్రశాంతంగా జీవించాలి అనుకుంటే ఎదుటివారు మారాలని ఆశించకండి... మీరే మారండి. కాళ్ళకి ఏమి గుచ్చుకోకుండా ఉండాలంటే... మనం చెప్పులు వేసుకుంటాముగాని వీధంతా తివాచీ పరచం కదా!

కె.తన్వి IV/A

నెమలి గర్వం

అడవిలోవున్న ఒక నెమలి తన అందాన్ని చూసుకొని విపరీతంగా గర్వపడేది. ప్రతి రోజు అది చెరువు దగ్గరకు వెళ్ళి ఆ నీళ్ళలో తన అందాన్ని చూసుకొని మురిసిపోయేది. “ఏమి అందం! ఏమి రంగు! ఎంతటి అద్భుతం” అని తన అందాన్ని చూసి తానే ఆశ్చర్యపోతూ ఉండేది.

అసలు తనకు ఉన్నటువంటి అందమైన తోక ఈ ప్రపంచంలో మరెవ్వరికీ లేనందుకు అది విపరీతంగా ఆనందించేది. ఒక రోజు అది వస్తుండగా దానికి ఒక కొంగ ఎదురయింది. వెంటనే నెమలి కొంగను చూసి నవ్వుటం మొదలుపెట్టింది. “నీకు అసలు రంగు లేదు, నా అంత అందమైన తోకా లేదు” అని కొంగను హేళన చేసింది. అది విన్న కొంగ నిజమే నీకున్నంత పెద్ద తోక నాకు లేదు. అయితే నేను ఒక చోట నుంచి మరొక చోటకు తేలికగా ఎగరగలను. మరి నువ్వు నాలా ఎగరగలవా? అని అడిగింది. ఆ ప్రశ్నకు నెమలి నివ్వెరపోయింది. నోటి వెంట మాట రాలేదు.

నీతి : దేవుడు ఏదో ఒక గొప్ప గుణం ఇస్తాడు. అది మంచికి వాడాలే తప్ప గర్వం పెంచుకొని ఎదుటి వారిని కించపరిచేలా ప్రవర్తించ కూడదు.

ఈహాస కృష్ణ IV/A

పొడుపు కథలు

1. కుడితి తాగదు, మేత మేయదు, కానీ కుండెడు పాలిస్తుంది?
జ. తాటిచెట్టు
2. కొప్పుంది కానీ జుట్టు లేదు, కళ్ళున్నాయి కానీ చూపులేదు?
జ. కొబ్బరికాయ
3. పోకంత పొట్టోడు ఇంటికి గట్టోడు?
జ. తాళం కప్ప
4. అమ్మ తమ్ముడిని కాను, కాని నేను మీకు మేనమామ?
జ. చందమామ
5. పొట్టలో వేలు, నెత్తి మీద రాయి?
జ. ఉంగరం
6. పోకంత పొట్టి బావ, కాగంత కడవ మోస్తాడు?
జ. పొయ్యి
7. పూజకు పనికిరాని పువ్వు పడతులు మెచ్చే పువ్వు?
జ. మొగలి పువ్వు
8. ఇంతింత ఆకు, ఇంపైన ఆకు, రాజులు మెచ్చిన రత్నాల ఆకు?
జ. తమలపాకు

పి.హర్షిత జయలక్ష్మి

V/D

తెలుగు భాషా దినోత్సవ శుభాకాంక్షలు

నీలినింగి నుండి జారిన వానచినుకు నా తెలుగు
గ్రీష్మాన హిమగిరి మంచు బిందువు నా తెలుగు
ఉదయించే ఉషోదయ రవికిరణం నా తెలుగు
మధురమైన పరిమళ పన్నీటి సెలయేరు నా తెలుగు
వసంత కాలంలో విరబూసే విరిజాజులు నా తెలుగు
సంధ్యా సాగరం ఘోషించే కెరటం నా తెలుగు
పరువాల ప్రాయపు పడతి పైట కొంగు నా తెలుగు
తల్లిచాటు పసిపాపల బోసినవ్వు నా తెలుగు

డి.చార్విత

VIII-A

మాట మహిమ

మాట అనేది మనిషి జీవితంలో ఎంతో ప్రముఖమైనది. ఈ సృష్టిలో ఏ జీవికీ లేనటువంటి వరం భగవంతుడు మనిషికి ఇచ్చాడు. మనం మాట్లాడే మాట ఎదుటి మనిషి మనసును మార్చగలదు. విలువైన మాటలు బంధాలను, స్నేహాలను పెంచగలవు. మాట మనిషికి ఆయుధం. వ్యక్తి సంస్కారానికి మాట తీరు గీటు రాయి. మనమేంటో తెలిపే మన మాట తేనెకంటే తీయనైనదిగా ఉండాలి. జీవితంలో వ్యక్తి నిర్వహించే పాత్ర అమేయమైనది. అందుకే మంచి వాక్కు కల్పితరువు అని పెద్దలంటారు. ఒకానొక వాయు కదలిక నాభి మండలంలో ఉడయించి వెన్నుపూస వెంట ప్రయాణించి కంఠం చేరటం వల్ల ముఖ అవయవాల కదలికల చేత వాక్కు ఏర్పడుతుంది. వాయువు కదలిక వలన శరీరంలో జనించే అగ్ని, వాక్కు శక్తి రూపంలో బయటపడుతుంది. అంతఃప్రపంచం వాక్కు రూపంలో ఏర్పడుతుంది. వాక్కు లేకపోతే ప్రపంచం లేదు. అందుకే బ్రహ్మ, విష్ణు, మహేశ్వరులు సైతం సరస్వతీ దేవిని పూజిస్తారు. అటువంటి సరస్వతీ దేవి అనుక్షణం మన శరీరంలో నిలుస్తూ, వాగ్రూపంలో బహిర్గతమవుతుంది. మనం మాట్లాడే ప్రతి మాట ఒక రకమైన భగవదార్చన వంటిది. ఈ నిజం తెలిస్తే ప్రతి వ్యక్తి అనవసరంగా మాట్లాడడు. మితంగా మాట్లాడతాడు. అందుకే యోగులు మౌనంగా ఉంటారు. తమలోని శక్తిని అనవసరంగా వ్యర్థం చేసుకోరు. కాబట్టి పోతన గారు

“శ్రీ నాథు వర్ణించు జిహ్వ జిహ్వ”

“నోరు నొవ్వంగ హరి కీర్తి నుడువడేని” అని

వారి మనోభావాల్ని స్వేచ్ఛగా చెప్పారు. “వాక్కు వలన కలుగు వరమగు మోక్షంబు” అని “వేమన” గారు చెప్పినా, “వాక్కుకున్న పదును వాడి కత్తికి లేదు” అని “నందూరి రామకృష్ణాచార్యులు” గారు చెప్పినా, మాటను చాలా సముచితంగా ఉపయోగించాలి. నోట్లో నుండి వచ్చిన మాటను వెనక్కు తీసుకోలేము. మాట స్నేహితులను చేయగలదు, శత్రువులను చేయగలదు, మాటకు ఉన్న బలం అలాంటిది.

“భూషలు గావుమర్త్యులకు భూరిమయాంగద తారహారముల్

భూషిత కేశపాశ మృదుపుష్ప సుగంధ జలాభిషేకముల్

భూషలు గావు పూరుషుని భూషితు జేయు పవిత్ర వాణి వా

గృహషణమేసుభూషణము భూషణము ల్ నశించునన్నియున్...”

ఈ పద్యంలో “ఏనుగు లక్ష్మణ కవి” మన మాటే మనకు నిజమైన భూషణంగా అంటే అలంకారంగా భాసిస్తుంది అంటున్నారు. ఇతరులతో మాట్లాడేటప్పుడు జాగ్రత్తగా మాట్లాడాలి. పై వారితో గౌరవంగా, స్నేహితులతో స్నేహంగా, మనకంటే చిన్న వారితో అత్యయంగా మాట్లాడాలి. మాట పవిత్రతను అర్థం చేసుకున్న తర్వాత ఆ మాటను ఎలా ఉన్నతం చేసుకోవాలి అని సందేహం వస్తే కనుక దాని కోసం ఉత్తమ గ్రంథాలను పఠించాలి. కావ్యాలను పఠించాలి. మంచి పద్యాలను కంఠోపాఠం చేయాలి. కవులు పదాలను ఎంత శక్తివంతంగా వాడారో గ్రహించాలి. “మాట పెదవి దాటితే పృథివి దాటుతుంది”. “మాట మహిమ”ను గ్రహించాలి.

ఎమ్.నాగలక్ష్మి

తెలుగు ఉపాధ్యాయురాలు

ఓ విద్యార్థీ!!

జీవం విలువ ఎంత?

ఒక జీవిత చివరి నిమిషం అంత

ప్రాణం విలువ ఎంత?

ఒకరికి జన్మనిచ్చినప్పటి అమ్మ వేదనంత

మాతృమూర్తుల విలువ ఎంత?

కష్టాలలో నీకు తోడెవ్వరు లేనప్పుడు కలిగే బాధంత

ఒక స్నేహం విలువ ఎంతంటే?

ఆ స్నేహ హస్తం వీడిపోయి నీవు ఏకాకివైనంత

గురువు విలువెంతంటే?

మొక్కగా ఉన్న నీవు వృక్షమై ఒక సమూహానికి నీడనిచ్చేంత

విలువ తెలిసి చదివి, విజయం సాధించు విద్యార్థీ

నీ గురువు

ఎస్.శ్రీనివాసరావు

తెలుగు ఉపాధ్యాయులు

అమ్మ

అమ్మ నీ పుట్టుకకు కారణం,

అమ్మ సేవయే నీకు పాపహరణం,

అంతులేని ఆకాశంలో వెలిగే సూర్యబింబము అమ్మ నుదుటి బొట్టు,

మనల్ని సరైన మార్గంలో నడిపించే ఒక తోడు అమ్మ పలుకు

చిట్టి పాపాయి బుగ్గ మీద దిట్టి చుక్క అమ్మ కన్ను,

మంచి ప్రవర్తనతో ఉండమని తియ్యగా బోధించేది అమ్మ కోపం,

అందమైన సరోవరంలో వికసించిన కలువ పువ్వు అమ్మ నవ్వు,

భగభగ మండే ఎడారిలో చల్లటి చెట్టు నీడ అమ్మ ప్రేమ,

నిండురేయి ఆకాశంలో చందమామ వంటిది అమ్మ మొహం,

అడుగడుగునా తోడైన అమ్మకు ఈ జగత్తు దాసోహం,

అమ్మ లేనిదే ఈ విశ్వం శూన్యం,

ఈ విశ్వంలో అమ్మ ఒక గొప్ప మాన్యం.

బి.చేతన్,

10 డి

నా విహారయాత్ర

నేను వెళ్ళిన విహార యాత్రలలో నాకు బాగా నచ్చినది షిరిడి వెళ్ళడం. నాకు ఆ ప్రయాణం చాలా సరదాగా ఆనందంగా జరిగింది. మా కుటుంబం, మా బాబాయి వాళ్ళ కుటుంబం కలిసి వెళ్ళాము. వెళ్ళే సమయంలో అనేక రకాల ఆటలు ఆడుకున్నాము. మేము షిరిడి చేరిన తర్వాత ముందుగా ధూళి దర్శనం చేసుకుని తర్వాత మరలా ఇంకోసారి సాయిబాబా వారిని దర్శించుకున్నాము. తర్వాత లోపల ఉన్న గ్రంథాలయంలో కూర్చుని సాయి చరిత్ర కొంత చదివాము. తర్వాత అక్కడే ఉన్న రక్తదాన శిబిరంలో రక్తదానం చేశాము. రేపు నాసిక్, త్రయంబకం వెళ్ళాలి అని నిర్ణయించుకున్నాము.

నాసిక్ అంటే గోదావరి నది పుట్టిన ప్రదేశం అని తెలుసుకుని ఎంతో ఆనందంగా దర్శించుకున్నాము. తర్వాత ద్వాదశ జ్యోతిర్లింగాలలో ఒకటైన త్రయంబకం వెళ్ళి శివుడిని దర్శించుకున్నాము. త్రయంబకంలో శివుడుని ముందుగా వెనుక అద్దంలో దర్శించి దగ్గరకు చేరిన తర్వాత కిందకి వంగి చూడాలి. అది ఒక గొప్ప అనుభవం. తర్వాత మేము ఎల్లోరా గుహలు చూడాలి అని నిర్ణయించుకుని తిరిగి షిరిడి చేరుకున్నాము.

తర్వాత రోజు ఎల్లోరా గుహలు చూడటానికి వెళ్ళాము. అవి చాలా అద్భుతం. ఇవి మొత్తం 34 దేవాలయాలు ఉన్నాయి. ఇది మొత్తం 2 కిలో మీటర్ల దూరం పైగా పక్క పక్కనే గుహలు గుహలుగా ఉంటాయి. దీనిలో బౌద్ధుల, జైనుల ఆలయాలు కూడా ఉన్నాయి. 16వ గుహలో ఒక పెద్ద కైలాస టెంపుల్ చాలా బాగుంది. ఇందులో అతి పెద్దది భారతదేశంలోనే పెద్ద ఏకశిలా దేవాలయం ఉన్నది.

తర్వాత రోజు నేను మిసీ తాజ్ మహల్ చూడాలి అని అడిగితే మా నాన్న గారు జైరంగాబాబాద్ లో మిసీ తాజ్ మహల్ కు తీసుకువెళ్ళారు. అది కూడా అచ్చం ఆగ్రాలోవున్న తాజ్ మహల్ లాగానే కొంచెం చిన్నదిగా ఉంది. దీనిని షాజహాన్ వంశంలోని వారే కట్టించారు. అటు నుంచి పూనే చేరుకుని రాత్రికి అక్కడే ఉండి తర్వాత అక్కడ ఇమాజికాకి వెళ్ళాము. అది మనకు దగ్గరలోవున్న హైదరాబాద్ లోని వండర్లా వంటిది. కాని అది ఇంకా చాలా పెద్దది గాను దానిలో వాటర్ గేమ్స్ తోపాటు స్నో గేమ్స్, స్నో వరల్డు కూడా ఉన్నాయి. అవన్నీ మేము చాలా ఆనందంగా గడిపి తిరిగి ఇంటికి చేరుకున్నాము.

నేను సెలవులను ఇలా ఆనందంగా గడిపాను. ఆ ప్రదేశాలు ఎంతో ఆనందాన్ని ఇచ్చాయి. మీరు కూడా వీలైనప్పుడు ఇలాంటి ప్రదేశాలు చూసి ఆనందిస్తారని అనుకుంటున్నాను.

వి. శ్రీనిధి

9 డి

యక్ష ప్రశ్నలు

1. స్నానం అంటే ఏమిటి?
- జ. మనసులో మాలిన్యం లేకపోవడం
2. దానం అంటే ఏమిటి?
- జ. సమస్త ప్రాణులని రక్షించడం

కె. శాన్వి

9 డి

దొంగలు పడ్డారు!

ఒక కవి ఇంట్లో దొంగలు పడ్డారు. ఆరు వారాల నగలు, మూడు లక్షల నగదు, ఐదు పుస్తకాలు పోయాయి. పుస్తకాలది ఏముందయ్యా. నగలు, నగదు చోరీ జరిగిందని కేసు నమోదు చేసుకున్నాడు పోలీసు. పోలీసుల దర్యాప్తు జరుగుతోంది. నెలలు గడుస్తున్నా జాడలేదు. ఐదు నెలల తర్వాత ఇంటికి ఒక పార్కిల్ వచ్చింది. అందులో నగలు, నగదు భద్రంగా పంపించారెవరో. కవి గారి భార్య, పిల్లలు వాటిని కళ్ళకు అడ్డుకుని ఆనందించారు.

పుస్తకాలు పోతేపోయినాయి, సొమ్ము దొరికింది అంతే చాలు అన్నారు భార్యాపిల్లలు. ఆ పుస్తకాలు నా పంచప్రాణాలు అన్నాడు కవి. “పోదురు బడాయి”.

“పదేళ్ళు కష్టపడి ఐదు పుస్తకాలు రాశానే, అవి నా పంచప్రాణాలు. పంపించినవాడు పుస్తకాలు పంపించి, నగదు, నగలు పంపించకపోయినా బాధపడక పోయేవాడిని. కష్టపడితే సొమ్ము సంపాదించగలను. మళ్ళీ ఆ పుస్తకాలు రాయలేనే. అవి సరస్వతీదేవి అమ్మవారు అని ఏడ్వడం మొదలెట్టాడు.

మీ పుస్తకాలు సరస్వతీదేవి అయితే, నా నగలు, నగదు సాక్షాత్తు లక్ష్మీదేవి, ఆ దొంగేవడో పిచ్చోడు అంటూ ఆనందపడింది భార్య. ఇంతలో ఆ పార్కిల్లో ఒక కవర్ కనిపించింది. దాన్ని చించి అందులోని చీటీ ఆసక్తిగా చదవడం ప్రారంభించింది ఆవిడ.

కవి గారికి నమస్కారములు,

బీరువా తాళాలు పగులగొట్టి చూశా. నగలు, నగదు, పక్కన పుస్తకాలు కనిపించగానే ఇవేవో ఖరీదైనవని భావించి దోచుకెళ్ళా. బీరువాలో ఎందుకు దాచారు. వీటిలో నిధి రహస్యాలు ఏమైనా ఉన్నాయేమోనని ఓపిగ్గా వాటిని చదివా. నగదు, నగలుకన్నా గొప్ప నిధి దొరికింది. అది జ్ఞాన నిధి. తప్పు చేశానని తెలుసుకున్నా. ఈ లోగా నా భార్య పాతికవేలు ఖర్చు చేసింది. చెమటోడ్చి సంపాదించి కొద్ది నెలల్లో మనియార్డర్ చేస్తా. డబ్బుతోపాటు పుస్తకాలు పంపిస్తా. అయితే వాటి జిరాక్స్ ప్రతులు మాత్రం తీసుకుని నా వద్ద ఉంచుకుంటా. వాటిని మా పిల్లలతోపాటు తోటి వారితో చదివిస్తా. ఒకవేళ పుస్తకాలు దొంగిలించకపోతే నగలు, నగదు తిరిగి పంపించేవాడిని కాదు. ఇప్పుడు నా దృష్టిలో నగలు, నగదు కన్నా పుస్తకాలే విలువైనవిగా కనిపిస్తున్నాయి.

ఈ రోజు నుంచి దొంగతనాలు మానేస్తున్నా. పుస్తకాలు అచ్చేసుకునేందుకు తోచిన డబ్బు కూడా మీకు పంపించే ప్రయత్నం చేస్తా.

ఇట్లు

దొంగతనాలు మానిన దొంగ

ఇప్పుడు కవి ముఖంలో ఆనందం, ఆయన భార్య ముఖంలో ఆలోచనలు. లక్ష్మీదేవి గొప్పదా? సరస్వతీదేవి గొప్పదా?

* ఎంత చక్కని కథ

* కావున మిత్రులారా! పుస్తక పఠనాన్ని ఒక నిధిగా... పుస్తక అన్వేషణనే ఒక ఆయుధంగా భావిద్దాం.

కె. జెషిక

9 ఎ

తెలుగు కనుమరుగు

తెలుగు కనుమరుగు - వినయం ఏకరువు
 శుభోదయం పోయి గుడ్మార్నింగ్ వచ్చే
 గుడ్మార్నింగ్ పోయి హాయ్ బాయ్లు మొదలయ్యే
 వందనం నుండి దూషణం వచ్చే
 ధన్యవాదాలు, కృతజ్ఞతలు పోయి ఫిర్యాదులొచ్చే
 ఎటు పోయే తెలుగు, ఎటు పోయే వెలుగు
 ఎటు పోయే సంస్కృతి, ఎటు పోయే వినయం
 ఎటు పోయే ... కనుమరుగై పోయే
 ఎటుల తేవాలి వినయం, ఎటుల తేవాలి సంస్కృతి
 ఎటుల వెలగాలి తెలుగు...

నానమ్మలు, తాతయ్యల చేయి పట్టి నేర్వాలి తెలుగు
 అమ్మలు, అమ్మమ్మలు, పిన్నమ్మల నుండి నేర్వాలి సంస్కృతి
 మామయ్యలు, పెదనాన్నలు, చిన్నాన్నల నుండి నేర్వాలి వినయం
 ఎవరు వీరు ఎవరికి వారు వేరు వేరుగ నున్న వీరు...

అందువలనే పోయే శుభోదయం...
 అందువలనే పోయే వినయం
 ఇందువలనే వచ్చే ఫిర్యాదులు
 ఇందువలనే వచ్చే హాయ్, బాయ్లు
 అదిమేద్దాం ఆంగ్లాన్ని, అందిద్దాం అనుబంధాన్ని
 అక్కున చేర్చుకొని నేర్పిద్దాం వందనం
 అందిద్దాం నిరంతరం
 ఫిర్యాదులొద్దు, ప్రియ శిష్యులే ముద్దు
 ప్రపంచమందున్న గురువులకు ఇదే వందనం అభివందనం
 ధన్యవాదములు

టి.వి.ఎస్. నాగలక్ష్మి

తెలుగు ఉపాధ్యాయురాలు, ఫ్రైమరీ విభాగం

మువ్వనైల జెండా

ఉవ్వెత్తున ఎగురుతున్న మన మువ్వనైల జెండా... వీచే గాలి వల్ల కాదు... తనను రక్షిస్తూ మరణించిన ప్రతి ఒక్క సైనికుడి చివరి శ్వాసతో ఎగురుతోంది.

జినీషా సూరపనేని

8వ తరగతి, ఎ విభాగం

ఒక చిన్న పిల్లవాడు అర్జున్‌కి కాగితపు పడవలు చేయడం చాలా ఇష్టం. వర్షం కురిసినప్పుడల్లా బయటికి పరుగెత్తుకుంటూ, తన పడవలను నీటి కుంటల్లో వేసి, అవి తేలుతుండగా చూసేవాడు. అవి సుదూర ప్రాంతాలకు ప్రయాణిస్తున్నట్లు ఆశ మరియు సాహస సందేశాలను తీసుకువెళుతున్నట్లు అతను తరచుగా ఊహించేవాడు.

ఒక రోజు వర్షం కురుస్తున్నప్పుడు, అర్జున్ వాళ్ళ తాత, అతను ఆడుకోవడం గమనించి, “నీ పడవలు ఒకసారి తేలుతూ వెళ్ళిన తర్వాత, వాటికి ఏమి జరుగుతుందని అనుకుంటున్నావు?” అని అడిగాడు.

అర్జున్ భుజాలు పైకెత్తాడు. “నాకు తెలీదు, తాతయ్యా నాకు వాటిని తేలడం చూడటం ఇష్టం” అని అన్నాడు.

ఈ ఆలోచనతో ఉద్వేగానికి లోనైన అర్జున్ పెన్ను పట్టుకుని “ఈ పడవ దొరికితే, మీరు ప్రేమించబడ్డారని మరియు ఎప్పుడూ ఒంటరిగా లేరని తెలుసుకోండి”, అని అతని పేరు మరియు చిరునామాతోపాటు ఒక సందేశాన్ని రాశాడు. అతను పడవను ఒక నీటి కుంటలో ఉంచాడు మరియు అది వీధిలో తెలుతూ వెళ్ళింది.

రోజులు గడిచాయి, అర్జున్ పడవ గురించి మరచిపోయాడు. ఆ పైన ఒక మధ్యాహ్నం ఒక అజ్ఞాత వ్యక్తి వారి ఇంటి తలుపు తట్టాడు. అతను ఒక మధ్య వయస్సు వ్యక్తి, అతని చేతిలో కాగితం పడవ ఉంది.

“నేను దీనిని పార్కులో చూశాను. రాళ్ళ మధ్యలో ఇరుక్కుపోయి ఉంది” అని చెప్పతూ ఆ వ్యక్తి కంటతడి పెట్టుకున్నాడు. “నేను కఠినమైన రోజును అనుభవిస్తున్నాను మరియు చాల బాధలో ఉన్నాను. కానీ నేను ఈ సందేశాన్ని చదివినప్పుడు, నా రోజును కొనసాగించడానికి సంకల్ప శక్తిని ఇచ్చింది. నేను ఒంటరిగా లేనని నాకు గుర్తు చేసినందుకు ధన్యవాదాలు” అంటూ ఆ వ్యక్తి అర్జున్‌కు కృతజ్ఞతలు తెలిపాడు.

అర్జున్ మరియు అతని తాత ఆశ్చర్యపోయారు. చిన్న కాగితపు పడవ వారి అంచనాలకు మించి వారి సందేశాన్ని వ్యాప్తి చేసింది. కష్టాల్లోవున్న ఒక జీవితాన్ని ప్రభావితం చేసింది.

నీతి :

“చిన్న చిన్న మంచి పనులు అనుకోని విధంగా హృదయాన్ని తాకగలవు. సునిశితమైన పనులు కూడా అవసరంలో ఉన్న వారికి ఆశను, ధైర్యాన్ని అందించవచ్చు. ఎదుటి వారిని సంతోషపరచే చిన్న పని అయినా మనకు అత్యంత సంతృప్తిని అందిస్తుంది”.

ప్రణవ్ రామ్

7 ఇ

పొడుపు కథలు

1. ఈయన వస్తే అందరూ నోరు తెరవవలసిందే.
- జ. ఆవలింత
2. వీధి పక్కన ఎర్ర చొక్కా అబ్బాయి. ఎప్పుడు చూసిన నోరు తెరుచుకుని ఉంటాడు. ఎవరికి తోచింది వారు పెడతారు?
- జ. పోస్టుబాక్సు
3. ఇక్కడ ఉంటుంది అక్కడ ఉంటుంది పిలిస్తే పలుకుతుంది
- జ. టెలిఫోను
4. అమ్మ తమ్ముడుని కాదు కాని మేనమామను
- జ. చందమామ

5. తెల్లని సువాసనల మొగ్గ ఎర్రగా మారింది, మాయమైయింది ఏమిటి అది?

జ. కర్పూరం

డి. గ్రాహ్య

7 డి

జాతీయాలు

వెన్నతో పెట్టిన విద్య...

వివరణ : అర్జునుడికి విలువిద్య వెన్నతోపెట్టిన విద్య.

గాలిలో మేడలు కట్టడం...

వివరణ: ఏ పనీ చేయకుండా కొంత మంది ఆలోచిస్తూ, ఆ ఆలోచనలోనే ఉండిపోతారు. అది చేస్తాం, ఇది చేస్తాం అని అనుకుంటూ ఉంటారు. కానీ ఏపని చేయరు. అలాంటి వారి గురించి చెప్పేటప్పుడు ఈ సామెతను వాడుతారు.

ఆలా లేదూ చూలా లేదు అల్లుడు పేరు సోమలింగమట...

వివరణ : పెళ్ళి కాలేదు, పెళ్ళాం లేదు, పురుడూలేదు. కూతురు మొగుడు పేరు సోమలింగం. పని చేతకాని వారి గురించి చెప్పేటప్పుడు ఈ సామెతను వాడుతారు.

ఉమా సాయి, 7 ఇ

పొడుపు కథలు

1. పుట్టెడు శనగల్లో ఒకటే రాయి

2. పత్రాలు ఉన్నా కొమ్మలు లేనిది

జవాబులు

1. చందమామ

2. పుస్తకం

బొబ్బా లోక్షణ, 8 ఎ

1. ఇల్లంతా వెలుగు బల్లకింద చీకటి

జ. దీపం

2. ఎర్రటి పండు మీద ఈగైనా వాలదు

జ. నిప్పు

జి.కె.ఎల్. హవిష, 6 ఎ

సమయానుసారం నడుచుకోవాలి

అనగా అనగా ఒక చిట్టడవి. అందులో అనేక రకాల పక్షులు, జంతువులు ఉండేవి. వాటిలో ఒక అందమైన బుజ్జి పిట్ట కూడా ఉంది. ఆ బుజ్జి పిట్ట చాలా చలాకీగా ఉంటుంది. ఎప్పుడు చూసినా పాడుకుంటూ హాయిగా ఎగురుతూ సరదాగా ఉండేది. ఒకరోజు ఒక వేటగాడు ఆ అడవికి వచ్చాడు. ఈ బుజ్జి పిట్టను చూసి చాలా బాగుంది చక్కగా పాడుతోంది అని వల వేసి దాన్ని పట్టుకున్నాడు. పాపం వలలో పడ్డ బుజ్జి పిట్టకి పాటలు రావటం లేదు. వేటగాడి చేతికి చిక్కానే, ఎలాగా? అని బాధ పడింది. ఇంకెప్పుడూ పగలు పాడకూడదు. పగలు పాడుతూ, ఇలా హాయిగా తిరగటం వల్లనే కదా ఈ వేటగాడికి చిక్కాను. ఎలాగైనా ఈ గండం గడిచి బయటపడితే చాలని అటూ ఇటూ చూస్తుంటే ఆ దారిన పోతున్న ఎలుక కనిపించింది.

“ఎలుకన్నా, ఎలకన్నా నేను బుజ్జిపిట్టను. నా పాటను నువ్వు మెచ్చుకుంటావు కదా. ఇటు చూడు, ఈ వేటగాడి వలలో చిక్కుకున్నాను. నన్ను రక్షించవా?” అని ఎలుకను పెద్దగా పిలుస్తూ అడిగింది.

ఎలుక కూడా బుజ్జిపిట్ట వలలో పడటం చూసి బాధ పడింది. చక్కగా పాటలు పాడుతూ చలాకీగా తిరిగే బుజ్జిపిట్ట వలలో పడింది. వేటగాడు దీన్ని చంపేస్తాడు. ఎలాగైనా దీన్ని రక్షించాలి. ఇది నాకు బాగా చేతయిన విద్యేకదా. ఎన్ని జంతువులను రక్షించలేదు అనుకుని ఆ పిట్టవున్న చోట వలను కొరికేసింది. దాంతో ఆ పిట్ట హాయిగా ఎగిరిపోయింది.

కానీ బుజ్జిపిట్టకి వలలో పడటం వల్ల కలిగిన భయం తగ్గలేదు. అది కొన్నాళ్ళు పాడటం మానేసింది. తన పాట విని మళ్ళీ వేటగాడు వచ్చి వల వేస్తాడేమోననే భయంతో. కానీ పాట పాడటం దానికి సహజంగావున్న గుణం. ఎన్నాళ్ళని మానుకోగలదు. అందుకని అదేం చేసింది? పాట పాడకుండా వుండలేదు గనుక రాత్రిళ్ళు పాడటం మొదలు పెట్టింది.

రాత్రంతా అదలా పాడటంతో మిగతా పక్షులకి విశ్రాంతి ఉండేది కాదు. అసలే రాత్రిళ్ళు చెట్ల మీద తిరిగే అడవి పిల్లులూ, ఇంకా మిగతా జంతువుల నుంచి వాటిని కాపాడుకుంటూ ఉండాలి అవి. ఈ పాట మూలంగా అవ్వన్నీ వెతుక్కోవసరం లేకుండానే ఇక్కడ పిట్టలున్నాయని ఇక్కడికి వచ్చి తమని చంపుతాయి. అందుకని అవన్నీ కలసి బుజ్జిపిట్టకి బుద్ధులు చెప్పాయి. మనం ఎప్పుడో పని చెయ్యాలి అదే చెయ్యాలి. పగలు ఆహారం సంపాదించుకోవాలి. రాత్రిళ్ళు విశ్రాంతి తీసుకోవాలి. నువ్వు చూడు! వేటగాడి భయంతో పగలు బయటకి వెళ్ళకుండా, ఆహారం లేకుండా ఎలా చిక్కిపోయావో. ఎన్నాళ్ళని ఇలా సరిగ్గా తినకుండా వుంటావు? రాత్రిళ్ళు నీకు ఆహారం ఎలా కనబడుతుంది? చీకట్లో నువ్వు ఎంత దూరం ఎగరగలవు? అది ఎంత ప్రమాదం? ప్రమాదాలు వేటగాడి వల్లనే కాదు ఇంకా అనేక విధాల వస్తాయి. తెలివిగా తప్పించుకోవాలిగానీ, ఇలా ముడుచుకుని కూర్చుంటే వచ్చే ప్రమాదాలు ఆగిపోవు. ఇప్పుడు చూడు. నువ్వు రాత్రిళ్ళు పాడటం వల్ల అడవి జంతువులకి మనమిక్కడ ఉన్నామని తెలిగ్గా తెలుస్తుంది. అవి ఏ ఇబ్బందీ లేకుండా వచ్చి మనల్ని గుటుక్కుమనిపిస్తాయి. సమయం గాని సమయంలో నువ్వు పాడే ఈ పాటల వల్ల నీకే కాదు, మా అందరికీ కూడా ప్రమాదం తెచ్చి పెడుతున్నావు. మనం ఎప్పుడో పని చెయ్యాలి అప్పుడే చెయ్యాలి. కొంచెం ఆలోచించు... అని బుద్ధి చెప్పాయి.

బుజ్జిపిట్ట కూడా ఆలోచించింది. పెద్ద పిట్టలు చెప్పిన మాటలు నిజమేకదా. ఏ సమయంలో ఏ పని చెయ్యాలి అదే చెయ్యాలి. వేటగాడు వల వేసి పట్టుకున్నాడు కదాని రాత్రిళ్ళు పాడితే తన పాట విని వచ్చిన జంతువులు తనెక్కడ వుందో తెలిగ్గా కనిపెట్టెయ్యటమేగాక, తనతోపాటు మిగతా పిట్టలని కూడా చక్కగా తినేసి వెళ్తాయి. నేనిదంతా ఆలోచించలేదు. అపాయాలు ఎక్కడైనా ఉన్నాయి. సరైన జాగ్రత్త తీసుకుంటూ తనని తను కాపాడుకోవాలిగానీ, సమయం కాని సమయంలో ఏ పని పడితే అది చేస్తే తనకే కాదు, తన వాళ్ళకి కూడా చెడు చేస్తాననే ఆలోచన వచ్చింది. అప్పటి నుంచి సరైన సమయంలో సరైన పని చేస్తూ, తన జాగ్రత్తలో తను వుంటూ తనని కాపాడుకుంటోంది.

కనుక మనము కూడా ఏ సమయంలో చేయవలసిన పనిని ఆ సమయంలోనే చేద్దాం.

ఎమ్. కార్తీక్ శ్రీరామ్, 6ఎ

వెలకట్టలేనిది

జీవితపు చివరి మలుపులో
 అనురాగపు అనునయింపు కోసం
 ఆత్మీయ స్పర్శ కోసం
 ఎదురుచూసే తల్లిదండ్రులను ప్రేమించండి
 వాళ్ళను చూసుకోలేకపోవటానికి
 1000 కారణాలు ఉండవచ్చు
 కాని వాళ్ళను ప్రేమగా
 చూసుకోవడానికి
 మనకి జన్మ నిచ్చారు అన్న ఒకే ఒక్క కారణం చాలు కదా!
 అమ్మానాన్నల విలువ వెలకట్టలేనిది సుమా!

ఇష్ట, 8ఎ

చదువు

చదువుకునేటప్పుడు పడే కష్టం చేదుగా ఉంటుంది
 కానీ అది ఇచ్చే ఫలాలు ఎప్పుడూ తియ్యగా ఉంటాయి
 అందుకే
 మిత్రులారా! కష్టపడి కాదు
 ఇష్టపడి చదువుకుందాం.

కొల్లు షాలిని, 8ఎ

సైనికుడు అంటే...

కోట్లు ఇచ్చినా తిరిగి కొనుక్కోలేని ప్రాణం... సైనికుడు అంటే
 ఆప్యాయతలు, ప్రేమానురాగాలు, బంధాలు, బంధుత్వాలు వీటికి అర్థమేమిటి అని అడిగితే,
 నేను, నా ఇల్లే కాదు నేను, నా దేశం అని చాటేచెప్పే దీటైన హృదయం... సైనికుడు అంటే...

కొల్లు షాలిని, 8ఎ

నా తెలుగు

భద్రాద్రి రామయ్య పాదాలు తాకే గోదారి పొంగు నా తెలుగు
 తిరుపతి వెంకన్న నుదుటున దాగున్న వెలుగు నా తెలుగు
 బెజవాడ దుర్గమ్మ ప్రేమలా పారే కృష్ణమ్మ గల గల నా తెలుగు
 పాడిపంటల నడుమ కమ్మని అరిసెలు, గారెలు, బూరెలు నా తెలుగు
 అమ్మంటూ, ఇల్లంటూ అభిమానం చాటే అక్షరమాల నా తెలుగు
 పోతన, వేమన, నన్నయ్య, తిక్కన, శ్రీశ్రీ కలమే నా తెలుగు
 బతుకమ్మ, లేపాక్షి, కూచిపూడి, కొండపల్లి అందము నా తెలుగు
 నింగికెగిరి నవ్వే శ్రీహరి కోట భగభగరాకెటు నా తెలుగు
 భద్రాద్రి రామయ్య పాదాలు తాకే గోదారి పొంగు నా తెలుగు
 తిరుపతి వెంకన్న నుదుటున దాగున్న వెలుగు నా తెలుగు

మామిడి ఐశ్వర్య రత్న

8వ తరగతి, ఎ విభాగము

వెలిగే సూర్యుడు నాన్న

ఈ సృష్టికి వెలుగు పంచేవాడు ఉదయాన్నే లేలేత ఎండతోనూ, మధ్యాహ్నం భగభగ మండే ఎండతోనూ, సాయంత్రానికి చల్లబడి మెల్లిగా తన ప్రతాపం తగ్గిస్తూ ఉంటాడు. కానీ సూర్యుడు రాత్రి పూట కూడా తన పని తాను చూస్తూ ఉంటాడు. అయితే అది మనకు కనిపించదు. దాన్ని చీకటని, రాత్రి అని, ఇంకా వేరే వేరే పేర్లు పెట్టుకుంటాము. ఈ భూమండలం పెద్దది కాబట్టి సూర్యుడు మరొకవైపుకు వెళ్ళినప్పుడు ఆ వెలుగు మనకు కనిపించదు. బహుశా దీన్ని అవతలి కోణం అని కూడా అనచ్చేమో.

ఇప్పుడు సూర్యుడి గురించి ఎందుకు? అని అందరికీ సందేహం వస్తుందేమో కానీ మన ఇంట్లో నాన్న కూడా సూర్యుడి లాంటివాడే. నాన్న ప్రేమ ఉదయాన్నే సూర్యుడి వెలుగులా ఉంటుంది. నాన్న కోపం మధ్యాహ్నపు ఎండలా ఉంటుంది. నాన్న కష్టం అస్తమిస్తున్న సూర్యుడిలా నిశ్శబ్దంగా ఉంటుంది. నాన్న ఓర్పు ఉదయం నుండి సాయంత్రం వరకు జరిగే సూర్యుడి గమనంలా ఉంటుంది.

నాన్నంటే!!

నాన్నంటే ఓ ధైర్యం, ఓ భరోసా, ఇంట్లో అందరి అవసరాలు తీరుస్తూ అందరి బాధ్యత మోస్తూ నిత్యం వెలిగే సూర్యుడి లాంటివాడు నాన్న. అమ్మను అమ్మ ప్రేమను ఎప్పుడూ బయట పెడుతూ ఉంటాము. అమ్మను దేవతతో పోల్చి గొప్పగా పొగుడుతూ ఉంటాము. కానీ, నాన్న విషయంలో మాత్రం అంతగా బయటకు చెప్పము. నాన్న ఎంత గొప్పవాడు అయినా పిల్లల ముందు ఓడిపోవడానికే ఇష్టపడతాడు. అమ్మ ప్రేమ, అమ్మ త్యాగం ఎప్పటికప్పుడు బయటకు కనిపించేవి అయితే నాన్న ప్రేమ, నాన్న త్యాగం కనిపించని ప్రాణవాయువు లాంటివి. గాలి కంటికి కనిపించదు కానీ, అది లేకుంటే సమస్థానికి మరణమే గతి. అలాగే నాన్న ప్రేమ, నాన్న త్యాగం బయటకు కనిపించవు కానీ నాన్న లేకుంటే ఏ కుటుంబం నిశ్చింతగా ఉండదు.

నాన్న ఎందుకో చిన్నబోయాడు!

అమ్మ నవమాసాలు మోస్తుంది. నొప్పులు భరించి బిడ్డలకు జన్మనిస్తుంది. పాలిస్తుంది, తన కొంగు వెనుక దాచుకుని పెంచుతుంది. పిల్లలకు ఏదైనా అవసరం వస్తే మొదట అమ్మ దగ్గరకే వెళ్తారు. బడి వయసు వచ్చేదాకా అమ్మ చేతుల్లోనే ఉంటారు పిల్లలు. అందుకే అమ్మకు దగ్గరగా ఉంటారు. నాన్నంటే అదొక భయం. ఉదయం లేచి ఏదో తిని, క్యారియర్లో కట్టుకుని ఉద్యోగానికి వెళ్లిపోయి ఎప్పుడో సాయంత్రం చీకటిపడే ముందు నాన్న ఇంటికి చేరుకుంటాడు. పాప తన రక్తం పంచుకు పుట్టిన బిడ్డల్ని ప్రేమగా ఎత్తుకోవాలని, ముద్దాడాలని అనుకుంటాడు. కానీ, ఇంట్లో పిల్లలు అలసిపోయి అన్నం తిని నిద్రపోతూ ఉంటారు. చిన్న పిల్లలు అంటే నిద్రలోనే ఎక్కువ గడుపుతారు. పిల్లలు కొంచెం పెద్దయ్యాక వాళ్ళు బడికి అలవాటు పడ్డాక, నాన్నలో ఆశ మొలకేస్తుంది. నా బిడ్డ మంచి స్థాయికి చేరుకోవాలి అని. అందుకే బాగా చదువుకోవాలని, మంచి మార్కులు రావాలని కోప్పడతాడు. అప్పుడప్పుడూ దెబ్బ వేస్తాడు. కోపం వెనుక, దెబ్బల వెనుక ప్రేమను అర్థం చేసుకోవడం మన వల్ల కాదప్పుడు. అందుకే అందరి మనసుల్లో నాన్న ఒక విల్ లాగా ముద్రించుకుపోయి వెనుకబడ్డాడు.

నాన్నకు ఒక ఉత్తరం!

ఓ పాతికేళ్ళ వ్యక్తితో తన తండ్రికి ఉత్తరం రాయమంటే ఏమి రాయాలి అనే నిర్లక్ష్య సమాధానం వస్తుందేమో, కానీ, తండ్రి స్థానానికి మారిన తరువాత అదే వ్యక్తితో ఉత్తరం రాయమని చెబితే తప్పకుండా ఎంతో భావోద్వేగంతో కూడుకున్న ఉత్తరం రాస్తాడు. అవును మరి బాధ్యత మీద పడితే తప్ప నాన్న సంఘర్షణ, నాన్న ప్రేమ, నాన్న ఆరాటం, నాన్న ఆశ, నాన్న త్యాగం ఇవ్వేమీ తెలిసిరావు.

ఎప్పుడూ అమ్మ అమ్మ అమ్మ అని అమ్మ కోసమే కాదు ఆకాశమంత వ్యక్తిత్వం కలిగి, నిశ్చబ్దంగా తన పిల్లల కోసం తలవంచే నాన్న కోసం కూడా కొద్దిగా సమయం కేటాయించండి.

పి. అభిజ్ఞ గాయత్రి, 8వ తరగతి, డి విభాగము

చెరగని స్నేహం

ఒక రోజు రాము, భీము అనే ఇద్దరు స్నేహితులు పొరుగుారి జాతరకు బయలుదేరారు. కాలక్షేపం కోసం కబుర్లు చెప్పుకుంటూ నడుస్తున్నారు. కానీ ఏదో విషయమై గొడవపడి, కోపంతో భీము రాము చెంపపై కొట్టాడు. రాము పక్కనే ఉన్న ఇసుక మీద ఈ రోజు నా స్నేహితుడు నన్ను చెంప మీద కొట్టాడు అని రాశాడు. మళ్ళీ ఇద్దరూ బయలుదేరారు.

మరి కొంత దూరం వెళ్ళాక ఒక ఆంబోతు రాముపై దాడి చేయబోయింది. భీము దానిని చూసి దానితో పోరాడి రాముని రక్షించాడు. తరువాత రాము పక్కనే ఉన్న బండరాయి మీద ఈ రోజు నా స్నేహితుడు నన్ను ప్రాణాపాయ స్థితి నుండి కాపాడాడు అని చెక్కాడు.

నేను నిన్ను కొట్టిన విషయము ఇసుక మీద, కాపాడిన విషయమేమో రాయి మీద ఎందుకు రాశావు? అని భీము అడిగాడు. ఇసుక మీద ఏదైనా రాస్తే, గాలి వీయంగానే చెరిగిపోతుంది. కానీ రాయి మీద చెక్కినవి శాశ్వతంగా ఉంటాయి.

అలాగే స్నేహితులు చేసిన సాయాన్ని గుర్తుంచుకోవాలి కాని గొడవలను కాదు, అందుకే అలా రాశాను అని సమాధానం ఇచ్చాడు రాము. భీము ఎంతో ఆనందించాడు. రామును కొట్టినందుకు క్షమాపణ కోరాడు. నేను ఆ విషయాన్ని అప్పుడే మరిచిపోయాను. నువ్వు నన్ను కాపాడిన విషయం మాత్రమే నాకు జీవితంలో గుర్తుంటుంది. ఎందుకంటే మనది ఎప్పటికీ చెరగని స్నేహం అన్నాడు రాము.

టి. మనస్వి, 8వ తరగతి, ఎ విభాగము

జీవిత సత్యాలు

చదువుల గుడి - సిద్ధార్థ

ఒకరి సమస్య
ఇంకొకరికి నవ్వులాట
ఒకరి జీవితం
ఇంకొకరికి చులకన
ఒకరి ఆనందం
ఇంకొకరికి అసూయ
ఒకరి బాధ
ఇంకొకరికి బరువు
ఒకరి పరువు
ఇంకొకరికి పరిహాసం
ఒకరి ఆపద
ఇంకొకరికి అవకాశం
ఒకరి బలహీనత
ఇంకొకరికి బలం
అన్యాయానికి న్యాయ శాస్త్రం
న్యాయానికి అవసరం లేదు
అధర్మానికే ధర్మ శాస్త్రం
ధర్మానికి అవసరం లేదు.
అవినీతికే నీతి శాస్త్రం.
నీతికి అవసరం లేదు.
చీకటికే దీపం.
వెలుగుకు అవసరం లేదు.
మనం చేసే పనిలో నిజాయితీ
మనం మాట్లాడే మాటల్లో నిజం
ఉన్నంత వరకు ఎదుటి వారు
ఎంత పెద్ద మనిషి అయినా
భయపడాల్సిన అవసరం లేదు!!

పి. అన్నిత గాయత్రీ, 8వ తరగతి, ఎ

తథాగతుని పేరిట వెలసిన కోవెల
ఎందరికో అన్నం పెట్టిన అన్నపూర్ణ
భావి పౌరులను తీర్చిదిద్దిన చదువుల తల్లి
ప్రపంచమంతా ఆ విద్యా వెలుగులు!
విశాలమైన ప్రాంగణం, తరువుల వరుస
ఆటపాటలకు నెలవైన పుణ్యస్థలం
ఒత్తిడి లేని విద్యాప్రణాళిక
సామాన్యులకు సైతం అందుబాటులో విద్య!
నాలుగున్నర దశాబ్దాల పూర్వమే
పుర పెద్దల సదాశయంతో నాటిన మొక్క
విద్యావృక్షమై ఎందరికో నీడనిచ్చే!
వీరమాచనేని వారి పెద్దమనసు పద్దయ్య
భూరివిరాళమిచ్చి ఆదర్శముగా నిలిచే
మరెందరో మహానుభావులు వితరణ చేసిన సంస్థ!
మా పాఠశాల మాకెంతో గర్వకారణం
ఇది నగరానికే తలమానికం!
మా గురువుల మార్గదర్శనంలో ఎదుగుతున్నాం

ఆర్. శ్రీ హిరణ్మయి

8వ తరగతి, ఇ-విభాగము

పెద్దల మాట చదివే మూట

“ఒక అనుభవం లేని డాక్టర్ కన్నా, అనుభవజ్ఞుడైన రోగి మిన్న” అని నానుడి. అనుభవం పాఠాలు నేర్పుతుంది. పెద్దలు తమ జీవిత అనుభవంతో చెప్పిన మాటలు మనకెంతో ఉపయోగకరంగా ఉంటాయి. పూర్వపు రోజుల్లో పొద్దున్నే చద్దన్నం తిని, కాస్త మూటగట్టుకుని పొరుగుూరు బయలుదేరితే తిరిగి ఇల్లు చేరే వరకూ దిగులు ఉండేది కాదు. అలాగే అనుభవ జ్ఞానంతో పెద్దలు చెప్పిన మాటలు కూడా. అవి మనకు జీవితాంతం మేలు చేకూరుస్తాయి. కాబట్టి పెద్దల మాటను గౌరవించాలి. వారి మాటలను ఆచరించాలి.

ప్రస్తుత సమాజంలో తల్లిదండ్రులు ఒకరిద్దరు పిల్లలతో సరిపెట్టుకుంటున్నారు. కొంత మంది అయితే ఒక్కరితోనే. దాంతో ఆ ఒక్కరినో లేక ఇద్దరినో అతి గారాబంగా పెంచుతూ, కొండ మీద కోతిని తెమ్మన్నా తెచ్చే చందంగా వారు ఏమి అడిగితే అది కొనివ్వడం చేస్తూ నెత్తినెక్కించుకుంటున్నారు. దాంతో వారు ఆడింది ఆటగా, పాడింది పాటగా తయారైంది. దీనికి తోడు సమష్టి కుటుంబాలు పోయి వ్యష్టి కుటుంబాలు రావడం. దీని వల్ల కలిగే నష్టం ఇప్పుడిప్పుడే అందరికీ తెలిసి వస్తోంది. ఇంట్లో నానమ్మ, తాతయ్యలు ఉండరు. తల్లి, తండ్రి ఉద్యోగాలలో క్షణం తీరిక లేకుండా ఉండటంతో పిల్లలతో గడిపే సమయం వారికి చిక్కడం లేదు. పిల్లలు టీవీలు, సినిమాలు సెల్ఫోన్లకు అలవాటుపడి, ఏది మంచి ఏది చెడో తెలియక ప్రవర్తిస్తున్నారు. వారిలో హింసా ప్రవృత్తి పెరిగిపోతోంది. కొంతమంది అసాంఘిక కార్యకలాపాలకు పాల్పడుతూ, సంఘ వ్యతిరేక శక్తులుగా తయారవడం జరుగుతోంది. పెద్దల మాట పెడచెవిని పెడుతూ, వారి జీవితాన్ని వారే చేజేతులా నాశనం చేసుకుంటున్నారు. వారికి నచ్చినట్లుగా వాళ్ళు వ్యవహరిస్తున్నారు. క్రమశిక్షణ లేని జీవితానికి అలవాటు పడ్డ వీరు రేపు వారి పిల్లలకి ఏం నేర్పిస్తారో అర్థం కాదు. అంతా తమకే తెలుసన్నట్లు పెద్దవారిని ఎదిరించి మాట్లాడడం, తక్కువ చేసి మాట్లాడడం పరిపాటి అయింది. అది తప్పని వారికి అర్థం కావడం లేదు.

“ప్రల్లదమాడి పెద్దలకు బాధ యొనర్చు నతండు
దల్లికిం దండ్రుకి మారు పల్కెడు నతండు ఆకొని వచ్చి యొడ్లచే
నుల్ల మెలర్చ మేయ జనుచున్న వృషంబు నదల్చు నాతడుం
త్రెళ్ళెడు నట్టి దర్గతుల ద్రెళ్ళుడు నేనిటు రాక తక్కినన్...”

అనంతమాత్యుడు రచించిన ఆవు పులి కథలో ఆవు అన్న మాటలు ఇవి. తన బిడ్డకు పాలు ఇచ్చి వస్తానని ఒక్కసారి ఇంటికి పంపమని పులిని బతిమాలుతూ ఆవు అంటున్న మాటలివి.. కఠినపు మాటలు మాట్లాడి, పెద్దవారి మనసుకు బాధ కలిగించేవాడు, తల్లిదండ్రుల మాటకు ఎదురు పలికేవాడు, ఆకలితో మేయడానికి వెళుతున్న ఎద్దును అదిలించేవాడు ఏ నరకాలకు పోతారో, బిడ్డకు పాలిచ్చి తిరిగి రాకపోతే తానూ అదే లోకాలకు పోతాను అని శబధం చేస్తుంది ఆవు. అంటే తల్లిదండ్రులను ఎదిరించి మాట్లాడకూడదు. పెద్దల మనసుకు బాధగలిగే పనులు చేస్తే కష్టాలు తప్పవు అంటున్నారు అనంతమాత్యులు.

నవ మాసాలు మోసి కనిపెంచిన అమ్మను మించిన దైవం లేదు. బిడ్డల ఎదుగుదల కోసం అహరహం తాపత్రయపడే నాన్న శ్రమ వెలకట్టలేనిది. లోకంలో మన మంచి కోరుకునే వారు ఎవరైనా ఉన్నారంటే అది మన తల్లిదండ్రుల తరువాతే ఎవరైనా. స్వార్థం లేని ప్రేమను పంచే అమ్మానాన్నలను మించిన దైవం లేదు.

కష్టపెట్టబోకు కన్న తల్లి మనసు
నష్టపెట్టబోకు నాన్న పనులు
తల్లిదండ్రులన్న దైవ సన్నిభులురా
లలిత సుగుణజాల తెలుగు బాల!

అని శ్రీ జంధ్యాల పాపయ్య శాస్త్రి గారి ప్రబోధం. దైవం లాంటి అమ్మానాన్నలను మనం చేసే పిచ్చి పనులతో ఒకరి ముందు దోషులుగా తలవంచుకొని నిలబడే స్థితికి తేవడం నిజంగా దుర్మార్గం. ఇకనైనా మన ప్రవర్తనలో మార్పు తెచ్చుకుందాం. మాట, మన్నన తెచ్చిపెడుతుంది. అందరి మనసులో దేవుడున్నాడు అంటుంది మన భారతీయ సనాతన సంప్రదాయం. మన మాటలతో, చేతలతో ఎదుటివారిని నొచ్చుకునేలా చేస్తే, వారి మనసులోవున్న భగవంతుని బాధ పెట్టినట్లే... అన్న మాటను గుర్తుపెట్టుకుని మనలుకోవాలి. పెద్దలను సేవించాలి. మనకు చేతనైనంత సాయం చేయాలి. పుట్టినరోజు నాడు మాత్రమే తల్లిదండ్రులకు నమస్కరించడం కాకుండా రోజూ తల్లిదండ్రులకు నమస్కరించి వారి ఆశీస్సులు పొందాలి. ప్రహ్లాదుడి గుణగణాలు చెబుతూ “పెద్దవారు కనపడగానే ఒక సేవకుడిలా ఒంగి నమస్కరించే వాడు” అంటారు భాగవతంలో పోతన. పెద్దలను గౌరవించడం, వారి మాటలను వినడం వల్ల మన సంస్కారంలో, స్వభావములో స్వచ్ఛత ఏర్పడుతుంది. కాబట్టి తల్లిదండ్రులను, పెద్దలను గౌరవిద్దాం. వారి మాట వినదాం. వారు చూపిన మంచి మార్గంలో నడుస్తూ ఉన్నత వ్యక్తులుగా ఎదుగుదాం.

డా॥ చెరువు శ్రీరాజరాజేశ్వరి

తెలుగు శాఖ అధిపతి

మార్పు రావాలి

బాల్యం అంటే చిన్నతనం. చిన్న వయసులో ఉన్నప్పుడు విద్యార్థి మనసులో ఏది నాటుకుంటే అదే కాలక్రమేణా తన జీవితంలో తూచా తప్పకుండా పాటించవచ్చు. ఈ బాల్య దశలో మనం చక్కని సమయపాలనను అలవాటు చేసుకోవాలి. అలా ఉండాలంటే మంచి విద్యార్థిగా ముందు మనం గుర్తించబడాలి. మరి, ఆ మంచి విద్యార్థికి ఉండవలసిన లక్షణాలు ఏమిటో తెలుసుకుందామా. విద్యార్థి దశలో మంచి లక్షణాలు అలవర్చుకోవడం వల్ల జీవితంలో ఉన్నత స్థితికి చేరే అవకాశాలు ఉంటాయి. నాయకత్వ లక్షణాలు కూడా కలిగి ఉండాలి. చదువుకునే వయసులోనే మార్గదర్శకుడిగా మారే ప్రయత్నం చేయాలి. ముఖావంగా ఉండడం మంచి పద్ధతి కాదు. తోటి వారితో ఎల్లప్పుడూ స్నేహంగా మసులుకోవడం శ్రేయస్కరం. ఆలోచనతో పనిచేసే సామర్థ్యమును పెంపొందించుకోవాలి. ఒకరి పర్యవేక్షణలో పదే పదే పనులు చేయడానికి అలవాటు పడకూడదు. సాధనతో పట్టుదల కలిగి ఉండాలి. పట్టుదల ఉంటే సాధించలేనిది లేదు కదా. ప్రయత్న లోపం లేకుండా సాధన చేయాలి. విద్యార్థి తన వైఖరి పట్ల తాము సానుకూల దృక్పథంతో ఉండాలి. తనపై తనకు పూర్తి, విశ్వాసం ఉండాలి. లక్ష్య సిద్ధి కోసం కృషి చేయడం నేర్చుకునే వయస్సులో నేర్చుకుంటున్న చదువులో ఒక లక్ష్యం ఉండాలి. ఆ లక్ష్యం కోసం కృషి చేయాలి. అటుపు అనేది దరిచేరనీయకూడదు. మంచి దస్తూరి కొరకు సాధన చేయాలి. ఆంగ్లభాషలో పట్టు సాధించాలి. నేర్చుకునే అంశాల పట్ల శ్రద్ధతో వ్యవహరించాలి. ఎన్నో రకాల కార్యక్రమాల ద్వారా విద్యార్థి పాఠశాల స్థాయిలో ఇవన్నీ నేర్చుకోవాలి, చదివిస్తున్నారు కాబట్టి స్కూల్కి వెళ్ళడం, స్కూలుకు వచ్చాము కాబట్టి క్లాసులో కూర్చోవడం, క్లాస్లో కూర్చున్నాం కాబట్టి పాఠాలు వినడం, విన్నాం కాబట్టి పరీక్షలో వ్రాయడానికి ప్రయత్నించడం ఇది యాంత్రికం. కానీ ఉత్తమ విద్యార్థి మాత్రం స్కూలుకు శ్రద్ధతో వస్తాడు, నేర్చుకోవాలని తపనతో క్లాసులో కూర్చుంటాడు, పాఠాలను ఆసక్తితో వింటాడు, చదివేటప్పుడు శ్రద్ధ పెడతాడు. నేర్చుకునే విషయంలో లక్ష్యంపై దృష్టి పెట్టి, దానిని నెరవేర్చుకుంటాడు. శ్రద్ధ వలన లక్ష్యసిద్ధి ఏర్పడుతుంది. సమయపాలనలో క్రమశిక్షణ తప్పకుండా ఉండాలి. విద్యార్థిగా ఉన్నప్పుడే సమయాన్ని సరిగా వినియోగించుకోవడం అలవాటు అవ్వాలి. నిర్దేశించుకున్న సమయానికి చదువుకోవడం, తినడం, నిద్రించడం, మేలుకోవడం, క్రమం తప్పకుండా స్కూలుకు సమయానికి చేరుకోవడం విద్యార్థి చేయాలి. ఇవన్నీ పాటిస్తానని అందరూ మనసులో ప్రతినబూని ఇకపై చదువుపై శ్రద్ధ పెట్టాలి. పరీక్షల్లో చక్కని ఉత్తీర్ణతను సాధించేటటువంటి మనస్తత్వాన్ని విద్యార్థులందరూ కలిగి ఉండాలి. ఇది ఉత్తమ పౌరుడిగా ఎదగడానికి, అభివృద్ధి మార్గంలో లక్ష్యాన్ని సాధించడానికి ఎంతో దోహదపడుతుంది. ఇది మన జీవన గమ్యానికి దారి చూపుతుంది. ఇలా...

నేటి తరం విద్యార్థులు వారి యొక్క భవిష్యత్తు ప్రణాళికకు బాటలు వేసుకోవాలి. యువతరంలో విద్యావంతులలో చక్కని మార్పు వచ్చినట్లయితే మనం నవ సమాజాన్ని చూడవచ్చు.

సర్వేజనా: సుఖినోభవంతు.

బి.అనుపమ

తెలుగు ఉపాధ్యాయురాలు

ఆడపిల్లలు-రేపటి వీరవనితలు

ఉపోద్ఘాతం

తల్లి, అక్క, చెల్లి, వదిన, అమ్మమ్మ, నానమ్మ అనే మధురమైన పిలుపులు ఒక అమ్మాయికి సొంతం. భారతదేశంలో ఎందరో ఆడవాళ్ళు ఉన్నారు. నేడు ఆడపిల్ల ఉన్న ఇంట్లో భయం చుట్టుముడుతోంది. ఆడపిల్ల బయటకు వెళితే తల్లిదండ్రుల గుండెల్లో భయం. “అబద్ధాలు చెబితే ఆడపిల్లలు పుడతారు” అని కొంత మంది అంటారు. కానీ, అదృష్టం చేసుకుంటేనే పుడతారు.

విషయ వివరణ

మొన్నటికి మొన్న 9 నెలల పాప, నిన్న 13 సంవత్సరాల పాప, ఈ రోజు 31 సంవత్సరాల అమ్మాయి, మరి రేపు ఎవరు? ఈ మనుషులకు ఇక వేరే పని లేదా? ఇక ఆడపిల్లలకు రక్షణ లేదా? వీటిన్నిటికీ సమాధానం - ఆడపిల్ల యొక్క ధైర్యం. ఆడపిల్ల పుట్టినప్పుడు, పెరిగినప్పుడు - వారికి ఎలా మనుసుకోవాలని నేర్పిస్తారు. కానీ, మగపిల్లాడు పుట్టినప్పుడు గారం చేసి, వారికి ఏం కావాలో అది కొనిపెట్టి వదిలేస్తారు. అసలు వారికి, చిన్నప్పటి నుంచి ఆడపిల్లలు, వారి విలువ, వారిని ఎలా చూసుకోవాలో, వారు మన అక్కాచెల్లి వంటివారే అని చెప్పే ఈ ఘోరాలు జరుగుతాయా?

చర్యలు

1. ప్రభుత్వం వీటి గురించి చర్యలు తీసుకోవాలి.
2. సినిమాహాళ్ళలో “పొగత్రాగుట ఆరోగ్యానికి హానికరం” అనే వస్తుంది. కానీ “ఆడపిల్లలను ముట్టుకుంటే ఉరిశిక్ష వేస్తాము” అని ఎక్కడైనా హెచ్చరిక వస్తుందా?
3. ప్రతి అమ్మాయి చేతిలో పెప్పర్ స్ప్రే, ఎమర్జెన్సీ సైరన్ ఉండాలి అని నేను చెప్పను. ఎందుకంటే ప్రతీ అబ్బాయికి ఆ దురాలోచన వచ్చినప్పుడు తన అక్కా, చెల్లి గుర్తుకురావాలి.
4. ఆడపిల్ల ఏ బట్టలు వేసుకున్నా, ఎక్కడ ఉన్నా వద్దు అంటే వద్దు.

ముగింపు

“ఆడపిల్లలు అంటే అడుకునే ఆటబొమ్మలు కాదు. వీరవనితలు!” మన దేశానికి తెల్లదొరల నుంచి స్వతంత్రం వచ్చింది కానీ, ఏ రోజు అయితే ప్రతీ ఆడపిల్లకూ రక్షణ లభిస్తుందో ఆ రోజే నిజమైన స్వాతంత్ర్యదినోత్సవం అని నా అభిప్రాయం.

స్త్రీలను రక్షించండి - భూమిని కాపాడండి!

ఆర్. శ్రీహరణ్

8వ తరగతి, ఇ-విభాగము

ఆత్మవిశ్వాసం

“ఆసక్తి, పట్టుదల, ఆత్మ విశ్వాసం - ఇవి ప్రతి ఒక్కరు అలవరచుకుంటే సాధించలేనిది ఏదీ లేదు” అని అబ్దుల్ కలామ్ గారు చెప్పిన సూక్తిని మనం పదేపదే వింటూ ఉంటాం కదా! ఈ సూక్తికి సంబంధించిన ఒక కథను మనం చదువుదాం.

ఒక ఊరిలో ఇద్దరు అన్నదమ్ములుండేవారు. అన్నకు పది సంవత్సరాలు. తమ్ముడికి ఆరు సంవత్సరాల వయస్సు. ఒక రోజు ఇద్దరూ ఊరి బయట పొలం దగ్గర సరదాగా ఆడుకుంటున్నారు. తమ్ముడికి అందకుండా అన్న వేగంగా పరిగెడుతూ, పొరపాటున అక్కడ ఉన్న బావిలో పడిపోయాడు. ఎంత అరిచినా సాయం చేయడానికి అక్కడ ఎవ్వరూ లేరు. వెంటనే తమ్ముడు అక్కడ తాడు కట్టి పడివున్న బకెట్ ను చూసాడు. తాడు ఒక కొనను చెట్టుకు కట్టాడు. బకెట్ కట్టి ఉన్న కొనను బావిలోకి విడిచి - “అన్నా! భయపడకు, ఈ తాడు జాగ్రత్తగా పట్టుకో. పడిపోకుండా చూసుకో” అంటూ తమ్ముడు తన బలాన్నంతా ఉపయోగించి అన్నను రక్షించాడు.

ఇక ఊరిలోకి వెళ్లి అందరికీ ఈ విషయం చెప్పాడు. కానీ, ఎవ్వరూ నమ్మలేదు. ఆరేళ్ళ పిల్లవాడు పదేళ్ళ పిల్లవాడిని ఎలా లాగ గలడు? అబద్ధం చెబుతున్నాడనుకున్నారు. కానీ, ఒక పూజారి మాత్రం “నేను వారి మాటలు నమ్ముతానన్నాడు”. మీరు వారి మాటలను ఎలా నమ్ముతున్నారు? అని తెలిసినవారందరూ అడిగారు. “చిన్న వాడికి తనకు అన్నను బావి నుండి లాగ గలిగేంత బలం లేదు అని తెలియదు. అదీ కాకుండా ఎవరైనా ఆ సమయంలో నువ్వు ఆ పని చేయలేవు. మీ అన్నను బావి నుండి లాగే బలం లేదని ఎవరైనా అంటే భయపడేవాడు. ఆ పని చేసేవాడు కాదు. ఆ సమయంలో అన్నను బావి నుండి రక్షించడానికి ఏమైనా చేయగలననే ఆత్మవిశ్వాసమే అతనితో ఆ పనిని చేయించింది” అని పూజారి గారు చెప్పారు.

కనుక కోరిక, పట్టుదల, ఆత్మ విశ్వాసం ఉంటే ఏ పనినైనా చేయగలం అనేది ఈ కథ నుండి మనం నేర్చుకోవలసిన నీతి.

ఎమ్. శ్రేష్ఠవర్మ, 8వ తరగతి, ఇ-విభాగము

దేశంకోసం

ఎంత చక్కనిదోయి నా భారతభూమి

కిలకిలలాడే పక్షులతోటి

పరిమళాలతో నిండిన పుష్పాలతోటి

కాని, బాధాకరమైన విషయం ఏమిటంటే?

నిండుతోంది అధర్మాలతోటి

కాబట్టి, దేశాన్ని ప్రేమిద్దాం, దేశాన్ని రక్షిద్దాం.

ఎస్.దేదీప్య, 4వ తరగతి, ఇ-విభాగము

మార్పు

గోపి నాల్గవ తరగతి చదువుతున్నాడు. చిన్నప్పటి నుండి చదువులో, ఆటల్లో ప్రతిభను కనపరిచేవాడు. కానీ మెల్ల మెల్లగా గోపి కూడా సెల్ ఫోన్ కు బానిస అయినాడు. తప్పని తెలిసినా సెల్ ఫోన్ వాడటం మానుకోలేకపోయాడు.

ఇంతలో ఒక రోజు జరిగిన సంఘటన గోపిలో మార్పు తీసుకువచ్చింది. సెలవులలో అమ్మమ్మ వాళ్ళ ఊరు వెళ్ళి వస్తుంటే రైల్వే స్టేషన్ బయట ఆటో కోసం ఎదురు చూస్తున్నప్పుడు గోపికి రోడ్డు మీద ఒక కొత్త సెల్ ఫోన్ దొరికింది. అది ఎవరిదా? అని అటు ఇటు చూశాడు. కానీ కొంతసేపటి వరకు ఆ ఫోన్ తమదే అని ఎవరూ రాలేదు. వాళ్ళ నాన్న గారికి చెబుదాం అనుకున్నాడు.

కానీ వాళ్ళ నాన్న గారు గోపిని హడావుడిగా ఇంటికి తీసుకువెళ్ళారు. గోపి ఆ సెల్ ఫోన్ ను తన గదిలో దాచుకుని రోజూ రాత్రి వేళ అడుకోవడం మొదలుపెట్టాడు. ఒక రోజు గోపి వాళ్ళ అమ్మ ఉదయాన్నే అతనిని నిద్ర లేపడానికి గదిలోకి వచ్చింది. గోపి పక్కన సెల్ ఫోన్ ఉండడం చూసి చాలా ఆశ్చర్యపోయింది. నీకు ఈ ఫోన్ ఎక్కడిది? అని గద్దించింది. ఇంతకాలం సెల్ ఫోన్ దొరికిందని చెప్పనందుకు గోపిని వాళ్ళ నాన్న గారు మందలించారు. గోపిని దగ్గరలోవున్న పోలీస్ స్టేషన్ కు తీసుకువెళ్ళి సెల్ ఫోన్ ను అప్పగించారు.

వారం రోజుల తరువాత గోపి వాళ్ళ పాఠశాలలో ఆగస్టు 15 స్వాతంత్ర్యదినోత్సవ వేడుకలు జరిగాయి. ఆ కార్యక్రమానికి ముఖ్య అతిథిగా విచ్చేసిన కలెక్టర్ గారు గోపి చేసిన మంచి పనిని తెలుసుకొని అతనిని ప్రశంసించి బహుమతిని అందజేశారు. కలెక్టరు గారు పిల్లలకు సెల్ ఫోన్ ఉపయోగించడం వలన కలిగే అనేక నష్టాలను గురించి వివరించారు. అప్పుడు గోపికి తాను సెల్ ఫోన్ ఉంచుకుంటే ఎంత అనర్థం జరిగేదో అర్థమైంది. ఇక సెల్ ఫోన్ ను ఉపయోగించకూడదు అని నిర్ణయించుకున్నాడు.

ఈ కథలో నీతి - “అతి సర్వత్ర వర్జయేత్” - ఏ విషయంలోనూ మితిమీరి ప్రవర్తించకూడదు అని అర్థం. కనుక సెల్ ఫోన్ ను అవసరమైనంత వరకే ఉపయోగించాలి. అది కూడా విజ్ఞానాన్ని ఆర్జించడానికి మాత్రమే. అనవసరమైన విషయాలకు సెల్ ఫోన్ ను వాడినట్లయితే నష్టం వాటిల్లుతుంది.

నిహార్

7వ తరగతి, ఎఫ్-విభాగము

పాడుపు కథలు

1. తెల్లని పోలీసుకు నల్లని టోపి.
2. మూత తెరిస్తే ముత్యాల పేరు.
3. అందరినీ పైకి తీసుకు వెళ్తుంది, కానీ తాను మాత్రం పైకి వెళ్ళదు.
4. ఇష్టంగా తెచ్చుకుంటారు, చంపి ఏడుస్తారు.
5. పొట్టలో వేలు, నెత్తి మీద రాయి.
6. నీళ్ళలో పుడుతుంది, నీళ్ళలో పడితే చస్తుంది.
7. ఎక్కడికి వెళ్ళినా వెంటపడేది.
8. కళ్ళు లేకపోయినా ఏడుస్తుంది, కాళ్ళు లేకపోయినా నడుస్తుంది.
9. ఇంట్లో మొగ్గ, వీధిలో పువ్వు.
10. అమ్మంటే దగ్గరకొచ్చి నాన్నంటే దూరంగా పోతాయి.

అక్షరాలు 101

అక్షరాలు 9.

అక్షరాలు 8.

అక్షరాలు 7.

అక్షరాలు 6.

అక్షరాలు 5.

అక్షరాలు 4.

అక్షరాలు 3.

అక్షరాలు 2.

అక్షరాలు 1.

అక్షరాలు

కే. చరణ్ మాధవ్ 8వ తరగతి, ఇ-విభాగము

చరవాణి కాలుష్యం

అపుడెప్పుడో 'చీచ్చీ' అంటే నవ్వే బుజ్జి పాపాయి
 ఇప్పుడు తుపాకీ "థాం", అంటే పక పకా నవ్వుతున్నాడు!
 చందమామని చూపిస్తే తినే బువ్వకు, చరవాణి చూపితే నోరు తెరుస్తున్నాడు
 అమ్మా, నాన్న, బామ్మ, తాతయ్య అందరి నోళ్ళు మూసి కూర్చోబెట్టి
 అన్ని విషయాలు నేర్పిస్తున్నాయి ఈ చరవాణులు!
 అపుడెప్పుడో చదవటమో, గమనించి ఆలోచించటమో
 చేసే బుర్రలు బుద్ధిగా కూచుని చూడటం మాత్రమే చేస్తున్నాయి!
 "నట్టింట్లో మాటలు మాన్పి... నెట్టింట్లో ఊసులు కలిపింది
 ఛాటింగులు... మీటింగులు... ఆపై రేటింగులు... అంటూ
 యువతను పెడద్రోవ పెట్టిస్తూ... సమాజాన్ని పట్టి పీడిస్తోంది
 ప్రక్కప్రక్కనే ఉన్నా పరాయివాళ్ళు
 యంత్రాన్ని ప్రేమించే పిచ్చి వాళ్ళను చేసింది
 వ్యసనపరులుగా మార్చింది
 ప్రమాదవశాత్తు పడిపోయినా... "ప్రాణము" ఉందోలేదో చూసుకోకుండా
 "ఫోను" ఉందో లేదో చూసుకునే స్థాయికి దిగజార్చింది ఎన్నని చెప్పను దాని లీలలు
 వాహనాలతో ధ్వని కాలుష్యం
 ప్లాస్టిక్ తో భూ కాలుష్యం
 అణు ఇంధనాల వాయు కాలుష్యం
 రసాయనలతో జల కాలుష్యం
 వీటన్నిటిని మించి భవిష్యత్తుని బద్దలు చేస్తున్న చరవాణుల కాలుష్యం!
 మిత్రమా...!
 విజ్ఞానం కోసం చేసింది... అజ్ఞానంగా వాడకు
 ఊడిగం చేయించుకో... బానిసగా మారకు
 దేన్నెక్కడుంచాలో అక్కడే ఉంచు
 నెత్తినెట్టుకున్నావో...
 పాతాళానికి తొక్కిస్తుంది చేతిలోని చరవాణి

గన్నిన మోజ్వలిత్ అమన్ నారాయణ

7వ తరగతి, బి-విభాగము

కనువిప్పు

చాలా కాలము క్రితం దక్షిణ దేశాన్ని సూర్యవర్మ అనే రాజు పరిపాలించేవాడు. ఆయనకు అన్ని సంపదలు ఉన్నా మనశ్శాంతి కరువు అయ్యింది. ఎప్పుడూ చింతిస్తూ ఉండేవాడు. దానికి ఏకైక కారణం క్రమంగా వృద్ధి చెందిన బట్టతల. తలపై వెనక భాగాన కొన్ని వెంట్రుకలు మాత్రమే మిగిలాయి. అయితే అద్దంలో రాజు తన వెంట్రుకలు పూర్తిగా లేవు అని తలచుకొని బాధపడుతూ కాలం గడపసాగాడు. ఎలాగైనా బట్ట తలపై వెంట్రుకలు మొలవాలి అని ఆస్థానవైద్యుడిని పిలిపించి “వైద్య శిఖామణీ! నా బట్ట తల చాలా బాధిస్తున్నది. నా అందానికి మచ్చగా ఉంది. సరైన మందులు తయారుచేసి నా తలపై పూర్తిగా వెంట్రుకలు వచ్చేటట్లు చెయ్య” అని ఆజ్ఞపించాడు.

వైద్యుడు మరుసటి రోజు రాజుని దర్శించి “మహారాజా! మీ ఆజ్ఞను పాటించలేక పోయాను. నన్ను క్షమించండి. ఎందుకంటే బట్ట తల వంశపారంపర్యంగా వస్తుంది. దానికి ఎక్కడా మందు లేదు అని నిర్ధారించి చెప్పాడు”. మహారాజు మండిపడి మూర్ఛాపడా! నా బట్ట తలకు మందు కనిపెట్టలేని నీవు ఈ దర్బారులో పనికిరావు అని అతనిని జైలులో బంధించాడు. రాజ్యంలోని వైద్యులు అందరినీ పిలిపించి వారితో ఖ్యాతి గడించిన వైద్యులారా! నా బట్ట తల నాకు అసహ్యంగా ఉంది. మీకు పది రోజులు గడువు ఇస్తున్నాను. గడువు ముగిసేలోపు నా తలపై వెంట్రుకలు వచ్చే మందుని కనిపెట్టండి లేకపోతే మీకు కారాగార శిక్ష విధిస్తాను అని చెప్పాడు. వైద్యులు అందరూ ఒకచోట కూర్చోని రాజు ఆజ్ఞ గురించి తర్జన భర్జన పడుతుంటే అప్పుడు ఒక వృద్ధ వైద్యుడు లేచి నిలబడి మిత్ర వైద్యులారా! చింతించకండి మీకు శిక్ష పడకుండా నేను చేస్తాను అని గడువు ముగియక ముందే మందుని రాజుకి ఇచ్చి “మహారాజా! ఈ సీసాలో ఉన్న నూనెను ప్రతి రోజు బట్టతలపై రుద్దాలి. అలా పది దినాలు చేయండి. పది దినాల తరువాత బట్టతలపై నిగ నిగలాడే వెంట్రుకలు మొలుస్తాయి. అయితే ఈ నూనె వాడేటప్పుడు ఒక నిబంధనను పాటించాలి. నూనె తలపై రుద్దుతున్నప్పుడు టెంకాయల గురించి ఆలోచించరాదు. వాటిని చూడకూడదు అని చెప్పాడు.

రాజు మనసులో టెంకాయల నిబంధన స్థిరంగా నిలిచిపోయింది. నూనె రుద్దుతున్నప్పుడు టెంకాయలు ఉన్న చెట్టు కనిపిస్తున్నట్లు ఊహించుకునేవాడు. కనుక రాజు నూనె రాసుకోకుండా వాయిదా వేసేవాడు. అలా పది రోజులు గడిచాయి. చివరకు రాజు ఈ నూనెను ఎప్పటికీ వాడను. బట్టతల అంత అసహ్యమైనది, వికారమైనది కాదు అని గ్రహించి తనకు కనువిప్పు కలిగేవిధంగా వైద్య సలహా యిచ్చిన వృద్ధ వైద్యుడిని పిలిపించి సత్కరించాడు.

నీతి: సూర్యవర్మ తన రాజ్యాధికారంతో వైద్య శిఖామణిని శిక్షించాడు. వృద్ధ వైద్యుని సలహాతో తన తప్పుని గ్రహించి సరిదిద్దుకున్నాడు.

జి. భాగ్యశ్రీ

8వ తరగతి, బి-విభాగము

విద్యార్థి జీవితంలో కృషి మరియు అభ్యాసాల ప్రాధాన్యత

(సీనియర్ విభాగ వ్యాస రచన పోటీలలో ప్రథమ బహుమతి పొందిన వ్యాసం)

ఉపోద్ఘాతం

విద్యార్థి అంటే విద్యను అర్థించే వాడు. విద్యార్థి తన జీవితంలో ఉన్నత స్థితికి చేరాలంటే అంతులేని కృషి, పట్టుదల అవసరం. విద్యార్థి జీవితంలో విద్య ఒక “విత్తనం” వంటిది. అభ్యాసం ఆ విత్తనానికి పోసే నీళ్ళ వంటిది. “కృషి వెచ్చటి కిరణం” వంటిది. ఇవి అన్నీ సరిగ్గా అందితేనే వాటి నుండి “జీవితంలో విజయం” అనే మహా వృక్షం ఉద్భవిస్తుంది.

విషయ వివరణ:

కృషి

కృషి అంటే మనం అనుకున్న లక్ష్యం కోసం గానీ, ఒక పని కోసం గానీ కష్టపడటం. కృషి రెండు రకాలు. శారీరక కృషి మరియు మానసిక కృషి. విద్యార్థిత జీవితంలో అనుకున్న లక్ష్యాన్ని చేదించటానికి కృషి చేయాలి. అయితే ‘కృషితో నాస్తి దుర్భిక్షం’ అని మన పెద్దలు చెప్పారు. అంటే ఎంతటి కష్టమైన లక్ష్యమైనా కృషితో సాధించవచ్చు. “ఒక మనిషి నేడు చేసే కృషియే అద్భుతమైన రేపటికి బాటలు వేస్తుంది” అని గాంధీజీ చెప్పారు. దీన్ని బట్టి కృషి యొక్క ప్రాముఖ్యత మనకు అర్థమౌతుంది.

అభ్యాసం

అభ్యాసం అంటే సాధన. ఒక మనిషి ఒక కళను శ్రద్ధతో, అంతులేని కృషితో, అభ్యసిస్తే ఆ కళలో తాను నైపుణ్యవంతుడౌతాడు. అలాగే విద్యను అభ్యసిస్తే విద్యావంతుడౌతాడు. “అభ్యాసం కూసు విద్య” అని మనకు తెలుసుకదా!

అనగననగ రాగమతిశయిల్లుచునుండు

తినగ తినగ వేము తియ్యనుండు

సాధనమున పనులు సమకూరు ధరలోన

విశ్వదాభిరామ! వినుర వేమ! - అని వేమన తాను చెప్పిన పద్యంలో సాధన యొక్క గొప్ప తనాన్ని చెప్పకనే చెప్పారు. జగద్గురువైన శ్రీకృష్ణ పరమాత్మ అభ్యాసం గురించి భగవద్గీతలో ఇలా చెప్పారు. ‘అభ్యాసేనతు కౌంతేయ వైరాగ్యేనచ గృహ్యతాం’ - అంటే సాధన చేస్తే కానీ నీ లక్ష్యం నీ చేతికి చిక్కదు అని అభ్యాసం ప్రాధాన్యతను చెప్పకనే చెప్పారు.

విద్యార్థి జీవితంలో కృషి మరియు అభ్యాసం అవసరం :

విద్యార్థి తన జీవితంలో ఒక దృఢమైన లక్ష్యాన్ని పెట్టుకోవాలి. ఆ లక్ష్యం తనకు మరియు తన తల్లిదండ్రులకు కీర్తి తెచ్చేలా, సాటి ప్రజలకు మంచి కలిగించేలా, దేశాన్ని అభివృద్ధి బాటలో నడిపేలా ఉండాలి. ఆ లక్ష్యం కోసం అహర్నిశలు కృషి చేయాలి. ఎలాగైతే ఒక వైద్యుడు తన సాటి మానవుడి ప్రాణాలను కాపాడడానికి కృషి చేస్తాడో, ఒక శిల్పి అందమైన శిల్పాన్ని చెక్కటానికి శిల్పకళను ఎంతగా అభ్యసిస్తాడో అంత అభ్యసన మరియు కృషి ప్రతి విద్యార్థికి అవసరం.

“కృషి మరియు అభ్యాసం ఉంటే మనుషులు ఋషులవుతారు. మహాపురుషులవుతారు.

తరతరాలకు చెరగని వెలుగవుతారు”- అని ఓ సినీ కవి చెప్పిన మాటలు అక్షర సత్యాలు.

కృషి మరియు అభ్యాసాలతో గొప్పవారైన కొంత మంది మహాత్ములు

- గురువు బొమ్మను మాత్రమే తన ఎదుట ఉంచుకొని కృషితో అర్జునుని మించిన విలుకాడిగా ఏకలవ్యుడు తయారయ్యాడు.
- తన కృషితో భారత సైన్యాన్ని ఏర్పాటు చేసి బ్రిటీష్ సామ్రాజ్యపు కూకటి వేళ్ళను పెకలించి, దానిని నాశనం చేసిన వాడు సుభాష్ చంద్రబోస్.
- తన దేశాన్ని కృషితో ఏకం చేసి అహింసా మార్గంలో స్వాతంత్ర్యాన్ని సిద్ధింప చేసినవాడు మహాత్మా గాంధీ.
- కనీసం తల ఎత్తి ఆకాశాన్ని కూడా చూడలేని పరిస్థితిలో ఉన్నా కృష్ణబిలాలపై అంతులేని కృషితో ప్రపంచానికి అంతుచిక్కని విషయాలను తెలియజేసినవాడు స్టీవెన్ హాకింగ్స్.
- తన అభ్యాస శక్తితో విశ్వవేదికపై నిలిచి భారతదేశ కీర్తిని ప్రపంచ దేశాలకు చాటి చెప్పినవారు స్వామి వివేకానంద.
- తన కృషి, అభ్యాస శక్తితో, అంతరిక్ష పరిశోధనలో ఎన్నో విషయాలను సాధించి, ప్రపంచమంతా భారతదేశం వైపు తలతిప్పి చూసేలా చేసిన అబ్దుల్ కలాం వంటి వారు మనకు ఆదర్శమూర్తులు. వీరిని ఆదర్శంగా తీసుకొని మనం అనుకున్న రంగంలో విజయం సాధించాలి.

ముగింపు

స్వయంకృషితో, విద్యాభ్యసనతో విద్యార్థి తన లక్ష్యసాధనలో కృతకృత్యుడు కావాలి. “నేటి బాలలే రేపటి పౌరులు”. కనుక మన నవ తరానికి కృషి మరియు అభ్యాసం యొక్క అవశ్యకతను తెలుపుదాం. మన దేశాభివృద్ధిలో భాగస్వాములు అవుదాం. మన దేశ కీర్తిని ప్రపంచానికి చాటి చెబుదాం.

బి. చేతన్, 10వ తరగతి, డి-విభాగము

పాషాణ పంచకము

షడ్జమష్టఖరాడ్జవౌడ్జవసుధాలాంఛమధాఖరే
జడ్జట్టిట్టిధరాప్తరేదణఘణః ఖడ్జీత వీద్యమా
వేద్యాలుద్రమ్లుట్రయట్రీయపదాడ్లున్దహ్
పాదౌడేట్టర్వటటప్రటుసప్రఖ్యాససఖ్యోదయా
డమరుగజాతడండమృడండమృడండమృడండ

మృండమండమృణమృడండడండమృణదండడమృణడండడ
దండందృడండమండమృండమృణమృడండడంకృతిమృడండడంకృతి
విడంబితఘర్ణితవిస్ఫురజ్జగత్ప్రమధనతాండవాటనతండవాటన
“డ” కారసుతబసవేశపాహిమాం! పాహిమాం!

యమ్. సాయిష్

5వ తరగతి, డి-విభాగము

పదవిన్ోదం

వ	గ	రు	తో	రం	న్య
కి	సి	ద్రా	వ	క	ము
ఆ	రా	క్ష	సు	డు	స
లా	బం	ఇ	త్రి	పు	ర
ప	రు	డి	ను	ము	యు
న	క్క	పా	రా	ము	డు

1. వగరు
2. తోక
3. ద్రావకము
4. ఆలాపం
5. రాబందు
6. నక్క
7. రాముడు
8. ఇనుము
9. క్షవరం
10. క్షత్రియుడు
11. పానుపు
12. రుద్రాక్ష
13. ఇసుక
14. సుకన్య
15. బండి
16. త్రిపుర
17. రాక్షసుడు

జీవిత సత్యాలు

పాలను బాధ పెడితే పెరుగువస్తుంది
 పెరుగును సతాయిస్తే వెన్న వస్తుంది.
 వెన్నని కష్టపడి చిలికితే నెయ్యి వస్తుంది
 పాల కంటే పెరుగు విలువ ఎక్కువ
 పెరుగు కంటే వెన్న విలువ ఎక్కువ
 వెన్న కంటే నెయ్యి విలువ ఎక్కువ
 కానీ, ఈ నాలిగింటి రంగు తెలుపే దీని అర్థం ఏమిటంటే...
 మాటిమాటికి దుఃఖం ఎలాంటి పరిస్థితులు వచ్చినా కూడా ఏ వ్యక్తి రంగు మారదో
 సమాజంలో ఆ వ్యక్తికే విలువ ఉంటుంది
 పాలు ఉపయోగ పడేవే, కానీ ఒక రోజు కోసమే తరువాత అవి పాడైపోతాయి
 పాలల్లో ఒక చుక్క మజ్జిగ వేస్తే అది పెరుగు అవుతుంది. కానీ రెండు రోజులే ఉంటుంది
 పెరుగును చిలకడంతో వెన్న వస్తుంది. ఇది కూడా 3 రోజులు ఉంటుంది.
 వెన్నవి కాచినప్పుడు నెయ్యి వస్తుంది. నెయ్యి ఎప్పుడూ పాడవ్వదు...
 ఒక్కరోజులో పాడయ్యే పాలలో ఎప్పుడూ పాడవ్వని నెయ్యి ఉంది. అదేవిధంగా మీ మనసు కూడా లెక్కలేనన్ని శక్తులతో నిండి
 ఉంది. దానిలో కొన్ని మంచి ఆలోచనలని నింపి మీకు మీరే చింతన చేయండి. ఏ సమస్య వచ్చినా ఇలానే విశ్లేషించి చూడండి,
 మీరు ఎప్పుడు ఓడిపోరు..... ధైర్యశాలి అవుతారు.

సేకరణ

రాజేష్, ఉపాధ్యాయుడు

నా తెలుగు

లాలి లాలి అంటూ అమ్మ ఒడిలో లాలి పాటతో మొదలైంది నా తెలుగు
 ప్రేమగా తినిపించే గోరుముద్దల మాధుర్యపు మాతృమూర్తి నా తెలుగు
 చక్కెర కలిపిన కమ్మని తోడు పెరుగు నా తెలుగు
 కవిత్రయం నుండి జాలువారిన పాలధార తెలుగు
 విలువని వెలకట్టలేని వెల్లువ నా తెలుగు
 భావాన్ని సంతృప్తిగా వ్యక్తపరచగలిగే సంపూర్ణ భావజాలం నా తెలుగు
 ఘన యతి ప్రాసల, అష్టావధానాల పొదరిల్లు నా తెలుగు
 అన్య భాషలు నేర్చుకోవడంలో లేదు తప్పు
 కానీ తెలుగు భాష రాదని సకిలించడం తప్పు

బి. సునీత, తెలుగు ఉపాధ్యాయుని

కొబ్బరికాయ ప్రాముఖ్యం ఏమిటి?

భక్తులు తమ హృదయాన్ని భగవంతుని కర్పించాలని శాస్త్రాలు చెబుతున్నాయి. నిజంగా హృదయ సమర్పణం సాధ్యం కానివని, దానికి ప్రతీకగా టెంకాయను సమర్పించడమనే విధానం ఏర్పడింది. మనకు స్థూల సూక్ష్మ కారణాలనే మూడు శరీరాలున్నాయని, వేదాంతశాస్త్రం నిరూపిస్తున్నది. ఈ శరీరాలను వదిలించుకొంటేనే ముక్తి, టెంకాయపై బెరడు స్థూల శరీరాన్ని, కొబ్బరి సూక్ష్మ శరీరాన్నీ, నీరు కారణ శరీరాన్నీ సూచిస్తాయి. జీవత్వం పొందడానికి సంకేతంగా మూడు ఆవరణలతోఉన్న టెంకాయను దేవునికి అర్పిస్తున్నట్లు భావించాలి. కాయపైనున్న పిలక అహంకారానికి సంకేతమని కొందరూ, అఖండ జ్ఞానానికి సూచకమని మరికొందరూ చెబుతారు. నీరు చంచలమైన మనస్సుకు సూచకమని గూడా వివరిస్తారు. పిలకను తొలగించడం అహంకార నిర్మూలనాన్ని సూచిస్తుంది. టెంకాయను దేవతలకు సమర్పించడాన్ని గురించి ఒక ఐతిహ్యం కద్దు. వినాయకుడు ఒకసారి శివుణ్ణి “నీ తలను నాకు బలిగా ఇమ్మ”న్నాడట! తల ఇవ్వడం కుదరదు కానీ తలతో సరితూగే వస్తువునివ్వవలసి వచ్చింది. మూడు కన్నులవేల్పు తలకు బదులు మూడు కన్నులున్న నారికేళం వినాయకుడికిచ్చి తృప్తి పరిచారు. ఆ తరువాత దేవతల కందరికీ టెంకాయలు సమర్పించే సంప్రదాయం ఏర్పడింది.

వై. సమత, తెలుగు ఉపాధ్యాయుని

నిజం విలువ

రంగాపురం గ్రామంలో బంగారయ్య అనే వాడి ఇంట్లో రాత్రి వేళ ఒక గజదొంగ ప్రవేశించి, బంగారయ్యకూ, అతడి భార్యకూ కత్తి చూపించి “మీ ఇంట్లో బంగారు నగలు, డబ్బు ఎక్కడ దాచారో చెప్పండి, చెప్పకపోయారో మిమ్మల్ని ప్రాణాలతో వదలను” అన్నాడు.

“మా ఇంట్లో ఏమీ లేదు” అని మొండిగా నిజం చెప్పడానికి నిరాకరించారు భార్యాభర్తలు.

అంతలో వాళ్ళ పదేళ్ళ కొడుకు దొంగతో “నేను నిజం చెబుతాను, ఆ కనబడే కొయ్య పెట్టెలో ఇరవై బంగారు కాసులున్నాయి అంతే!” అన్నాడు.

దొంగ ఇల్లంతా వెతికి చూస్తే ఆ ఇరవై బంగారు కాసులు తప్ప మరేం దొరకలేదు. వాడు బంగారయ్య కొడుకును “నీ తల్లిదండ్రులలాగే నువ్వు ఏమీ లేదని ఎందుకు అబద్ధం చెప్పలేదు? నిజమే ఎందుకు చెప్పావు?” అని ప్రశ్నించాడు.

అందుకు కుర్రవాడు “మా అమ్మానాన్నలకు నిజం, అబద్ధాల విలువలు తెలియవు. నాకు బాగా తెలుసు. అందుకే నేను నిజం చెప్పాను” అన్నాడు.

“అయితే నిజం విలువ ఎంత? అబద్ధం విలువ ఎంత?” అని దొంగ అడిగాడు.

నిజం విలువ మా అమ్మానాన్నల ప్రాణాలు, అబద్ధం విలువ ఇరవై బంగారు కాసులు. నిజంతో మా అమ్మానాన్నలను కొనుక్కోగలిగాను. అబద్ధంతో ఇరవై కాసులు మాత్రం పోగొట్టుకున్నాను” అన్నాడు కుర్రవాడు.

దొంగ పిల్లవాడి తెలివికి సంతోషించి, ఆ ఇరవై కాసులు ఇచ్చేసి వెళ్ళిపోయాడు.

జి. రఘువీర్ చంద్ర

2వ తరగతి, ఎ-విభాగము

దేశంకోసం

ఎంత చక్కనిదోయి నా భారతభూమి
 కిలకిలలాడే పక్షులతోటి
 పరిమళాలతో నిండిన పుష్పాలతోటి
 కాని, బాధాకరమైన విషయం ఏమిటంటే?
 నిండుతోంది అధర్మాలతోటి
 కాబట్టి, దేశాన్ని ప్రేమిద్దాం, దేశాన్ని రక్షిద్దాం.

ఎస్.దేదీప్య

4వ తరగతి, ఇ-విభాగము

పాడుపు కథలు

1. తెల్లని పోలీసుకు నల్లని టోపి.
2. మూత తెరిస్తే ముత్యాల పేరు.
3. అందరినీ పైకి తీసుకు వెళ్తుంది, కానీ తాను మాత్రం పైకి వెళ్ళదు.
4. ఇష్టంగా తెచ్చుకుంటారు, చంపి ఏడుస్తారు.
5. పొట్టలో వేలు, నెత్తి మీద రాయి.
6. నీళ్ళలో పుడుతుంది, నీళ్ళలో పడితే చస్తుంది.
7. ఎక్కడికి వెళ్ళినా వెంటపడేది.
8. కళ్ళు లేకపోయినా ఏడుస్తుంది, కాళ్ళు లేకపోయినా నడుస్తుంది.
9. ఇంట్లో మొగ్గ, వీధిలో పువ్వు.
10. అమ్మంటే దగ్గరకొచ్చి నాన్నంటే దూరంగా పోతాయి.

సమాధానములు

1. అగ్గిపుల్ల
2. దంతాలు
3. నిచ్చెన
4. ఉల్లి
5. ఉంగరం
6. ఉప్పు
7. నీడ
8. మేఘం
9. గొడుగు
10. పెదవులు

రిషిక్ కడియాల

3 ఎ-విభాగము

1. पुस्तकें हमारे जीवन में

पुस्तकें हमारे जीवन में सच्चे मित्र की भूमिका निभाती हैं। इनसे हमें विभिन्न तरह की जानकारीयाँ प्राप्त होती हैं, जो हमारे जीवन को रोचक और रोमांचित बनाती हैं। एक मित्र की तरह हमारे साथ रहकर हमें आनंदित करती हैं और हमारे अंदर की बुराइयों का नाश कर जीवन में अच्छे गुणों का निर्माण करती हैं।

“पुस्तकें ज्ञान का भंडार हैं जो
हमें जीवन जीने का
तरीका सिखाती हैं।”

- महात्मा गाँधीजी

पुस्तकों के माध्यम से हमारी सोच और बुद्धि का विकास होता है। हमारे चरित्र के निर्माण में ये एक महत्वपूर्ण भूमिका निभाती हैं। ये हमें एक अलग दुनिया में ले जाती हैं जिसे सुकून की दुनिया भी कह सकते हैं। अपने लक्ष्य और जीवन की उद्देश्य प्राप्ति के लिए हमेशा सहायक सिद्ध होती हैं।

महान हस्तियों की प्रेरणादायी आत्मकथाओं के माध्यम से हमारे और हमारे युवा पीढ़ियों में अच्छे विचार और नई सोच पैदा होती हैं। इससे छात्र नए विचार, नए तथ्य और नये शब्दावली प्राप्त कर जीवन में अधिक बुद्धिमान बन सकते हैं और परीक्षा में सफलता भी पा सकते हैं।

पुस्तकें छात्रों को नई भाषाएँ सिखाने में और उनका तनाव दूर करने में मदद करती हैं। आज कल लोग मोबाइल, कंप्यूटर और इंटरनेट की दुनिया में खोये रहते हैं जिनसे मिली जानकारी अधूरी होती है। पुस्तकों से प्राप्त जानकारी पूर्णतया से ही और सत्य होती है। इससे हमारी कल्पना शक्ति और रचनात्मकता बढ़ती है।

“पुस्तकें करती हैं बातें
बीते ज़माने की, आज-कल की
जीत की, प्यार की, खुशियों की
एक-एक पल की
पुस्तकें कुछ कहना चाहती हैं
हमारे पास रहना चाहती हैं।”

पुस्तकों के पढ़ने से हमारे व्यक्तित्व में गुणात्मक परिवर्तन होता है। ये हमें कल्पना की दुनिया से परिचित कराती हैं, बाहरी दुनिया का ज्ञान प्रदान करती हैं, पढ़ने, लिखने और बोलने के कौशल में सुधार लाती हैं और साथ ही साथ याददाश्त भी बढ़ाती हैं।

हम पुस्तकों से बहुत कुछ सीख सकते हैं। ये हमारी असफलताओं पर काबू करने में मदद करती हैं और हमारे दिमाग को आकार भी दे सकती हैं। ये हमारे जीवन में प्रकाश डालती हैं और हमारा आत्मविश्वास भी बढ़ाती हैं।

जीवन में कई बार ऐसा होता है। जब हम थके हुए और पराजित महसूस करते हैं या खुद के साथ कुछ गुणवत्तापूर्ण समय बिताना चाहते हैं। ऐसे समय में एक गरम कप चाय और एक अच्छी पुस्तक लेकर कोने में बैठने से बेहतर कुछ नहीं हो सकता है।

पुस्तकें हमेशा बुरे समय में मनुष्य का साथ देती हैं और गलत मार्ग पर चलने से रोकती हैं। पुस्तकें हमें हँसती हैं, रुलाती हैं और जीवन को एक नया अर्थ देने में मदद करती हैं।

पुस्तकें हमारे जीवन को बेहतर बनाती हैं, जीवनभर याद रखने लायक सबक देती हैं और बदले में कुछ नहीं माँगती।

‘पुस्तक में होती हैं नई खोज
पुस्तक से मिलती है नई सोच।’

- RAAHIL - 6C

2. मेरे सपनों का भारत

सबके मन में देश प्रेम हो, जनसेवा की चाहत हो
मालिक ऐसे ही मेरे सपनों का भारत हों।

भारत एक ऐसा देश है जहाँ सभी संस्कृतियों और धर्मों के लोग एक साथ रहते हैं। हममें से हर किसी ने भारत के किसी न किसी रूप के बारे में सपना देखा होगा। जाहिर है हम कभी भी किसी भी चीज़ के बारे में सपना देख सकते और भारतीय नागरिक के रूप में भारत को एक बेहतर देश बनाने की लगातार तलाश कर रहें। भारत को एक बेहतर देश बनाने के लिए हर नागरिक को कानून के शासन का पालन और परिवार के साथ राष्ट्र का समर्थन करना होगा।

हम अपने सपनों का भारत कैसे संभव बना सकते हैं ?

अगर हम सामूहिक रूप से गौर करें तो हम दुनिया की सभी समस्याओं के कारणों और समाधान की पहचान कर सकते हैं। एक महान देश का निर्माण करना एक पाप्त करने योग्य लक्ष्य है। भारत को महान देश बनने के लिए निम्नलिखित विशेषताओं का होना जरूरी है :-

- ★ न्यायपूर्ण और प्रभावी कानून
- ★ शांति सोसायटी
- ★ सभी के लिए अवसर की समानता
- ★ भ्रष्ट न की गई प्रणालियाँ
- ★ निष्पक्ष शिक्षा प्रणाली

जब ये चीज़ें हकीकत बन जाएंगी तो पूरा देश इस पर ध्यान देना और सभी को स्वस्थ और समृद्ध जीवन जीने का अवसर मिलेगा। इसके लिए हम सभी को एक साथ मिलकर काम करना चाहिए और एक बेहतर देश बनाने के लिए योगदान देना चाहिए।

तकनीकी उन्नति :

मैं भारत को वैज्ञानिक तकनीकी और कृषि के मामले में उन्नत होते देखना चाहती हूँ। मेरे सपनों का भारत एक ऐसा स्थान होगा जहाँ तर्क और वैज्ञानिक विचार अंधविश्वास और कट्टरता पर विजय प्राप्त करें। चूँकि वर्तमान युग, विज्ञान और सूचना प्रौद्योगिकी का है इसलिए मैं भारत को तकनीकी और वैज्ञानिक उन्नति के शिखर पर पहुँचाना चाहती हूँ।

महिला सशक्तिकरण :

महिला के साथ बहुत भेदभाव होता है। तभी-तभी वे अपने घरों से बाहर निकलकर अलग-अलग क्षेत्रों और समाज में अपनी पहचान बना रही हैं। मेरा आदर्श भारत वो होगा जहाँ सभी परिस्थितियों में महिलाओं को सुरक्षित रखा जाए, चाहे वह अच्छी हो या बुरी।

शिक्षा :

हाँलाकि सरकार द्वारा शिक्षा को बढ़ावा देने के लिए कई अभियान चलाए जा रहे हैं। मेरे सपनों के भारत में ऐसी शिक्षा प्रणाली लागू होते देखना चाहती हूँ जो हर व्यक्ति को जीविकोपार्जन का अवसर दे और सभी के लिए शिक्षा अनिवार्य हों।

रोजगार के अवसर :

भारत में कई शिक्षित लोग हैं। लेकिन भ्रष्टाचार और कई अन्य कारणों कि वजह से उन्हें अच्छी नौकरी नहीं मिल पाती है। भारत में रोजगार के कई अवसर हैं लेकिन वे या तो सीमित हैं या उन्हें पर्याप्त वेतन नहीं मिलता। मेरे सपनों के भारत में सभी को समान देखा जाए और सही नौकरियाँ मिले।

जातिगत भेदभाव :

यद्यपि भारत को 1947 में स्वतंत्रता मिल गई थी लेकिन आज भी हम जाति, धर्म और पंथ के भेद-भाव से मुक्त नहीं हो पाए हैं। देख के कुछ हिस्सों में निचली श्रेणियों के लोगों को बुनियादी अधिकारों से वंचित रखा जाता है। लेकिन मेरे भारत में लोगों के बीच कोई भी तरह का भेद-भाव नहीं करना चाहती।

भ्रष्टाचार :

भ्रष्टाचार देश के विकास में बाधा डालने वाली प्रमुख कारणों में से एक है। आजकल मंत्री और अधिकारी अपनी जेबें भरने में व्यस्त हैं लेकिन मेरे भारत में उन्हें अपनी ईमानदारी का सबूत देकर पूरी तरह से देश के विकास के लिए समर्पित होना चाहिए।

निष्कर्ष :

मेरे सपनों के भारत में मैं चाहती हूँ कि सब स्वस्थ और खुश रहें, कोई भी तरह का भेदभाव न हो और किसी को भी सुविधाओं से वंचित न रखा जाए। गरीबों के लिए मुफ्त चिकित्सा सुविधा, लिंग का भेद-भाव और महिलाओं को कन्या भ्रूण हत्या से सुरक्षा। मेरा देश पूरे विश्व में सितारे की तरह चमके और आगे अग्रसर होता रहे। मेरे विचारों में मैं भारत को सोने की चिड़ियाँ मानती हूँ और हर भारतवासी को अपने भारत पर गर्व होना चाहिए।

जन्नत सी प्यारी जमी,
घर वो लमहों का,
खूबसूरत सा पल होगा,
वो भारत मेरे सपनों का।

9978 - BHAVISHAKARIRA - 9C

3. रतन टाटा - एक प्रेरणादायक

जिन मूल्यों और नीतियों से मैंने जीने का प्रयास किया है, उनके अलावा, जो विरासत में छोड़ना चाहूँगा, वह एक बहुत आसान है - मैंने हमेशा उसके लिए खड़ा रखा है जिसे मैं सही बात समझता हूँ, और मैंने जैसा भी हो सकता हूँ, उनता ही निष्पक्ष और न्यायपूर्ण होने की कोशिश की है।” - श्री रतन टाटा

एक प्रमुख व्यापार टाइकून, परोपकारी और एक प्राचीन आकृति जिसकी सफलता की कहानी पीढ़ियों के लिए प्रेरणा है। टाटा ग्रुप भारत का प्रतिष्ठित बहुराष्ट्रीय संघ है जो वर्ष 1868 में स्थापित है। इसका मुख्यालय मुंबई में है और ऑटोमोटिव इस्पात, सूचना प्रौद्योगिकी, दूरसंचार आदि जैसे विभिन्न क्षेत्रों में कार्य करता है। श्री रतन टाटा 1990 से 2012 वर्ष तक टाटा

ग्रुप के अध्यक्ष थे और अक्टूबर 2016 से फरवरी 2017 तक अंतरिम अध्यक्ष थे। श्री रतन टाटा अपने करियर की शुरुआत से ही दृष्टि रखने वाला व्यक्ति है और उनके असाधारण कौशल से विश्व भर की पीढ़ियों को प्रेरित किया है।

सफलता का सबक हम रतन टाटा से सीख सकते हैं

1. उत्कृष्टता और इनोवेशन का लक्ष्य :

रतन टाटा ने टाटा समूह के भीतर नवान्वेषण और उत्कृष्टता की सीमाओं को दबाने के महत्व पर लगातार जोर दिया है। उन्होंने परिवर्तनशील परिवर्तनों को लागू करने में महत्वपूर्ण भूमिका निभाई है और अपनी टीम को रचनात्मक रूप से सोचने और निरंतर सुधार के लिए प्रयास करने के लिए निरंतर प्रोत्साहित किया है।

2. बदलने के लिए अनुकूलता अपनाएं :

रतन टाटा हमेशा बदलने के लिए खुला रहा है और इसे व्यवसाय के प्रति उनके दृष्टिकोण का केंद्रीय भाग बना दिया है। उन्होंने प्रमुख परिवर्तनों के माध्यम से टाटा समूह को सफलतापूर्वक नेविगेट किया है और निरंतर नई प्रौद्योगिकियों और बाजार प्रवृत्तियों को अपनाने के लिए तेजी से तैयार रहा है। इस अनुकूलता ने टाटा ग्रुप को तेजी से विकसित होने वाले व्यवसायिक वातावरण में प्रासंगिक और प्रतिस्पर्धी बनाए रखने में सक्षम बनाया।

3. नैतिक नेतृत्व का पालन करें :

रतन टाटा नैतिक नेतृत्व और सामाजिक उत्तरदायित्व के प्रति उनकी प्रतिबद्धता के लिए प्रसिद्ध है। उन्होंने हमेशा अखंडता के साथ बिज़नेस का आयोजन किया है और कर्मचारियों, ग्राहकों और समुदायों सहित सभी हितधारकों का सम्मान और निष्पक्षता के साथ इलाज किया है।

4. स्थिरता को प्राथमिकता देना :

टाटा समूह के भीतर स्थिरता को आगे बढ़ाने में एक नेता के रूप में रतन टाटा हमेशा पर्यावरण पर उन प्रभावों पर जागरूक रहा है। उन्होंने ग्रुप के कार्बन फुटप्रिंट को कम करने के लिए कई पहल शुरू की हैं और पर्यावरण अनुकूल और सामाजिक रूप से जिम्मेदार प्रोडक्ट और सेवाएं बनाने पर ध्यान केंद्रित किया है।

5. संगठन के भीतर विश्वास और टीमवर्क को बढ़ावा देना:

टाटा समूह के अंदर विश्वास की संस्कृति बनाने के लिए रतन टाटा ने बार-बार टीमवर्क के मूल्य पर प्रकाश डाला है। उन्होंने टीम के सदस्यों को सशक्त बनाने और उन्हें चुनौतियों का सामना करने और नवान्वेषण करने की स्वतंत्रता देने में विश्वास किया है। इस दृष्टिकोण ने टीम के सदस्यों के बीच स्वामित्व और जवाबदेही की मजबूत भावना पैदा करके टाटा ग्रुप की सफलता में योगदान दिया है।

6. सहानुभूति और करुणा प्रदर्शित करना :

रतन टाटा को हमेशा अपनी करुणा और जरूरतमंदों को सहायता देने की उनकी इच्छा के लिए जाना जाता है। उन्होंने परोपकारी गतिविधियों में सक्रिय रूप से भाग लिया है और शिक्षा, स्वास्थ्य देखभाल और आपदा राहत जैसे विभिन्न कारणों का समर्थन किया है। उनके सहानुभूतिपूर्ण दृष्टिकोण ने न केवल उनकी आवश्यकता में मदद की है बल्कि उन्हें कई लोगों का सम्मान और प्रशंसा भी मिली है।

7. उदाहरण के साथ लीड करें :

रतन टाटा उदाहरण के द्वारा अग्रणी मानते हैं और अपने और उसकी टीम के लिए उच्च स्तर निर्धारित करते हैं। उन्हें सही कार्य करने के लिए निरंतर प्रतिबद्धता है, परिणामों के बावजूद और दूसरों को अपनी लीड का पालन करने के लिए प्रेरित किया गया है।

4. भारतीय संस्कृति और मूल्य

मानव भौतिक विकास के साथ ही भौतिकेतर चिंतन की ओर अग्रसर होता है तथा अपनी बौद्धिक क्षमताओं का उपयोग करता है। इस आंतरिक विकास की प्रक्रिया से ही चिंतन और अनुभवों का व्यावहारिक रूप मूल्यों का रूप धारण कर हमारे जीवन का अभिन्न अंग बन जाता है। मूल्यों का यह संगठनात्मक रूप ही संस्कृति में स्थापित होकर मानव के आंतरिक जगत को प्रभावित करता है। जिस प्रकार साधन से साध्य को प्राप्त किया जा सकता है वैसे सभ्यता जीवन के सांस्कृतिक पक्षों तक पहुँचने के लिए साधन मात्र है। सभ्यता मानवीय विकास का बाह्य पक्ष है जबकि संस्कृति आंतरिक विकास की सूचक होती है। इस प्रकार संस्कृति का विकास सभ्यता के विकास का अंगल है और अधिक ठोस चरण है। संस्कृति के संपूर्ण रूप को निर्धारित करने में समाज के कर्मरत, श्रमशलथ आगे के सहज सौंदर्य बोध और रचना का बड़ा महत्वपूर्ण योगदान रहता है। सभ्यता का यह सृजनात्मक मूर्त रूप ही संस्कृति के रूप में बदलकर अमूर्त रूप में मानव के आंतरिक जगत को प्रभावित करता है। इसलिए संस्कृति व्यवहार और उसके परिणामों में प्रकट होने के कारण अमूर्त है। वस्तुतः व्यवहार का परिणाम ही मूल्य-विकास को प्रश्रय प्रदान करके संस्कृति का रूप धारण करके मानव जीवन का सहज और अभिन्न अंग बन जाता है। संस्कृति मनुष्य की आत्मा को ही स्थायी रूप से प्रभावित करती है। वह प्रभाव साहित्य और अन्य कला रूप में जन्म लेता है। समग्र रूप में अर्जित ज्ञान आचार-विचार और अन्य योग्यताओं का सांश्लिष्ट रूप ही संस्कृति के धर्म दर्शन आदि अन्य पक्षों को जन्म देता है। यही पक्ष चिंतन और अनुभव से जुड़कर संस्कृति के सैद्धांतिक पक्ष बन जाते हैं और आचार-विचार और दैनिक संपर्कों की प्रतिक्रिया हमारे साहित्य और अन्य ललिताकलाओं के माध्यम से चित्रित होते हैं जो सांस्कृतिक व्यावहारिक रूप हैं। यही धर्म और दर्शन व्यवहार की कसौटी पर खरे उतरने पर कोरे सिद्धांत बन कर रह जाते हैं जबकि साहित्यिक एवं अन्य कलाएँ व्यावहारिक होने के नाते युगानुरूप अपने स्वरूप को बदलती रही हैं। जिनमें मानवीय अनुभूति के सत्य की अभिव्यक्ति होती है। मानव-मूल्यों की दृष्टि से भी संस्कृति का महत्व अत्याधिक बढ़ जाता है।

मनुष्य आचार-विचार संस्कृति का ही एक पक्ष होता है। इसलिए मूल्यों के निर्धारण में भी हमारा चिंतन और व्यवहार योगदान करता है। संस्कृति निर्धारण में सहायता करती है तथा उसका विस्तार करके उसे संरक्षण प्रदान करती है तथा मानवीय विकास और उसके कल्याण में महत्वपूर्ण भूमिका निभाती है। यही कारण है अलग-अलग विचारधारा तथा चिंतन के कारण ही प्रत्येक देश की संस्कृति भिन्न-भिन्न होती हैं। इस प्रकार मानवीय मूल्यों का मिला-जुला रूप ही संस्कृति हैं।

भारतीय सांस्कृतिक मूल्य : संस्कृति का क्षेत्र अत्यंक व्यापक है क्योंकि संस्कृति मानव के अंतः संस्कार की आचारशील अभिव्यक्ति करती हैं। विद्वानों ने संस्कृति के अनेक उपादन निर्धारित किए हैं। जैसे बुद्धि का संस्कार दर्शन करता हैं, हृदय का संस्कार साहित्य और कलायें करती हैं। आचार का संस्कार नीति और धर्म करते हैं अतः वे सब संस्कृति के आध्यापक तत्व हैं। किसी देश की संस्कृति अपने को धर्म, दर्शन, विचार, कविता, संगीत और कला के रूप में अभिव्यक्ति करती है। श्री शिवचरण जी संस्कृति के पाँच अंग जैसे कर्म, दर्शन, इतिहास, वर्ण तथा रीति-रिवाज स्वीकार करते हैं। डा. बाबू गुलाब राय संस्कृति के अंतर्गत साहित्य, संगीत, कला, लोकवार्ता, धर्म, दर्शन तथा राजनीति का समावेश करते हैं। पाश्चात्य विद्वान मैलोन वस्की कहते हैं - गतिशील दृष्टिकोण से अर्थात् जहाँ तक क्रिया के प्रकार का संबंध है संस्कृति का कई पहलुआ में विश्लेषण किया जा सकता है। जैसे कि शिक्षा, सामाजिक नियंत्रण, अर्थशास्त्र, ज्ञान की प्राणालियाँ विश्वास और नैतिकता तथा सृजनात्मक और कलात्मक अभिव्यक्ति की रीतियाँ। इस प्रकार इतिहास, राजनीति, धर्म, दर्शन, नीति, अध्यात्म, कला और साहित्य आदि संस्कृति के अभिव्यक्ति के अंग हैं। भारतीय संस्कृति मूल्यों पर प्रतिष्ठित हैं। मनुष्य ने अपने चिंतन शक्ति द्वारा समस्त मानव जाति के कल्याण के लिए दया, क्षमा, शान्ति, परोपकार, सेवा, समर्थन, त्याग, उदारता आदि मूल्यों का आविष्कार करते हुए “सत्यं शिवं सुंदरम्” के रूप में शाश्वत मूल्यों की निर्मिती की है। उसी लक्ष्य में एकमात्र मानव जाति का ‘कल्याण’ निहित है। सामान्यतः मूल्य शाश्वत होते हैं। इन मूल्यों को अपनाकर कोई भी व्यक्ति, जाति, समाज तथा राष्ट्र अपने सार्वजनिक जीवन को सुंदर बनाता है और यही मूल्य अपनी संस्कृति होती है। भारतीय दर्शन अर्थात् संस्कृति में धर्म, अर्थ,

काम, मोक्ष इन चार पुरुषार्थों की सौंदर्यात्मक, नैतिक, आर्थिक सामाजिक, आध्यात्मिक और राजनीतिक और विविध मूल्यों को रखा गया है। सांस्कृतिक मूल्य हमारी धरोहर है।

ACHIRA - 10E

5. स्वातंत्र्योत्तर हिंदी कथा साहित्य में नारी

जीवन के सभी क्षेत्र में स्त्री ने पुरुष का साथ दिया। वह उसकी सहधर्मिणी है, अर्धांगिनी है। वह उससे पीछे कैसे रह सकती है। साहित्य के क्षेत्र में जहाँ साहित्यकारों ने साहित्य को नयी दृष्टि दी, वहाँ महिलाओं ने भी अपने जीवन दृष्टिकोण के साथ साहित्य के इतिहास में अपनी कृतियों के द्वारा नवीन पृष्ठ जोड़ दिया।

स्वातंत्र्योत्तर हिंदी कथा साहित्य में नारी :

भारत में प्रारंभ से ही नारियों की शिक्षा-दीक्षा का अभाव रहा, जिसकी वजह से पुरुष साहित्यकारों की संख्या अत्यधिक रही, प्रत्येक काल के अन्तर्गत हिन्दी साहित्य में महिला साहित्यकारों की संख्या अल्प मात्रा में रही। परन्तु धीरे-धीरे समय परिवर्तन हुआ और आधुनिक काल के दौरान तब जागृति और तब चेतना का उदय हुआ। स्वतंत्रता के बाद समाज की कुरीतियों में सुधार आने लगा और महिलाओं की शिक्षा-दीक्षा प्रारंभ हुई।

नारी को प्रायः सभी साहित्यकारों ने अपने साहित्य की अभिव्यक्ति का साधन बनाया तथा अपने परिवेश व संवेदना के अनुरूप उसके विविध रूपों का चित्रण भी किया। इस प्रकार साहित्य के माध्यम से नारी के स्वत्व की पहचान की अभिव्यक्ति मिली, किन्तु जहाँ नारी साहित्य की अभिव्यक्ति का साधन बनाई गई वहाँ स्वयं भी साहित्य रचना की ओर अग्रसर हुई। परिणामस्वरूप स्वातंत्र्योत्तर काल में महिला साहित्यकार प्रकाश में आए, जिन्होंने समकालीन युग तथा उसके परिवेश के समस्त सामाजिक परिप्रेक्ष्यों का अत्यंत प्रभावशाली एवं प्रामाणिक चित्र प्रस्तुत किया। स्वातंत्र्योत्तर काल के कथा-साहित्य में नारी भावना का विकास कदम-कदम पर होने लगा। समाज में रही राष्ट्रीय चेतना और परिश्रमी आदर्शों के अत्यधिक प्रभाव से नारी में “स्व” विकास हुआ। स्वतंत्रता के बाद बदलते परिवेश ने नारी की उलझनों को बढ़ाया है, जिससे उसकी जीवन पद्धति, जीवन मूल्य तथा मनः स्थिति स्वाभाविक रूप से तेजी से बदलती गयी। फलतः स्वतंत्रता ने “व्यक्तिवाद” को जन्म दिया। इस समय के दौरान नारी ने अपने अस्तित्व के नये प्रतिमानों की खोज की, जिससे नारी ने युग के बदलते परिवेश में अपने आप साहित्य के द्वारा स्वयं को उभारने की कोशिश की। स्वातंत्र्योत्तर नारी लेखन में नये पुराने संघर्ष का चित्रण उभरने लगा और महिला रचनाकारों ने अपने लेखन द्वारा यह बताने का प्रयत्न किया कि वह कोई चीज या शरीर मात्रा नहीं है। वह स्वतंत्र रूप से अपने निर्माण लेने वाली और स्वतंत्र रूप से अपने जीवन को स्वाभिमान से बिताने वाली एक भारतीय नारी है।

स्वातंत्र्योत्तर काल में नारी-विमर्श का दौर चला, जिसमें महिला रचनाकारों ने नारी-चेतना द्वारा नारियों की मनःस्थिति को प्रस्तुत करना शुरू किया, महिला साहित्यकारों द्वारा रचित साहित्य अपने समकालीन युग तथा उसके परिवेश के समस्त सामाजिक परिप्रेक्ष्यों का अत्यंत प्रभावशाली एवं प्रामाणिक चित्र प्रस्तुत करता है। इन महिला रचनाकारों में उषा प्रियंवदा का कथा साहित्य आधुनिक जीवन की सापेक्षता में सशक्त अभिव्यक्ति है। इनका प्रयास नारी को जागरूक बनाना है। इनकी रचनात्मक दृष्टि नारी की संवेदना, नारी के प्रति गहन मनोवैज्ञानिक सूझ रखती है। नए मूल्यों के प्रति आस्था, विदेशीचन के प्रति किंचिद आग्रह, आत्म-चेतना की विशेष वाणी देने तथा पुराने के प्रति दुराग्रह होने के कारण इनकी रचनाएँ विचार का एक नया कोण, बुद्धि की नई परखत तथा हृदय की नई मार्मिकता को अभिव्यक्ति करती है। यही विशेषता हमें इनका साहित्य पढ़ने के लिए प्रेरित करती है।

आधुनिक कथा साहित्य में महिला कथाकारों ने व्यापक एवं सकारात्मक रूप बौद्धिक उत्तेजना, आलोचनात्मक विमर्श, सामाजिक और नैतिक बहसों साहित्य संसार में पैदा की है उनकी अनुगूँज पाठकों में बराबर बनी रहती है। आज महिला

कथाकार भारतीय नारी के अपने विकसित हो रहे स्वरूप में साकार हुई है। रचनाकार के रूप में स्त्री पुरुष विभाजन को खारिज करने वाली कथाकारों ने भारतीय नारी जीवन का चित्रण जिस विश्वसनीयता व सूक्ष्मता के साथ हुआ है यह उनके साहित्य के साथ कथा साहित्य की भी उपलब्धि है।

L. KARTHIKEYA – 9E - 9982

6. उपन्यास की भारतीय विधा

साहित्य के 'राष्ट्रीय' रूप में मेरी कोई दिल चस्पी नहीं है। क्यों हो? राष्ट्रीयता पर का साहित्य हो सकता है, विभिन्न समयों पर उसकी जरूरत भी हो सकती है और यह भी हो सकता है कि समूचे देश - समाज की मुख्य संवेदना का प्रतिबिंबन और वहन करते हुए साहित्य राष्ट्रीयता की भावना से अनुप्राणित हो। जिस देश - समाज में राष्ट्रीयता की भावना प्रबल हो, जो राष्ट्रत्व के लिए छटपटा रहा हो, उसका साहित्य इस अतुलाहट को व्यक्त करे, इससे अधिक स्वाभाविक क्या होगा? पर क्या वैसा होने से ही हम कह सकेंगे कि वह राष्ट्रीय साहित्य है?

भारतीय साहित्य, हाँ! क्यों कि वह एक भारतीय संवेदना का वाहक हो सकता है, ऐसी संवेदना, जिसके में वैसे मूल्य हैं जो भारत के सांस्कृतिक इतिहास और अनुभव की उपलब्धियाँ हैं, ऐसी संवेदना, जिसकी अभिव्यक्ति मिलने पर हर भारतीय अनुभव करेगा कि उसी को अभिव्यक्ति मिली है।

साहित्य - विधाएँ : क्या उनके साथ ही हम देशवाची विशेषण लगा सकते हैं? इस अर्थ में क्या 'भारतीय उपन्यास' की बात कर सकते हैं?

प्रश्न पूछता हूँ और सोचने के लिए रुक जाता हूँ।

भारतीय भाषाओं के बहुत से उपन्यासों का अध्ययन - विश्लेषण करके हम कुछ सामान्य धारणाएँ उनके गुण - दोष या विशिष्ट प्रवृत्तियों के बारे में बना लें और कहें कि अमुक - अमुक बातें भारतीय उपन्यास में पाई जाती हैं या इसी बात को उलट कर कहें कि जिस उपन्यास में अमुक - अमुक हों वह भारतीय उपन्यास है, तो वह कहना संगत हो सकता है उससे भारतीय उपन्यास के अध्ययन के लिए कुछ प्रकाश भी मिल सकता है।

पर यह कहने में कि "भारतीय उपन्यास" नाम सार्थक हो सकता है, और यह कहने में कि उपन्यास - विधा में एक विशेष रूप - संघटना है जिसे भारतीय उपन्यास - रूप कहा जा सकता है, काफ़ी अंतर है। विधा और रूप में भेद करना चाहिए। रूपाकार के साथ कोई देश अथवा जातिवाचक विशेषण लग सकता है यान ही यह सोचने की बात है। अगर रूपाकार एक सौंदर्य - तत्त्व है तो उसे राष्ट्रीयता का अतिक्रमण करना चाहिए, अतिराष्ट्रीय होना चाहिए। किसी कृति - उपन्यास - कृति में या तो रूपाकार है या नहीं, जातिवाचक विशेषण से वह कला वस्तु नहीं बन जाएगी और अगर कला - कृति है तो ऐसे बिल्ले की उसे जरूरत क्या है?

शैलियाँ, पद्धतियाँ, शिल्प, तंत्र - रूपाकार को रूपायित और रूपबोध का संप्रेषण करने के लिए इनके विभेद हो सकते हैं, परतंत्र स्वयं रूपाकार नहीं है। भारतीय उपन्यास की चर्चा इसी संदर्भ में सार्थक हो सकती है।

उपन्यास मूलतः एक काल बद्ध रचना है। काल में घटित का ही रूपयुक्त वृत्तांत उपन्यास है। इसलिए अगर काल - बोध भिन्न है तो उपन्यास का रूप भी भिन्न होगा, अगर उपन्यास - रूप विशिष्ट है तो काल - बोध भी विशिष्ट होगा।

इस परिप्रेक्ष्य में आख्यान का अगर कोई विशिष्ट रूपाकार है जिसे भारतीय प्रतिभा का अनन्य उप जमाना जा सके तो वह श्रृंखला बद्ध कथा या कहानी के भीतर कहानी ही है। हितोपदेश - पद्यतंत्र इसके प्राक्तन रूप हैं। कथा - सरित्सागर, ईसप

की कहानियाँ, अलिफ़लैला, बैताल - पचीसी और सिंहासन बत्तीसी, डेकामेराँन और तोता - मैना उसी श्रृंखला की कड़ियाँ हैं। संबद्ध वृत्तों - दृष्टांतों के द्वारा ठोस व्यावहारिक ज्ञान - दर्शन की परंपरा के रक्षण, प्रचार और प्रसार की ऐसी कथाएँ तो सारे संसार में मिलती हैं, पर यह मानना संगत है कि एक सुष्ठु और परिष्कृत, परिमार्जित साहित्यिक विधा के रूप में इसका विकास विशिष्टतः भारतीय है। मैं समझता हूँ कि आख्या नया उपन्यास - साहित्य में किसी रूपाकार को हम वास्तव में भारतीय कह सकते हैं तो वह यही है।

आधुनिक उपन्यास वास्तव में पश्चिमी उपन्यास है। हर भारतीय भाषा में उपन्यास का आविर्भाव पश्चिम के संपर्क का परिणाम है और इस बात को आगे तक बढ़ा कर भी कह सकते हैं। आधुनिक काल भी पश्चिमी काल है। ऐतिहासिक काल के साथ ऐतिहासिक उपन्यास का विकास हुआ, फिर काल बोध के खंडित, कालाणुपरक, निर्व्यक्ति के होने के साथ - साथ उपन्यास में भी वही चीज़ प्रकट हुई। खंडित बोध के, क्षण - गत जीवन के निर्व्यक्तिक 'अनुभूति' के उपन्यास अत्याधुनिक (पश्चिमी) काल - बोध के साथ अनिवार्यतः बँधे हैं।

श्रृंखलित कथा की जड़े दो हैं :

पहली तो यह है कि वह व्यवहार और व्यावहारिक ज्ञान की भूमिलोक - जीवन में खोजती और पाती है, उसठोस, 'सयाने' सफलतापरक (प्रेग्मैटिक) 'चलती का नाम गाड़ी' कोटि के व्यावहारिक ज्ञान की, जिसके सहारे हमारा दैनंदिन जीवन चलता रहता है उस समय भी जब हम उच्चतर क्षेत्रों के सपने देख रहे होते हैं या गहनतर विषयों की था हले रहे होते हैं।

दूसरी यह है कि उसका काल :

बोध पश्चिम से न केवल पृथक् है बल्कि अभी कुछ काल पहले तक पश्चिम के लिए दुर्बोध और अगम्य रहा है। पश्चिमी नाटकीय संदर्भ की काल की एकता का भारतीय संदर्भ में कोई अर्थ नहीं रहा क्योंकि भारतीय दृष्टि में सबका परिवर्तित हो सकते थे।

मैं तो भारतीय लेखक हूँ न ? न्यूनाधिक भारतीय,

जैसा कि मेरा देश ही न्यूनाधिक भारत है ! और मैं न्यूनाधिक आधुनिक लेखक हूँ जिसका अभिप्राय यह है कि मैं उनके प्रभावों के प्रति खुला हूँ जो राष्ट्रीय सीमाओं का अतिक्रमण करते हुए आते हैं।

इस प्रकार मैं आधुनिक विधाओं में रचना करता हूँ, पर उसी रूप में जिसमें एक भारतीय वैसा कर सकता है।

तो मैं कह सकता हूँ कि मेरा काल - बोध भी दोहरा है, बल्कि दोहरे से कुछ अधिक क्योंकि मैं दो प्रकार का काल - बोध स्वीकार करके उनका परस्पर विरोध निराकृत करना चाहता हूँ।

इस विशेष परिस्थिति का भी प्रतिबिंब आज भारत के उपन्यास में हो सकता है। उसके लिए विशिष्ट तंत्र का आविष्कार था विकास हो सकता है। होगा, तो जिस सीमा तक हो गया जिस मात्रा में होगा उसी में या उसी तक हम एक भारतीय रूपाकार की बात कर सकेंगे। पर वैसा करके भी हम उसे किसी दूसरे राष्ट्रीय जातीय रूपाकार की प्रतिस्पर्धा में नहीं रखेंगे, यही कहना होगा कि वह उपन्यास मात्र को एक देन है। उपन्यास मात्र की श्री वृद्धि उससे होती है।

9C - VIHAN JAIN

7. आधुनिक कला की मनोवृत्ति

लोगों का खयाल है कि "कला में आनंद पाना सार्वजनिक नहीं है और इसमें आनंद उसी को मिल सकता है जो स्वयं कलाकार है या जिसने थोड़ा - बहुत कला का अध्ययन किया है। कला में प्रवीणता या उसमें रस पाना एक ईश्वरीय वरदान है।

यह कथन और भी सत्य प्रतीत होता है जब हम देखते हैं कि आधुनिक समाज में कला को कोई स्थान नहीं। कलाकार जीवन भर रचना का कार्य करता है पर अक्सर वह समाज में अपना स्थान नहीं बना पाता, न समाज उसके परिश्रम का मूल्य ही देता है। कला की साधना कलाकार के लिए जीवन से लड़ना है। कितने ही कलाकार अपने लहू से रचना करके मिट गए पर समाज उन्हें जानता तक नहीं, उनकी कला का रस लेना तो दूर रहा। ऐसा समाज यह भी कहता है कि कला एक साधना है जिसके लिए मर मिटना कलाकार का कर्तव्य है। बिना बलिदान के कला प्राप्त नहीं हो सकती। इतना ही नहीं, लोगों का विश्वास है कि कलाकार उच्च रचना तभी कर सकता है जब दुनिया भर का दुख वह भोग ले और तड़पन की ज्वाला में भुजता हुआ जब उसके मुँह से आह निकलने लगे, तभी वह सफल रचना कर सकता है। शायद ऐसा समाज इस आह में सबसे अधिक रस पाता है। रोम का शासक विख्यात नीरो सबसे महान व्यक्ति था और उसे कला की सबसे ऊँची परख थी, इसीलिए वह मनुष्यों को खूँखार भूखे शेरों के कटघरों में डालकर उन व्यक्तियों के मुँह से निकले हुए 'आह !' का रसास्वादन सुनहले तख़्त पर बैठकर शराब की चुस्कियाँ लेता हुआ करता था, और तारीफ़ यह कि वह उसका आनंद लेने के लिए अपने समाज के अन्य व्यक्तियों को भी निमंत्रित करता था और हज़ारों की तादाद में लोग इकट्ठा होकर इस 'आह !' का रसास्वादन करते थे।

जरा कल्पना कीजिए कि यदि आप कलाकार होते और नीरो के राज्य में जीवन-निर्वाह करते होते और एक दिन शेर के कटघरे में आपको डाल दिया जाता और जब शेर ने आपकी छाती में अपना नुकीला पंजा चुभाया होता और नीरो आपको कविता पाठ करने की आज्ञा देता तो आपकी क्या दशा होती। नीरो तो एक व्यक्ति था, कभी-कभी सारा समाज नीरो बन जाता है, ऐसे समय कला की क्या रचना होगी इसकी कल्पना आप कर सकते हैं।

यह सत्य है कि भावों के उद्वेग में ही कला की उत्पत्ति होती है, परंतु भाव से कलाकार पैदा नहीं होते, कलाकार भाव पैदा करते हैं। एक भूखे से पूछिए कला कहाँ है तो कहेगा रोटी में, एक अंधे से पूछिए, तो कहेगा अँधेरे में, राजा कहेगा महलों में और रंक कहेगा झोपड़ी में, राजनीतिज्ञ कहेगा राजनीति में, धार्मिक कहेगा धर्म में। अर्थात् प्रत्येक व्यक्ति की जैसी दशा होगी उसी रूप में वह अपने वातावरण को समझेगा, जिस प्रकार लाल चश्मा लगा लेने पर सारी दुनिया लाल दीखती है। यह चश्मा कला का गला घोटता है, सत्य पर पर्दा डाल देता है। सच्चा कलाकार वही है जो इस चश्मे को उतार फेंकता है और पैनी आँखों से सत्य की ओर देखता है। कलाकार भाव का गुलाम नहीं होता, भाव कलाकार का गुलाम होता है। इसी प्रकार वह रचना जो चश्मे के आधार पर हुई है, वह कभी सफल तथा सत्य या सुंदर नहीं कही जा सकती है। सच्ची कला की रचना तब होती है जब कलाकार कमल की भाँति कीचड़ में रहकर भी कीचड़ से ऊपर होता है और ऊपर रहकर भी अपनी जड़ उसी कीचड़ में रखता है और उससे भी अपनी खुराक लेता है। अर्थात् सच्चा कलाकार वह है जो नीचे रहकर भी ऊपर को जान लेता है और ऊपर होकर भी नीचे को पहिचानता है, वह समदर्शी होता है। वह भावों का गुलाम नहीं होता, भावों को वह पैदा करता है।

किसी विख्यात कथाकार से जब पूछा गया कि प्रेम - संबंधी कथा साहित्य का निर्माण सबसे अच्छा किस समय होता है तो उसने कहा, जब कथाकार ने प्रेम करना छोड़ दिया हो। जिस समय कथाकार स्वयं प्रेम में अंधा रहता है, उस समय यदि वह प्रेम पर कुछ लिखे तो वह प्रेम की सच्ची अनुभूति का वर्णन नहीं कर सकता क्योंकि उस समय वह प्रेम में अंधा भी हो सकता है। जब कथाकार प्रेम कर चुकता है, उसके काफ़ी अनुभव प्राप्त कर चुकता है, और स्वयं हृदय तथा मस्तिष्क से किए हुए अनुभव पर पुनः मनन करता है, तब उसे सच्ची अनुभूति प्राप्त होती है और उसकी रचना स्वस्थ तथा सुंदर होती है, क्योंकि अब प्रेम का गुलाम कथाकार नहीं है बल्कि कथाकार का गुलाम प्रेम है। कथाकार प्रेम में अंधा होकर नहीं लिख रहा बल्कि प्रेम से ऊपर होकर प्रेम पर शुद्ध रूप से विचार कर रहा है। इसी प्रकार क्षणिक भावावेश में आकर बिना भली-भाँति मनन किए उत्कृष्ट रचना नहीं हो सकती और अगर ऐसे समय रचना होती है तो वह सुदृढ़ नहीं हो सकती। इस प्रकार यह समझना कि सच्ची कला की रचना उसी समय हो सकती है जब कलाकार भूखा हो, दरिद्र हो और दुनिया की मुसीबतों से जर्जरित हो गया हो, नितांत मूर्खता है। ऐसी भावना उन्हीं लोगों की होती है जो कलाकार से उसी प्रकार की 'आह!' सुनने को उत्सुक होते हैं जिसे नीरो मनुष्य को शेर के कटघरे में डाल कर सुनता था।

सच्ची कला की रचना उसी समय हो सकती है जब कलाकार सुखी और संपन्न हो, हृष्ट - पुष्ट हो, सुडौल विचार वाला हो, समाज से घृणा न करता हो, किसी के प्रति द्वेष न हो, जीवन का मूल्य समझता हो। इसका यह तात्पर्य नहीं कि आज तक जितने उत्कृष्ट कलाकार हुए हैं उनको यह सब प्राप्त था, मेरा तो यह कहना है कि अगर उनको यह सब भी प्राप्त होता तो और भी ऊँची कला का निर्माण हुआ होता और आज उनकी देन से हमारा समाज और ऊँची तथा सुडौल परिस्थिति में होता। कलाकार एक घड़े के समान है। जैसा जिसका घड़ा होता है, संसार से वह उतना ही उसमें भर पाता है। अगर घड़ा टेढ़ा - मेढ़ा है, फूटा हुआ है, तो उसमें क्या रह सकेगा, यह साफ़ है। सुडौल, मज़बूत तथा बड़ा घड़ा ही अपने अंदर कोई बड़ी वस्तु रखने की कल्पना कर सकता है।

10468 – L. MEDHA SAANVI – 8F

8. प्रेरणा का पुंज - स्वामी विवेकानंदजी

जब कोई आदर्शों से भरा जीवन जीता है तो प्रेरणा का पुंज बन जाता है। स्वामी विवेकानंद ने भी जीवन को इसी तरह जिया। खासतौर पर युवाओं के लिए उनकी बातें और सीखें अनमोल हैं। उनके बताए रास्ते पर चलकर न सिर्फ सफलता प्राप्त की जा सकती है बल्कि देश और दुनिया के प्रति अपने कर्तव्यों को निभाने की प्रेरणा भी विवेकानंद देते हैं। जानते हैं कि उनके जीवन से हमें क्या शिक्षा मिलती है -

देने का आनंद अधिक होता

उन दिनों स्वामी विवेकानंद अमेरिका में एक महिला के यहाँ ठहरे हुए थे, जहाँ अपना खाना वे खुद बनाते थे। एक दिन वे भोजन करने जा रहे थे कि कुछ भूखे बच्चे पास आकर खड़े हो गए। स्वामी विवेकानंद ने अपनी सारी रोटियाँ उन बच्चों में बाँट दी। यह देख महिला ने उनसे पूछा, 'आपने सारी रोटियाँ उन बच्चों को दे डालीं। अब आप क्या खाएंगे?' उन्होंने मुस्कराते हुए जवाब दिया, 'रोटी तो पेट की ज्वाला शांत करने वाली चीज है। इस पेट में न सही, उस पेट में ही सही। देने का आनंद पाने के आनंद से बड़ा होता है।'।

सामना करो अपने डर का

एक बार बनारस में एक मंदिर से निकलते हुए विवेकानंद को बहुत सारे बंदरों ने घेर लिया। वे खुद को बचाने के लिए भागने लगे, लेकिन बंदर उनका पीछा नहीं छोड़ रहे थे। पास खड़े एक वृद्ध संन्यासी ने उनसे कहा, 'रुको और उनका सामना करो!' विवेकानंद तुरंत पलटे और बंदरों की तरफ बढ़ने लगे। उनके इस रवैये से सारे बंदर भाग गए। इस घटना से उन्होंने सीख ग्रहण की कि डर कर भागने की अपेक्षा मुसीबत का सामना करना चाहिए। कई सालों बाद उन्होंने एक संबोधन में कहा भी, 'यदि कभी कोई चीज तुम्हें डराए तो उससे भागो मत। पलटो और सामना करो।

दूसरों के पीछे मत भागो

एक व्यक्ति विवेकानंद से बोला, 'मेहनत के बाद भी मैं सफल नहीं हो पा रहा।' इस पर उन्होंने उससे अपने डॉगी को सैर करा लाने के लिए कहा। जब वह वापस आया तो कुत्ता थका हुआ था, पर उसका चेहरा चमक रहा था। इसका कारण पूछने पर उसने बताया, 'कुत्ता गली के कुत्तों के पीछे भाग रहा था जबकि मैं सीधे रास्ते चल रहा था।' स्वामी बोले, 'यही तुम्हारा जवाब है। तुम अपनी मंजिल पर जाने की जगह दूसरों के पीछे भागते रहते हो। अपनी मंजिल खुद तय करो।'।

श्रेष्ठ है सादा जीवन

सादा जीवन जीने के पक्षधर थे स्वामी विवेकानंद । वह भौतिक साधनों से दूर रहने की सीख दूसरों को दिया करते थे । वे मानते थे कि कुछ पाने के लिए पहले अनावश्यक चीजें त्याग देनी चाहिए और सादा जीवन जीना चाहिए । भौतिकतावादी सोच लालच बढ़ाकर हमारे लक्ष्य में बाधा बनती है ।

रहो दिखावे से दूर

विदेश जाने पर एक बार स्वामी विवेकानंद से पूछा गया, 'आपका बाकी सामान कहाँ है ?' उन्होंने उत्तर दिया, 'बस यही सामान है ।' कुछ लोगों ने व्यंग्य करते हुए कहा, 'अरे ! यह कैसी संस्कृति है आपकी ? तन पर केवल एक भगवा चादर लपेट रखी है ।' इस पर वह मुस्कराकर बोले, 'हमारी संस्कृति आपकी संस्कृति से अलग है । आपकी संस्कृति का निर्माण आपके दर्जी करते हैं, जबकि हमारी संस्कृति का निर्माण हमारा चरित्र करता है । संस्कृति वस्त्रों में नहीं, चरित्र के विकास में है ।' इससे हमें सीख मिलती है कि बाहरी दिखावे से दूर रह कर अपने चरित्र के विकास पर ध्यान देना चाहिए ।

एकाग्रता सफलता की कुंजी

अमेरिका में भ्रमण करते हुए स्वामी विवेकानंद ने एक जगह देखा कि पुल पर खड़े कुछ लडक़े नदी में तैर रहे अंडे के छिलकों पर बंदूक से निशाना लगाने की कोशिश रहे हैं । किसी का एक भी निशाना सही नहीं लग रहा था । तब वे एक लडक़े से बंदूक लेकर खुद निशाना लगाने लगे । उन्होंने पहला निशाना बिलकुल सही लगाया । फिर एक के बाद एक उन्होंने 12 निशाने सही लगाए । लडक़ों ने आश्चर्य से पूछा, 'आप यह कैसे कर लेते हैं ?' स्वामी विवेकानंद बोले, 'तुम जो भी कर रहे हो, अपना पूरा दिमाग उसी एक काम में लगाओ । अगर तुम निशाना लगा रहे हो तो तुम्हारा पूरा ध्यान अपने लक्ष्य पर ही होना चाहिए । फिर कभी चूकोगे नहीं । अगर अपना पाठ पढ़ रहे हो, तो केवल पाठ के बारे में सोचो । एकाग्रता ही सफलता की कुंजी है ।'

10385 – GURSIMAR KAUR GUJRAL – 8C

9. विद्या के दो क्षेत्र

साहित्य और विज्ञान दोनों मानो विद्या के दो नेत्र हैं । जो साहित्य में प्रवीण है और विज्ञान नहीं जानता अथवा विज्ञान में पूर्ण पंडित है और साहित्य नहीं जानता, वह मानो एक आँख का काना है और जो दोनों में से एक भी नहीं जानता, वह अंधा है । विद्या 'विद्' धातु से बना है, जिसका अर्थ ज्ञान है और नेत्र 'नी' धातु से है, जिसके मानी ले जाने वाले के हैं । साहित्य और विज्ञान ये दोनों मनुष्य को ज्ञान की ओर ले जाने वाले हैं । ज्ञान से मतलब यहाँ घट-पट आदि लौकिक पदार्थों को जान लेने से नहीं है - वरन् इस स्थावर, जंगम जगत् का आदि कारण क्या और कौन है तथा अखंड ऐश्वर्यवान् उस सच्चिदानंद सर्वगत सर्वतः परिपूर्ण का इस अनेक खंड में विभक्त दुःखौघ व्याप्त, अचिर, स्थाई, मरु-मरीचिका सदृश मिथ्या जगत् से क्या और कैसा संबंध है - इसका जानना ज्ञान कहा जाएगा । साहित्य की हमारे यहाँ कभी कमी नहीं रही । संस्कृत का साहित्य सदा से सर्वांग पूर्ण था । कहीं पर किसी अंश में किसी तरह की कमी इसमें नहीं पाई गई । आदि में वेद का साहित्य सर्वांग पूर्ण था । भाषा का गौरव जिन-जिन बातों में गिना जाता है, वे सब उसमें पाई जाती हैं । उसी वेद की इबारत का अनुकरण करते हुए ऋषियों ने सूत्रों की कल्पना की । छहों दर्शन, व्याकरण, कल्प, निरुक्त तथा और विषय सूत्र के आकार में पाए जाते हैं जिनमें साहित्य के सिवाय अनेक वैज्ञानिक विषयों का भी सूत्रपात किया गया है । प्रत्येक विषय पर ऋषियों के सूत्र पाए जाते हैं । जिस पर ऋषियों का सूत्र नहीं है उसका प्रमाण नहीं लिया जाता । मुहूर्त ग्रंथों पर ऋषियों का ग्रंथ नहीं है । इससे मालूम होता है कि अपनी दुकानदारी

क्रायम रखने को ब्राह्मणों ने मुहूर्तों की कल्पना कर ली है। नहीं तो क्या कारण कि कामशास्त्र ऐसे असत् शास्त्र पर तो वात्सायन का सूत्र हो पर मुहूर्तों के संबंध में आर्ष प्रमाण कुछ भी न हो। इससे सिद्ध होता है कि मुहूर्तों की कल्पना हाल की है और निरी दुकानदारी है। जब हिंदुस्तान गुलामी की आदतों में पड़ गया और निहायत गिर गया, मूर्ख प्रजा को मुट्ठी में करने के लिए ब्राह्मणों ने तिथि, वार, नक्षत्र, योग करण के द्वारा पंचांग क्रायम कर मुहूर्तों की कल्पना की। बिना ब्राह्मण के काम न चले इसलिए क्रदम-क्रदम पर साइत और मुहूर्त लोग विचरवाने लगे। यहाँ तक कि एक पाँव रख दूसरा पाँव बिना साइत मुहूर्त के न रखेंगे, जो इस बात का मानो सबूत है कि हम लोगों में कहाँ तक मानसिक बल का अभाव है।

उपरांत उन्हीं सूत्रों की वृत्ति और भाष्य बने, जिससे उन सूत्रों के अर्थ और तात्पर्य विशद किए गए। कुमारिल, वाचस्पति, सायन, माधव आदि बड़े-बड़े दार्शनिक पंडित हुए। उस समय वेद की भाषा से अलग एक नई तरह की भाषा का प्रादुर्भाव हुआ। वेद तथा ऋषियों के बनाए ग्रंथ, जिन्हें हम आर्ष कहेंगे, यद्यपि यवनों के उपद्रव के समय बहुत से उनमें लुप्त हो गए, फिर भी उनमें के बचे बचाए मुद्रांकित करा चिरस्थाई कर दिए गए हैं। इससे निश्चय होता है कि संस्कृत-साहित्य इतना अगाध है कि उसका थहाना अथवा इस साहित्य-महोदधि के पार जाने के लिए सौ वर्ष की ज़िंदगी भी काफ़ी नहीं है। योगी या कोई देवी शक्ति संपन्न की तो बात ही निराली है। साधारण मनुष्य का काम नहीं है कि उसके समस्त साहित्य को पीकर बैठ रहे। जिस समय कुमारिल आदि दार्शनिक हुए, लगभग उसी समय के आगे या पीछे प्रत्येक विषय के प्रतिभाशाली अनेक विद्वान हुए। कैयट, वामन, जयादित्य आदि कई प्रसिद्ध वैयाकरण, आर्यभट्ट, वाराह-मिहिर आदि गणितज्ञ, कालिदास, भवभूति, श्रीहर्ष, वाण, मयूर, माघ, भारवि, दंडी आदि कवि, अपने-अपने विषय में अद्भुत प्रतिभावान हुए। कविता के संबंध में जगन्नाथ पंडितराज के उपरांत फिर कोई ऐसा कवि नहीं हुआ जो विशिष्ट कवियों की श्रेणी में गिना जाए। न दीक्षित और नागेश से अधिक कोई वैयाकरण हुआ जो आज पुराने पंडितों की बराबरी का कहा जा सके। ऐसे ही गदाधर और जगदीश भट्टाचार्य के समकक्ष का कोई नैयायिक उनके उपरांत नहीं हुआ। आधुनिक ग्रंथकार और पंडितों ने आर्ष प्रणाली को नष्ट-भ्रष्ट कर डाला। इनके लेख का मुख्य उद्देश्य केवल वितंडावाद और खंडन-भंडन मात्र रह गया। सहज से सहज शब्दों में पदार्थ का निर्णय और तत्व का अवबोध जैसा उन ऋषियों की चातुरी का लक्ष्य था सो न रहा। इसी ने इस समय के अधिकांश पंडित जन्म भर पढ़-पढ़कर पचते हैं, पर न तो सांसारिक व्यवहार में वे चतुर होते हैं और न उन्हें वास्तविक तत्व ज्ञान ही होता है। यह बात शंकराचार्य के जन्म के उपरांत हमारे संस्कृत साहित्य में उपज खड़ी हुई। ऋषियों के लेख में वाद-विवाद से कोई सरोकार न रख, केवल तत्त्व क्या है, इसी पर उनका लक्ष्य था। यदि उसी क्रम का अनुसरण हम बराबर किए जाते तो हमारी जाति में वैसी कमजोरी न आती जैसी तत्त्वावबोध से बहिर्मुख होने के कारण हम में आ घुसी है। इधर मुसलमानों के आक्रमण आरंभ हुए, उधर हमारे पंडित खंडन-मंडन में लग आपस की फूट और ईर्ष्या, द्रोह तथा दलादली को बढ़ाते ही गए। इससे आधुनिक पंडितों के लेखों में मुलकी जोश का कहीं छुवाव तक नहीं हुआ। बहुत दिनों तक तो पंडितों की यह चेष्टा रही कि कैसे बौद्ध और जैनियों को परास्त और उनका नाश कर वैदिक धर्म को फिर से देश में स्थापित करें। वाचस्पति आदि ग्रंथकार तथा खंडनखाद्य आदि ग्रंथों का यही क्रम रहा। इसमें संदेह नहीं, इस समय संस्कृत की उन्नति बहुत हुई। इस नई प्रणाली के बहुत अच्छे कुसुमांजलि आदि ग्रंथ बने, जिनको लगाने या विचारने में दिमाग चक्कर में आ जाता है, पर उन पुस्तकों की पंक्ति हल नहीं होती।

संस्कृत कहाँ तक साहित्य से भरी पूरी है - सो हम दिखा चुके। साथ ही विज्ञान की भी झलक जहाँ-तहाँ आप ग्रंथों में अच्छी तरह पाई जाती है। रहे नवाविष्कृत बहुत से नए-नए विज्ञान, जिनमें भाप और बिजली की करामातों का भरपूर निदर्शन पाया जाता है। जिन पर ख्याल करने से बहुत दूरदर्शी विद्वानों की भी बुद्धि चकरा उठती है, उनकी कमी अवश्य संस्कृत में माननी पड़ेगी। हमारे पूर्वज सर्वथा विज्ञान के ज्ञान से विमुख थे, यह तो कभी न कहा जाएगा क्योंकि जहाँ-तहाँ विमान आदि शब्दों के प्रयोग से स्पष्ट प्रतीत होता है कि ऐसी कोई वस्तु अवश्य रही होगी, किंतु उनके बनाने की क्या रीति थी इसका विशेष वर्णन कहीं पर कुछ नहीं है। शतग्री, अग्नि-अस्त्र, वायु-अस्त्र आदि अस्त्रों का प्रयोग पुराणों में पाया जाता है। वाल्मीकि ने जृम्भकास्त्र और व्यास ने ब्रह्मास्त्र को लिखा है। विश्वय ये दोनों कोई ऐसे शस्त्र थे जिन्हें वही चला सकता था जो उतना विज्ञान

जानता हो। वाल्मीकि ने मेघनाद और व्यास ने शाल्व को इस विद्या में बड़ा प्रवीण लिखा है और जुम्भकास्त्र की भी बड़ी महिमा गाई है। निश्चय यह कोई ऐसा शस्त्र रहा जिसके चलाने पर हवा से उसका स्पर्श होने से उसमें कोई ऐसी बात पैदा हो जाती थी जिससे शत्रु के दलवाले मुग्ध और बेहोश हो जाते थे। इससे प्रकट है कि इस समय के रसायनिक विज्ञान से भी वे अनभिज्ञ न थे। जब हमारे पहिले के ब्राह्मण ज्ञान से सुसंपन्न थे तब ज्ञान के इन दो नेत्रों में एक में वंचित रहे हों, ऐसा संभव नहीं। विज्ञान की इतनी उन्नति चाहे तब न रही हो पर संपूर्णतया अभाव था, सो भी कभी न माना जाएगा। विज्ञान के किस विभाग में हमारे पुराने आर्य हेठे रहे हैं तथा इनके वंशधर अब के लोग दिमागी कबूत में किसी जाति से कम हैं - यह बहुत अच्छी तरह परख लिया गया है और कई बार कसौटी से तय हो चुका है कि यह इनके परिष्कृत मस्तिष्क ही का सब है कि हिंदुस्तानी नौजवान तालीम के, हर एक हिस्से में इतनी कड़ाई होने पर भी फबकते आते हैं।

HET SANGAVI - 6 - F - 11072

10. जलवायु परिवर्तन : धरती पर खतरा

अगर हम धरती को नहीं बचाएंगे, तो हमारी आने वाली पीढ़ियाँ सिर्फ इसकी तस्वीरें ही देख पाएंगी। आज के समय में जलवायु परिवर्तन एक बड़ी समस्या बन गया है। यह बदलाव हमारे मौसम, पेड़-पौधों, जानवरों और इंसानों पर बुरा असर डाल रहा है।

“पृथ्वी हर इंसान की जरूरत पूरी करने के लिए पर्याप्त है, लेकिन हर इंसान के लालच के लिए नहीं।” - महात्मा गाँधी जी

जलवायु परिवर्तन के कारण :

जलवायु परिवर्तन का सबसे बड़ा कारण इंसानों की गतिविधियाँ हैं। कारों और फैक्ट्रियों से निकलने वाला धुआँ, जंगलों की कटाई और प्लास्टिक का ज्यादा इस्तेमाल वातावरण को खराब कर रहे हैं। ये सब मिलकर धरती का तापमान बढ़ा रहे हैं, जिसे “ग्लोबल वॉर्मिंग” भी कहा जाता है। “प्रकृति से प्रेम करो, भविष्य संवारो” - इस विचार को अपनाकर हम जलवायु परिवर्तन के कारणों को रोक सकते हैं।

जलवायु परिवर्तन के नुकसान :

जलवायु परिवर्तन से हमारे चारों ओर समस्याएँ बढ़ रही हैं। बर्फ पिघल रही है, जिससे समुद्र का पानी बढ़ रहा है। कई जगहों पर बारिश का समय बदल गया है, बाढ़ और सूखे की घटनाएँ बढ़ रही हैं। इसका असर जानवरों पर भी पड़ रहा है, कई प्रजातियाँ खतरे में हैं। एक प्रसिद्ध कहावत है, “धरती का दर्द हमारा दर्द है।”

हम क्या कर सकते हैं ?

हम सभी मिलकर इस समस्या को हल करने में मदद कर सकते हैं। “एक पेड़ लगाएँ, धरती बचाएँ, “जैसे छोटे-छोटे कदम लेकर हम बड़े बदलाव ला सकते हैं। पेड़ लगाना, बिजली और पानी की बचत करना, और प्लास्टिक का कम उपयोग करना जरूरी है। हमें प्रकृति का ख्याल रखना चाहिए ताकि धरती स्वस्थ रह सके।

जलवायु परिवर्तन एक बड़ी चुनौती है, लेकिन अगर हम समझदारी से कदम उठाएँ, तो इसे रोका जा सकता है। हमें अपनी धरती को सुरक्षित बनाना चाहिए ताकि आने वाली पीढ़ियाँ भी इसका आनंद ले सकें।

“धरती हमारी माँ है, इसे बचाना हमारी जिम्मेदारी है।”

VIDYA JAIN - 6/C - 10914

11. बोलने से पहले

मुझे काम है
सरल भाषा बोलना
स्पष्ट भाषा बोलना
बहुत मुश्किल कार्य है

जैसे कोई पूछे
ठीक-ठीक बोलो
तुम्हारा क्या नाम है

और वह बिना डरे बोल जाए
तो ईमान है।

12458 – CH. LAKSHMI LASYA – 7F

12. भाषा

अ आ इ ई उ ऊ
वृक्षों का रंग बदल गया है।
अब वह नहीं रहे जो
बचपन में थे,
उनकी भाषा खो गई है।

ऋए ऐ ओ औ
और मैं झूम रहा हूँ,
मुझे पता नहीं पर विश्वास है कि हमेशा तिमिर में
प्रकाश रूपी शब्द भर दे।

मेरी बुआ बिस्तर पर सो रही होंगी,
उस भाषा में जिसमें उनका वर्णन करते हुए
फूफा जग रहे होंगे।

सब अकेले घूम रहे हैं।
भाषा की भीड़ में।

माँ थककर मुझे दो ताने सुनाकर
सो रही है, कुत्ते विचलित हो रहे हैं
अपनी भाषा की कीमत पर
पंडित बनने की प्रयास करते हुए
हिन्दी की रात आ गई है।

10649 – YASH GOVINDAANI - 7 - C

13. सब हूँ मैं ही !

जाऊँ सिनेमा देखने, सौ रुपए दे, पिता जी
पिताजी झूँझला पड़ते - “क्यों रे ! भालू से चीखते
“पैसा एक न दूँगा -
अब बताओ तुम ही
क्या करूँ मैं, दोस्तो !

चौके में बैठक में, मुझे घूमता देख लिया
माता डाँटती फौरन क्यों रे ! बिल्ली से फिरते
‘कोई काम तो करते
अब बताओ तुम ही
क्या करूँ मैं, दोस्तो !

प्रश्नों को समझ न पाकर, भैया के पास जाता
भैया पीटने लगते, क्रोध में आ गरजते -
कितनी ही मार खाओ, अकड़ न जाती तेरी -

गैंडा - मृग कहीं का - आगे पढ़ो बराबर -
हाय री किस्मत मेरी।
क्या करूँ मैं दोस्तो !

कंधा मिले नहीं तो बहन जी चिढ़ती आती
फटकारती मुझे भी - क्यों रे बंदर ! मेरा
कंधा कहाँ छिपाया ? -
अब बताओ तुम ही
क्या करूँ मैं दोस्तो !
हिसाब देते गुरु जी, जवाब देने मैं भी
तत्परता से उठकर कहता - गुरु जी ! गुरु जी !
उत्तर मुझसे पूछें - “गुरुजी झल्ला पड़ते
नीचा मुझे दिखाते - “हाँ, गणित में शेर तुम्हीं हो
जानता मैं बखूबी, जगह अपनी बैठो !
करूँ तो क्या मैं, दोस्तो !

गैंडा, भालू, शेर सभी ही, जानवर हुआ हूँ मैं ही,
बता दिया बड़ों -
मैं भी बात बताऊँ
न्यारे जानवर, चिड़ियाघर को जाना
क्यों ऐसे व्यर्थ ही देना ?
जाएँ देख मुझे ही, सब जानवर हूँ मैं ही !

11087 – JASJEET – 6 - F

14. शिक्षक

जीवन में जो रहा दिखाए,
सही तरह चलना सिखाए ।
माता-पिता से पहले आता,
जीवन में सदा आदर पाता ।
सबको मान प्रतिष्ठा जिससे,

सीखी कर्तव्यनिष्ठा जिससे ।
कभी रहा न दूर मैं जिससे,
वह मेरा पथदर्शक है जो,
मेरे मन को भाता,
वह मेरा शिक्षक कहलाता ।

कभी शांत, कभी धीर
स्वभाव में सदा गंभीर
मन में दबी रहे थे इच्छा,
काश मैं उस जैसा बन पाता,
जो मेरा शिक्षक कहलाता ।

SRISHTI JAIN – 7 - F

15. पहेलियाँ

1. कमर बाँधे घर में रहता, सुबह-शाम जरूरत है पड़ती ।
बताओ ।

ज: झाड़ू

2. हरी झंडी लाल कमान, तोबा-तोबा करे इंसान ।

ज: मिर्ची

3. नाक पर चढ़कर कान पकड़कर, लोगों को है पढ़ाती ।

ज: चश्मा

4. हरे हरे से है दिखे पक्के होया कच्चे, भीतर से यह लाल
मलाई से ठंडे मीठे लच्छे ।

ज: तरबूज

5. एक जिससे आप डरते हों, जिससे आप डरते वो उजाले
से डरता है ?

ज: अँधेरा

SRISHTI JAIN – 7 - F

16. प्लास्टिक प्रदूषण

आज के समय में लोगों के अंदर बीमारियों से लड़ने की क्षमता पहले से कम हो गई है जिसकी एक अहम वजह बढ़ता प्रदूषण है । प्लास्टिक एक ऐसी ही वस्तु है जो जीव-जंतु के साथ इंसानों पर भी बुरा प्रभाव डालती है । इन दिनों प्लास्टिक प्रदूषण की समस्या बड़ी चिंता का विषय है ।

प्लास्टिक बैग की समस्या प्लास्टिक बैग जीवाराम ईंधन के रूप में शुरू होते हैं और लैंडफिल और समुद्र में घातक अपशिष्ट के रूप में समाप्त होते हैं । घास चरने वाले जानवर जैसे गाय, भैंस आदि कभी-कभी खाने की तलाश में ऐसी जगह पर पहुंच जाते हैं, जहाँ कूड़े में प्लास्टिक का ढेर हो । वहां पर जाकर वह अनजाने में प्लास्टिक भी खा सकते हैं । अनजाने में हुए प्लास्टिक के सेवन से उनकी मौत भी हो सकती है ।

- ★ प्लास्टिक के इस्तेमाल पर्यावरण प्रदूषण होता है ।
- ★ प्लास्टिक से निकलनेवाले रसायन मिट्टी को बंजर बना देता है ।
- ★ प्लास्टिक से मानव स्वास्थ्य को कई तरह के नुकसान होते हैं ।
- ★ प्लास्टिक के जलाने से नाइट्रोजन ऑक्साइड और सल्फर डाइ ऑक्साइड जैसी जहरीली गैस निकलती है ।
- ★ प्लास्टिक से होनेवाली कुछ बीमारियाँ कम से कम तीन तरह के कैंसर, अतः स्त्रावी तंत्र में व्यवधान होर्मोन असंतुलन, पुरुष प्रजनन संबंधी समस्याएँ आदि ।
- ★ प्लास्टिक ऐसे योगिकों से बना है जिसे पूर्णतया नष्ट होने में 500 वर्ष तक लग जाते हैं ।
- ★ प्लास्टिक इस्तेमाल से बचने के लिए जैवनिम्नीकरणीय पदार्थों का इस्तेमाल करना चाहिए ।

आप सभी से निवेदन है कि प्लास्टिक बैग की उपयोग न करें और प्रकृति को हरा-भरा रखिए । दुनिया भर के लोगों को इस गंभीर समस्या को लेकर जागरूक हो जाना चाहिए और इसे रोकना और इसका समाधान निकालने का प्रयास मिलकर करना चाहिए ।

11530 - SHAIK AFSHEEN – 4 C

17. प्रकृति

सूरज जग में करे उजाला,
चाँद चाँदनी देने वाला
टिम-टिम करते आते तारे,
खड़े हैं ऊँचे पर्वत सारे ।
नदियाँ बहती झर-झर करती,
सागर में लहरे हैं उठती ।
झरने नदियों में मिल जाते,
मिलकर रहना हमे सिखाते ।

12410 - DIKSHA - 6 - C

18. माँ की ममता

हे माँ ! मेरी करिश्मा
जिसका प्यार कभी न झूठा
निर्मल है जिसका मन
पावक है जिसके आशीर्वाद
ऐसी है माँ की ममता
हर दिन तपती आग में
पर दुख न आती चेहरे पर
खुद पानी पीकर संतुष्ट होती
पर बच्चे को भर पेट खिलाती
ऐसी है माँ की ममता
घर की खिड़की खोलकर
सूर्य की किरणें घर में लाती है
खुद मन अँधेरे में भटकते
पर बच्चों से हँसते-हँसाती है
ऐसी है माँ की ममता
जब मुझे से कोई गलती होती
तब मुझको मन से क्षमा करती
मेरी उदास चेहरे को देखकर
वह मुझे सात्वांना देती है

नौ माह पेट में रखकर
कितना दर्द सह लेती है
मुझे अच्छी जिन्दगी देने के लिए
सारी दुनिया को सामना करती है
ऐसी है माँ की ममता
मेरी कामयाबी देखकर
उसकी मन में गर्व की महसूस करती है
मेरी भलाई-संतोष के लिए
हर पल मेहनत करती है
ऐसी है माँ की ममता

मेरी उँगली पकड़कर चलना सिखाया उसने
मुझमें आत्मविश्वास भराया उसने
अच्छा-बुरा, पाप-पुण्य, नैतिक मूल्य बताकर
मेरी जीवन का कुतुबनुमा बना है
ऐसी है मेरी माँ की ममता

11268 – KANAK KARIRA – 6 - C

19. पुस्तक

मेरी सहेली, पक्की सखी है,
हर भाषा में यह लिखी है ।
मुझे सिखाती और सुनाती
दुनिया भर की यह कहानी
रखती है तरह-तरह की जानकारी
इससे ही तो सीखी हैं मैंने दुनियादारी
सही बोलती हैं बड़ों की वाणी
इसको पढ़कर ही बनते हैं ज्ञानी
न रूठे और न करे शिकायत
अच्छे बनने की देती है हिदायत
मेरी पुस्तक मेरी सहेली
सुलझा देती सारी पहेली ॥

- DESHA CHAUHAN – 6-F

20. लक्ष्य की ओर बढ़े

किसी भी बाधा को दूर करने के लिए हमें आगे बढ़ते रहना जरूरी है अगर रुक जाएंगे तो कभी भी लक्ष्य तक नहीं जा सकते हैं। इस संबंध में एक लोक कथा प्रचलित है।

पुरानी लोक कथा के अनुसार एक व्यक्ति के जीवन में समस्याएँ बहुत अधिक थीं। बचपन से ही उसे परेशानियों का सामना करना पड़ रहा था। पिता का देहांत हो चुका था और बचपन में ही माता, भाई-बहनों के पालन-पोषण की जिम्मेदारी उसके ऊपर आ गई थी। बड़े होने पर व्यक्ति का विवाह हुआ, लेकिन शादी के बाद उसकी समस्याएँ और अधिक बढ़ गईं। उसके जीवन में एक परेशानी खत्म होती तो दूसरी आ जाती थी। एक दिन वह प्रसिद्ध संत के पास गया।

व्यक्ति ने संत से कहा कि मुझे अपना शिष्य बना लें। मैं परेशान हो गया हूँ, बहुत दुखी हूँ। संत ने कहा कि ठीक तुम मेरे शिष्य बन जाओ। मुझे बताओ क्या परेशानी है ?

शिष्य ने कहा कि गुरुजी एक समस्या खत्म नहीं होती और दूसरी सामने आ जाती है, इस कारण मैं बहुत दुखी रहता हूँ। किसी भी काम में सफलता नहीं मिल पाती है।

गुरु ने कहा कि ठीक है, मैं तुम्हारी समस्याओं का हल बता दूँगा। अभी तुम मेरे साथ चलो। गुरु नए शिष्य को लेकर नदी किनारे गए। किनारे पर पहुँचकर गुरु ने कहा कि हमें ये नदी पार करनी है, ये बोलकर वहीं खड़े हो गए। शिष्य भी गुरु के साथ खड़ा हो गया।

कुछ देर बाद शिष्य ने कहा कि गुरुदेव हमें नदी पार करनी है तो हम यहाँ क्यों खड़े हैं ?

गुरु ने जवाब दिया कि हम इस नदी के सूखने का इंतजार कर रहे हैं, जब ये सूकेगी हम इसे आसानी से पार कर लेंगे।

शिष्य को आश्चर्य हुआ। वह बोला, गुरुजी ये कैसी बात कर रहे हैं ? नदी का पानी कैसे और कब सूखेगा। हमें नदी को इसी समय पार कर लेना चाहिए।

संत ने कहा कि मैं तुम्हें यही बात समझाना चाहता हूँ। जीवन में भी समस्याएँ तो आती ही रहेंगी। हमें रुकना नहीं है, लगातार आगे बढ़ते रहना है। तभी तो हम उन्हें हल कर पाएँगे। आगे बढ़ते रहेंगे तो समस्याओं के हल मिलते जाएँगे। अगर रुक जाएँगे तो एक भी बाधा पार नहीं हो पाएगी। शिष्य को गुरु की बात समझ आ गई और उस दिन के बाद उसकी सोच बदल गई।

मैं अंत में यह कहना चाहता हूँ कि अपने लक्ष्य में को पाने के लिए निरंतर आगे बढ़ते रहना चाहिए। निरंतर सघर्षशील बने रहिए।

JASH JAIN, 8 - C

“पेड़ों की महिमा”

पेड़ हमारे जीवन के साथी,
धरती पर उनके होते हैं साए।
हमें देते हैं ऑक्सीजन,
इनसे ही तो जीवन है आए।
पत्ते हरे-भरे होते हैं।
फूलों से महकता है वातावरण।
इनकी छांव में मिलता आराम,
और होती है हवा का संचार।
इनकी जड़ों में छिपा पानी,
जो जीवन को बनाए रखे।
पेड़ बिना न जीवन संभव,
हमें इन्हें बचाना चाहिए।
पेड़ काटना न करना भूल,
इनसे ही तो धरती हरी-भरी।
हमें पेड़ों से प्यार करना चाहिए
ताकि यह पृथ्वी सुंदर बनी रहे।

- KHUSHI JAIN - ADM. NO : 12258

चुटकुले

1. पप्पू : मम्मी, मेरे पास एक अच्छा आइडिया है !
मम्मी : क्या ?
पप्पू : हम सोने से पहले किताबें खा लें, ताकि सपने अच्छे आएँ !
2. टीचर : तुम्हारे पेंसिल का रबर क्यों गुम हो गया ?
गोलू : सर, रबर तो पेंसिल के साथ झगड़कर भाग गया है !
3. गोलू : मम्मी, मुझे किताब से प्यार हो गया है।
मम्मी : क्यों ?
गोलू : क्योंकि किताब में हमेशा कुछ नया मिलता है !

M. HEMANYA SRI 2 F

शिक्षक

जीवन में जो राह दिखाए,
 सही तरह चलना सिखाए,
 माता - पिता से पहले आता,
 जीवन में सदा आदर पाता ।
 सबको मान प्रतिष्ठा जिससे
 सीखी कर्तव्य निष्ठा जिससे !
 कभी रहा न दूर मैं जिससे,
 वह मेरा प्रदर्शक है जो !
 मेरे मन को भाता,
 वह मेरा शिक्षक कहलाता !
 कभी है शांत, कभी है धीर,
 स्वभाव में सदा गंभीर,
 मन में दबी रहे थे इच्छा,
 काश मैं उस जैसा बन पाता,
 जो मेरा शिक्षक कहलाता

MISTI JAIN - 2 F**अंतरिक्ष और सुनीता विलियम्स**

अंतरिक्ष एक अनंत और रहस्यमय ब्रह्मांड है जिसमें
 अनगिनत तारे, ग्रह और आकाशगंगाएँ हैं । वैज्ञानिक इसकी
 गहराइयों को समझने के लिए लगातार शोध कर रहे हैं ।

अंतरिक्ष यात्री

अंतरिक्ष यात्री वे साहसी लोग होते हैं जो अंतरिक्ष में
 जाकर ज्ञान प्राप्त करते हैं । प्रसिद्ध अंतरिक्ष यात्रियों में नील
 आर्मस्ट्रांग, बज एल्ड्रिन, जॉन ग्लेन और स्कॉट केली शामिल
 हैं ।

सुनीता विलियम्स

सुनीता विलियम्स भारतीय मूल की अमेरिकी
 अंतरिक्ष यात्री हैं । उन्होंने 321 दिन अंतरिक्ष में बिताए और 9
 बार स्पेसवॉक की । कुल 62 घंटे 6 मिनट की स्पेसवॉक के
 साथ वह अंतरिक्ष में सबसे अधिक समय बिताने वाली महिला
 बनीं । उनकी कहानी प्रेरणा देती है कि मेहनत से सपने पूरे हो
 सकते हैं ।

KIYARA JAIN - 5 F**जब इस वतन पर कोई आंच आएगी**

और भारत माँनम आँखों से बुलाएगी
 जब इस वतन पर कोई आंच आएगी और भारत माँ नम
 आँखों से बुलाएगी
 तब हिन्दुस्तान के हर घर से एक रानी लक्ष्मीभाई निकाल
 कर आएगी
 मैं भी सरहद पर जाऊँगी सीनेपर गोली खाऊँगी
 और लड़कियाँ कमजोर होती है दुनिया वालोंकी यह
 गलतफहमी मिटाऊगी
 और हिन्दुस्तान की बेटी हूँ मैं दुश्मन की छाती पर तिरंगा
 लहराऊँगी
 जब कीमत लडकों के स्वाभिमान की होती है
 तो लडकियों के स्वाभिमान की क्यों नहीं,
 आखिर यह भी उडान भर सकती है आसमान कीक्यों
 नहीं,
 जब लडकियाँ हिन्दुस्तान के हर घर की इज्जत होती है
 तो पुरे हिन्दुस्तान की क्यों नहीं,
 यह पीछे कैसे रह जाए जब बात हो वतन के स्वाभिमान की
 अरे यह बाजी लगा देगी बिना सोचे अपनी जान की,
 और भूल मत करना सिर्फ पापा की परी समझने की
 अरे यह शेर शेरनी है हिन्दुस्तान की, इतनी नाजुक भी ना
 बनो की जला दे तुम्हें धूप,
 इतने अत्याचार सहने पर भी क्यों हो तुम चुप
 इस दुनिया ने देखी है सिर्फ कमजोरी तुम्हारी,
 इसे दिखा दो फिर सेवो काली का रूप,
 यहाँ कोई नहीं सुननेवाला तुम्हारी पुकार को,
 तुम्हें खुद ही बदलना होगा तुम्हारे किरदार को
 और इस दुनिया ने देखे हैं तुम्हारे चूडियों वाले हाथ
 फिर से दिखा दो इस दुनिया को इन्हीं हाथों से उठाकर
 तलवार को,
 चला उनकी ख्वाशियों पर इनका जोर नहीं,
 उनकी काबिलयत पर करता कोई गौर नहीं,
 और खेलो पिंजरा और उड़ने दो इन्हें भी आसमान में,
 यह लडकी हैमगर कमजोर नहीं ।

JEENAM SUTHAR - 4 F

Kaleidoscope

మ్యాగైన్సు అవిష్కరిస్తున్న ప్రాంతాల పరిశీలన - 6